

GELECEK
ZİRVESİ 2019
SAMSUN

*"Güneş ufuktan,
gelecek umuttan doğar..."*

Gelecek Zirvesi 2019

***“Güneş Ufuktan,
Gelecek Umuttan Doğar”***

Gelecek Zirvesi 2019

“Güneş Ufuktan, Gelecek Umuttan Doğar”

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yayınları

Yayın No: 18

© 2020, Türkiye İç Denetim Enstitüsü Derneği

Yayınlanan kitabın içeriğinde yer alan, görsel ve metin içerikleri ile görüşlerin sorumluluğu ilgili kişiye aittir. Yazıda yer alan tüm eksiklik ve yanlışlıklardan yazarı sorumludur. Kitabın her hakkı saklıdır. Bu kitabın hiçbir kısmı yayıncısının yazılı izni olmaksızın elektronik veya mekanik, fotokopi, kayıt ya da herhangi bir bilgi saklama, erişim sistemi de dahil olmak üzere herhangi bir şekilde çoğaltılamaz.

ISBN: ISBN 978-605-83073-8-4

Yayıncı

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Derneği

Mecidiyeköy Mah. Cemal Sahir Sk.

No: 29 D: 30-31 Şişli / İstanbul

Tel: 0 212 212 55 24-25

Faks: 0 212 212 55 26

E-posta: tide@tide.org.tr

Editörler

Ali Kamil Uzun

Gürdoğan Yurtsever

Ethem Yenigün

İbrahim Özışık

Türkiye İç Denetim Enstitüsü İnternet ve Sosyal Medya Adresleri

www.tide.org.tr

www.icdenetimdergisi.org

www.icdenetimkongresi.org

www.tideakademi.org

www.tidemuze.org

www.facebook.com/IcDenetim

www.linkedin.com/in/iiaturkey

www.instagram.com/iiaturkey

twitter.com/IIATurkey

www.youtube.com/c/TIDEturkiyeicDenetimEnstitüsü/

Gelecek Zirvesi 2019
“Güneş Ufuktan,
Gelecek Umuttan Doğar”

23-27 NİSAN 2019

Samsun

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi

TÜRKİYE İÇ DENETİM ENSTİTÜSÜ YAYINLARI
YAYIN NO: 18

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	7	Benliğimin Farkındayım, Geleceği Anımsıyorum	73
FOREWORD	15	<i>Prof. Dr. Melih Erdoğan</i> <i>Anadolu Üniversitesi, İşletme Fakültesi</i>	
GELECEK ZİRVESİ YOLCULUĞU BAŞLADI	23	Gençlik, Gelecek, Girişimcilik	88
AÇILIŞ KONUŞMALARİ	35	<i>Emrah Kaya</i> <i>Fütüristler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi</i>	
“Gelecek Zirvesi’ne ev sahipliği yapmanın mutluluğunu yaşıyorum”	36	PANEL: Geleceğe Ortak Olmak İçin Yarına Hazır Olmak	100
<i>Doç. Dr. Erdal Yılmaz</i> <i>Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Turizm Fakültesi Öğretim Üyesi</i>		“Büyük Fütürist Mustafa Kemal Atatürk’ün 1919 Vizyonu”	116
“Ulusal Kurtuluş Savaşı mücadelesinin 100. yılında Samsun’dayız”	38	<i>Pınar Ayhan</i>	
<i>İbrahim Murat Çağlar</i> <i>TİDE Yönetim Kurulu Başkanı</i>		PANEL: “Öz Geleceğe Not Düşmek”	130
“Atatürk’e mektup”	41	GELECEK ZİRVESİ 2019 GEZİ PROGRAMIYLA DEVAM EDİYOR	136
<i>Prof. Dr. Ömer Lalık</i> <i>MÖDAV İstanbul Şube Başkanı</i>		Mavi Vatan	141
“Geleceğiniz kendi ellerinizdedir”	46	<i>İbrahim ÖZİŞİK</i> <i>TİDE Seminer Lideri, (Em) Dz. Kur. Alb., MBA</i>	
<i>Vera Marmalidou</i> <i>IİA Yunanistan Başkanı</i>		GELECEK ZİRVESİ 2019’UN ARDINDAN	152
“Güneş Ufuktan, Gelecek Umuttan Doğar”	48	HAKKIMIZDA	158
<i>Ali Kamil Uzun</i> <i>Türkiye İç Denetim Enstitüsü Kurucu ve Onursal Başkanı</i>		YAYINLARIMIZ	160
“100 yıl önce geleceğe ümitle bakabilmenin mümkün olduğunu gördük”	56		
<i>Prof. Dr. Sait Bilgiç</i> <i>Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörü</i>			
ZİRVE KONUŞMACILARI	61		
Mustafa Kemal Atatürk ve 19 Mayıs 1919’un Önemi - Ülkenin Kaderini Değiştiren Büyük Yolculuk	61		
<i>Prof. Dr. Kaya Tuncer Çağlayan</i> <i>Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi</i>			

GELECEK
ZİRVESİ 2019

19
20
19

100. yıl

"Güneş ufuktan,
gelecek umuttan doğar..."

Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi

23 NİSAN 2019 SALI	
14:00-15:00	BAYRAKTAR GEMİSİ'NE BİNİS - TUZLA
15:00-17:00	DENİZ VE GEMİ HAKKINDA BRİFİNG
18:00-19:30	AKŞAM YEMEĞİ
19:30-23:00	DİNLENME
23:00	DENİZ YOLCULUĞU
24 NİSAN 2019 ÇARŞAMBA	
TÜM GÜN DENİZ YOLCULUĞU	
25 NİSAN 2019 PERSEMBA	
09:00	SAMSUN'A VARİŞ
10:30-11:00	ATATÜRK ANITI TÖREN
26 NİSAN 2019 CUMA	
8.30-9.30	KAYIT
FOTOĞRAF SERGİSİ: ARADAKI RENKLER/Osman Bahri Turgut , TİDE Yönetim Kurulu Üyesi	
9.30-10.30	AÇILIŞ/PROTOKOL KONUŞMALARI
10.30-11.00	MUSTAFA KEMAL ATATÜRK 19 MAYIS 1919'UN ÖNEMLİ Ülkenin Kaderini Değiştiren Büyük Yolculuk <i>Prof. Dr. Kaya Tuncer Çağlayan</i> , Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi
11.00-11.30	Çay-Kahve Arası
11.30-12.10	BENLİĞİMİN FARKINDAYIM, GELECEĞİ ANIMSİYORUM <i>Prof. Dr. Melih Erdoğan</i> , Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi
12.10-12.50	GENÇLİK, GELECEK, GİRİŞİMCİLİK <i>Emrah Kaya</i> , Youtholding CEO, Futüristler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi
12.50-14.00	Öğle Yemeği
14.00-15.30	GELECEĞE ORTAK OLMAK İÇİN YARINA HAZIR OLMAK Moderatör: <i>Murat Yeşildere</i> , Egon Zehnder International Danışmanlık, Danışman • <i>Prof. Dr. Nuran Çömert</i> , Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanı, TİDE Etik Kurul Başkanı • <i>Mentes Albayrak</i> , Anadolu Grubu, Denetim Başkanı • <i>Ilgın Tezel</i> , Futüristler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi • <i>İbrahim Yiğit Göke</i> , Deloitte Türkiye, Koordinatör
15.30-16.00	Çay-Kahve Arası
16.00-17.00	BÜYÜK FÜTÜRİST MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN 1919 VİZYONU <i>Pınar Ayhan</i>
17.00-17.15	Çay-Kahve Arası
17.15-19.00	ÖZ GELECEĞE NOT DÜŞMEK Moderatör: <i>Nuray Tamer</i> , Coaching and Leading Academy, ACC-ICF Yönetici ve Performans Koçu, Eğitmen.
Liderlik Danışmanı	
Denetim Kulüpleri Temsilcileri	
• Deniz Yolculuğu	
• Mustafa Kemal Atatürk 19 Mayıs 1919'un Önemli	
• Benliğimin Farkındayım, Geleceği Anımsıyorum	
• Gençlik, Gelecek, Girişimcilik	
• Geleceğe Ortak Olmak İçin Yarına Hazır Olmak	
• Büyük Futürist Mustafa Kemal Atatürk'ün 1919 Vizyonu	
27 NİSAN 2019 CUMARTESİ	
8.30-10.30	Ulusoy Un Fabrikası Gezisi (Bugdayın Sihri, Ekonomik Önemi, Un Üretiminin Süreçleri)
10.30-13.00	Tarihsel ve Kültürel Tur
13.00-14.00	Öğle Yemeği
14.00-18.00	Kültürel Tur

SUNUŞ

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Gelecek Okulu'nun bir etkinliği olarak hayata geçirilen Gelecek Zirvesi'nin üçüncüsünü, Samsun'da gerçekleştirdik.

Neden Samsun?

Çünkü Samsun Milli Mücadelenin başladığı kent...

2015 yılında ilk Zirvemizi de Çanakkale'de gerçekleştirmiştiğimiz. Onu daha sonra Sakarya ilimiz takip etti. Seçtiğimiz iller rastgele belirlediğimiz illerimiz değil. Yokluğa ve yoksulluğa rağmen zorlukların üstesinden gelecek, mücadele eden bir ulusun bağımsızlık destanı yazdığı şehirler bunlar. Düzenlediğimiz Zirvelerle geleceğimiz olan gençlerimizin hem akademik farkındalık hem mesleki farkındalık hem de kurumsal ve toplumsal değerlerimizin farkında olarak yetişmelerine katkıda bulunmak istiyoruz.

Bu sebeple, Gelecek Zirvemizin ilki 2015 yılında Çanakkale destanımızın 100. yılı olması vesilesiyle Çanakkale'de gerçekleştirdik. 2017 yılında da, bir ulusun kaderinin belirlendiği ve Sakarya Nehri'nin doğusunda yaşanan Sakarya Meydan Muharebesi'nin yani Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktası denilen savaşın yapıldığı Sakarya ilimizde düzenledik.

2019 yılı ise bu ülke için özel bir yıldır. Tam 100 yıl önce 16 Mayıs 1919 günü Dolmabahçe'den yola çıkan Bandırma Vapuru, bir halkın özgürlüğü ve kurtuluşu için umut taşıyordu. Mustafa Kemal ve arkadaşları Milli Mücadelayı başlatmak için Anadolu'ya geçmek ve Anadolu'da milletin desteğini almak istiyorlardı. Mustafa Kemal ve arkadaşlarınının 19 Mayıs 1919 günü Samsun'a çıkışının 100. yılında, Zirvemizi Samsun'da Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ)'nin ev sahipliğinde, gerçekleştirdik.

Bizler de Mustafa Kemal ve arkadaşlarının rotasını takip ederek, üç günde Samsun'a geldik. TCG BAYRAKTAR (L-402) gemisiyle yaptığımız bu muhteşem yolculuk, hafızalarımızda, anılarımızda unutulmaz izler bıraktı. Aynı zamanda Enstitümüz için de önemli kilometre taşlarından biri oldu.

25 yıllık kurumsal tarihimizde hem mesleğimiz hem meslektaşlarımız hem de geleceğin meslektaşlarına katkı sağlamak, değer yaratmak için çalışmalar yürüten bir sivil toplum kuruluşuyuz. Değeri sadece mesleğimiz için değil bu ülke ve toplum için de yaratmayı şiar edindik. Gerçekleştirdiğimiz tüm çalışmaların temelinde bu değer yaratmak ve toplumsal bilincin gelişmesine hizmet etmek de var.

Bizler, yaşayamadığı geleceği arkasından gelecek kuşaklar yaşasın diye can siparane savaşan ve bu uğurda hayatlarını feda eden bir ulusun evlatlarıyız. Her zaman geçmişi bilmeyen geleceğini kuramaz deriz. Geçmişimizse, kahramanlık destanlarıyla dolu. Bu destanların unutulmadan geleceğe aktarılmasını önemsiyoruz. Geleceği kuracak gençlerimizin bu destanları öğrenmesini, bir ülkenin yeniden küllerinden doğmasının hiç de kolay olmadığını ve altın tepside sunulmadığı hatırlatmanın önemli olduğunu düşünüyoruz.

Bu duygu ve inançla yola koyulduk. Uzun görüşmeler ve özverili çalışmalar sonucunda Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın tahsis ettiği TCG BAYRAKTAR (L-402) Milli Amfibi Tank Çıkarma Gemisi ile yola çıktık. Türkiye'nin farklı şehirlerindeki üniversitelerimizden 100 öğrencimizle birlikte, Milli Savunma Üniversitesi Deniz Harp Okulu öğrencileri, akademisyenler, iş ve meslek insanları olarak yolculuğa Tuzla'dan başladık.

23 Nisan tarihinde başlayıp, iki gece üç gün yani gemide geçirilen yaklaşık 40 saatin ardından, 25 Nisan 2019 tarihinde Samsun Tütün İskelesi'ne çıktık.

Tütün İskelesi'nde kalabalık bir grup tarafından bandoyla karşılandık. 19 Mayıs Lisesi Bandosusu eşliğinde, Tütün İskelesi'nden Atatürk Anıtı'na ka-

dar yürüdük ve anıta çelengimizi koyarak, Atamıza ve tüm şehitlerimize saygımızı bir kez daha sunduk. Sonraki günse Zirvemizi, "Güneş Ufuktan Gelecek Umuttan Doğar" temasıyla gerçekleştirdik.

Bu eşsiz yolculuk ve deneyim bizlere başka bir güç ve ilham da verdi. Gelecek Zirvesi etkinliğimizin bir sonraki etabı olan dördüncü zirvemizi bu toprakları yeniden vatan yapanlara saygının bir ifadesi olarak Büyük Taarruz ve Başkomutan Meydan Muharebesi'nin geçtiği topraklarda, 2021 yılında gerçekleştireceğiz.

Beşinci zirvemizi ise, 2023 yılında Cumhuriyet'in ilan edildiği ilk Meclis'te gerçekleştirmeyi planlıyoruz. Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün gençlere emaneti Cumhuriyetimizin 100. yıl dönümünü gençlerimizle birlikte 5. Gelecek Zirvemizde kutlayacağız.

Yürekllerimizde vatan sevgisi, zihinlerimizde hayal ettiğimiz gelecek düşüncesi ile hep birlikte yarınlar umut olup, ilham verelim. Hayal ettiğimiz geleceği birlikte yazalım. Gençler unutmayın ki, gelecek sizlerin akıl terinizde ve hayallerinizde yükselecek.

Yarınımızı kuracak olan siz gençlere inancımız tam. Yolunuz açık olsun... TİDE olarak her zaman yanınızda olmaya, değer katmaya ve değerlerimizi bilmeye devam edeceğiz.

19 Mayıs 1919'un 100. yılı anısına gerçekleştirdiğimiz Zirvemizin organize edilmesinden tamamlanmasına kadar pek çok kişi ve kurum bize destek verdi. Onların kararlılığı, TİDE'ye ve gençlerimize olan inancıyla, Zirvemizi başarılı bir şekilde tamamladık. Hepsine ayrı ayrı gönül borcumuz var.

Zirvemizi, 19 Mayıs 1919'un 100. yılı olması sebebiyle Samsun'da gerçekleştirmeyi istedik ve 100 üniversiteli öğrencimizle birlikte Atatürk'ün Samsun'a çıktığı rotayı takip ederek, bir gemiyle bu yolculuğu yapabilmeyi önce hayal ettik. Yaptığımız araştırmalarda şehirlerarası bir vapur yolculuğunun olmadığını öğrendik ama pes etmedik. Bu konuda Marmara Üni-

versitesi İşletme Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nuran Cömert ve TİDE Seminer Lideri, (Em) Dz. Kur. Albay İbrahim Özışık ile birlikte Deniz Komutanlığı ile görüşmelere başladık. Görüşmeler sonucunda Deniz Komutanlığı tarafından TCG BAYRAKTAR (L-402) gemisi bu yolculuğumuz için tahsis edildi. TCG Bayraktar Gemisi Komutanı Bülent Güngör'e ve Deniz Harp Okulu Askeri Bilimler Bölüm Başkanı Dz. Alb. Günhan Gülbite'n'e gönül dolusu teşekkür ediyoruz. Milli Savunma Üniversitesi Deniz Harp Okulu öğrencileriyle birlikte tüm misafirperverliklerini bizlere sundular. Seyir boyunca öğrencilere ülkemizdeki denizcilik faaliyetleri, ülkemizin geçmişteki ve güncel jeopolitik sorunları, Atatürk'ün Samsun'a çıkışı konu başlıklarında TİDE Seminer Lideri, (Em) Dz. Kur. Albay İbrahim Özışık tarafından brifingler verildi. İlgileri ve alakaları için şükranlarımızı sunuyoruz.

Yolculuğu birlikte gerçekleştirdiğimiz, Anadolu Üniversitesi, Bandırma On Yedi Eylül Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İzmir Demokrasi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi akademisyen ve öğrencilerine de, gemide gösterdikleri tevazuları, sabırları ve ilgileri için ayrıca teşekkür ediyoruz.

Gemide yolculuğumuz devam ederken Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Erdal Yılmaz ve Turizm Fakültesi öğretim üyeleri ve öğrencileri de hazırlıkları tamamlamak için canla başla çalışıyorlardı. Organizasyonumuzun sorunsuz gerçekleşmesinde Sayın Doç. Dr. Erdal Yılmaz ve ekibinin rolü çok büyük. Kendilerine ve ekibine değerli katkıları için şükranlarımızı sunuyoruz.

İki gece üç gün süren gemi yolculuğumuzu Tütün İskelesi'nde tamamladık. Bizleri Samsun Ondokuz Mayıs Lisesi Bando Takımı karşıladı. Bizlere ayrı bir coşku ve heyecan yaşatan Bando Takımına ve Tütün İskelesi'nde bizleri karşılayan Samsun Vali Yardımcısı Sezgin Üçüncü, OMÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mehmet Kuran, OMÜ Turizm Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ali Uzun ile akademisyenlere teşekkürlerimizi ve saygılarımızı sunuyoruz.

Gemide bizlere eşlik eden öğrencilerimiz, Samsun Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'nün misafirhanesinde Zirve süresince konakladılar. Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Samsun Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü'ne gönül dolusu teşekkür ederiz.

26 Nisan tarihinde TİDE ve OMÜ işbirliğiyle, Milli Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı'nın destekleriyle, "Güneş Ufuktan, Gelecek Umuttan Doğar" temasıyla düzenlenen Zirve öncesinde, TİDE Yönetim Kurulu Üyesi ve Garanti Bankası Teftiş Kurulu Başkanı Osman Bahri Turgut'un "Aradaki Renkler" adını verdiği Fotoğraf Sergisi'nin açılışı gerçekleştirildi. Turgut'un objektifinden kareler, Gelecek Zirvesi etkinlikleri kapsamında OMÜ Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi Fuayesi'nde sergilendi. Sergisiyle, Zirvemize ayrı renk katan Osman Bahri Turgut'a teşekkür ederiz.

Zirvemize açılış konuşmalarıyla destek veren Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Erdal Yılmaz, TİDE Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Murat Çağlar, MÖDAV İstanbul Şube Başkanı Prof. Dr. Ömer Lalik, İA Yunanistan Başkanı Vera Marmalidou, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sait Bilgiç'e bizlerin yanında oldukları ve değerli katkıları için teşekkür ederiz.

Zirve'de Mustafa Kemal Atatürk ve 19 Mayıs 1919'un önemini Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kaya Tuncer Çağlayan'dan dinledik. Gelecek öngörülerini, nasıl bir geleceğin bizleri beklediğini ise Anadolu Üniversitesi, İşletme Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Melih Erdoğan "Benliğimin Farkındayım Geleceği Anımsıyorum" başlığında paylaşıırken, Fütüristler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Emrah Kaya da "Gençlik, Gelecek, Girişimcilik" başlığı altında kendi girişimcilik ve başarı hikayesini anlattı. Yarının dünyasında nelere ihtiyaç duyulacağını ve hangi alanlarda iş geliştirmenin önemli olduğundan bahsetti. Değerli görüşleri ve katkıları için Sayın Çağlayan'a, Sayın Erdoğan'a ve Sayın Kaya'ya çok teşekkür ederiz.

Zirve’de, “Geleceğe Ortak Olmak İçin Yarına Hazır Olmak” başlığında ve Egon Zehnder International Danışmanlık, Danışman Murat Yeşildere moderatörlüğünde ilk panel gerçekleştirildi. Panele Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanı, TİDE Etik Kurul Başkanı Prof. Dr. Nuran Cömert, Anadolu Grubu, Denetim Başkanı Menteş Albayrak, Fütüristler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi İlgin Tezel, Deloitte Türkiye’de Koordinatör görevinde bulunan İbrahim Yiğit Gökçe katıldılar. Her şeyin hızla değiştiği günümüzde değişen rollerden ve liderlik becerilerinden bahsedilirken yarına hazırlanmanın nasıl mümkün olacağı üzerinde duruldu. Katılımcılarımıza değerli görüşleri ve katkıları için çok teşekkür ederiz.

Zirve’nin beklenen bölümüyse, “Orada Duruverseydi Zaman” ve “Kemal” adlı müzikal belgesellerin yapımcısı, sanatçı Pınar Ayhan’ın ilham verici sunumu oldu. Pınar Ayhan gemi yolculuğumuzda da yanımızdaydı. Birlikte aynı heyecanı ve coşkuyu yaşadık. Bu heyecanı Zirve’de “Büyük Fütürist Mustafa Kemal Atatürk’ün 1919 Vizyonu” başlığı ile Ulu Önder Atatürk’ün ileri görüşlülüğünü gerçek hikayeler ve gerçek duygularla kimi zaman sözle kimi zaman şarkıyla ifade etti. Pek az bildiğimiz hikayeleri, onun sesinden dinleme fırsatı verdiği için Sayın Ayhan’a teşekkür ederiz.

Zirve’nin ikinci panel oturumu, ACC-ICF Yönetici ve Performans Koçu, Eğitimci Nuray Tamer moderatörlüğünde, “Öz Geleceğe Not Düşmek” başlığında düzenlendi. Üniversitelerimizin Denetim Kulüpleri ile OMÜ öğrencileri, “Gelecek Zirvesi” kapsamında İstanbul’dan Samsun’a uzanan yolculuğu ve gün boyu gerçekleşen oturumları değerlendirdi. Ayrıca yaşadıkları bu deneyimden gelecekleri için aldıkları notları, bu son oturumda paylaştı. Sayın Tamer’e ve tüm katkı sağlayan öğrencilerimize teşekkür ederiz.

Başarıyla gerçekleştirdiğimiz Zirvemizin ertesi gününü Samsun’u tanımak amacıyla geziye ayırdık. OMÜ’nün tahsis ettiği otobüslerle başladığımız gezinin ilk durağı Ulusoy Un Fabrikası oldu. Fabrika gezisinden önce Ulusoy Un Fabrikalarının kuruluşunun 50. yılı vesilesiyle hazırlanan kurucu

Fahrettin Ulusoy’un geçmişten bugüne yaşamını anlattığı “Hayatımdan Satırlar” kitabı ve belgeseli tanıtımına katıldık. Ayrıca “Buğdayın Sihri, Ekonomik Önemi, Un Üretiminin Süreçleri” başlıklarında bir de brifing aldık. Bizlere ağırladıkları, bilgi verdikleri ve misafirperverlikleri için Ulusoy Un Fabrikası yönetici ve çalışanlarına teşekkür ederiz.

Ulusoy Un Fabrikası ziyaretinden sonra 1940’da yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda Hitit ve Eski Tunç Çağı dönemlerine ait buluntuların çıkarıldığı Tekkeköy’deki müze ile Tekkeköy Mağaraları Arkeoloji Vadisi ziyaret edildi. Müze ziyaretinden sonra katılımcılar yenilen öğle yemeğinin ardından Bafra Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti’ne doğru yola çıkıldı. Oldukça büyük bir arazi olan bölgede, irili ufaklı göller, longoz (su basar) ormanları, sazlık alanlar, yaban hayatı geliştirme sahaları, tuzcul bataklıklar, ıslak çayırlar, kumul çalı toplulukları, tarım alanları ve yerleşim alanları bulunuyor. UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi’nde yer alan Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti’nde, OMÜ Ornitoloji (kuş bilimi) Araştırma Merkezince ilkbahar dönemi kuş halkalama çalışması gerçekleştiriliyor. Gerçekleştirilen ziyarette OMÜ öğretim üyeleri ziyaretçilere, ağlarına takılan iki kuşa nasıl halkalama yapıldığı ve halkalamanın neden önemli olduğu konusunda bilgi verdi. Gezimize eşsiz bilgileriyle değer katan tüm OMÜ öğretim üyelerine teşekkürü borç biliriz.

Gezi sonrasında İstanbul’a dönüşü Pegasus Hava Yolları’nın “Hayal” uçağı ile gerçekleştirdik. Taşıma hizmeti için Pegasus Hava Yolları’na teşekkür ediyoruz. Seyahat esnasında uçak kaptanımızın gerçekleştirdiğimiz Zirve için teşekkür anonsu ise bir hayalimizi daha gerçekleştirmenin mutluluğunu bizlere hissettirdi. “Hayal” uçağı uçuş ekibine de teşekkürlerimizi iletiyoruz.

Zirvemizin başarıyla organize edilmesini sağlayan, yoğun ve gönüllü emekleriyle destek olan Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) Yönetim Kurulu Üyeleri ile birlikte, Denetim Kurulu, Etik Kurulu, Yüksek Divan Kurulu üyelerine, Zirve’ye destek veren Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Marmara

Üniversitesi İşletme Fakültesi, Fütüristler Derneği, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV), İç Denetim Dergisi'ne ve stratejik ortaklarımız EY, PwC ve Turkcell'e şükranlarımızı sunuyoruz.

TİDE Gelecek Okulu'nun projelerinden biri olan Gelecek Zirvesi organizasyonuna emek veren TİDE Genel Müdürü Ertan Küçükyalçın ve TİDE ofis çalışanları Sevilay Çalışkan, Güzide Aka, Yasemin Tunçay Semiz, Sanem Daşçı ve Zeynep Özçelik'e, Kurumsal İletişim Komitesi Başkanı Hatice Pınar Yıldız ve Komite Üyesi Hülya Güneşli ile Kurumsal İletişimden Sorumlu Yönetim Kurulu Üyelerimiz Erhan Fatih Anlar, Dilara Erdoğan, Arzu Pişkinioğlu'na, kitabın kapak ve içerik tasarımını hazırlayan Serpil Kaya ve Nuray Vurgun'a teşekkür ederiz.

Saygılarımla,

Ali Kamil Uzun
Türkiye İç Denetim Enstitüsü Başkanı
Kurucu ve Onursal Başkanı
Akademik İlişkiler Komitesi Başkanı

FOREWORD

We held the third Future Summit organized as an event of the Future School of the Institute of Internal Auditing – Turkey in Samsun.

Why this city?

Because Samsun is the city where the Turkish National Struggle started...

We had organized our first summit in 2015 in Çanakkale. Sakarya followed after that. These provinces are not randomly selected cities. These are cities in which a nation that overcame all challenges despite destitution and poverty and battled against all odds wrote an independence saga. Through the Summits we organize, we wish to contribute to not only academic and professional awareness of our youth that is our future but also their awareness of our corporate and social values.

Therefore, we realized our first Future Summit in Çanakkale in 2015 since the same year marked the centenary of our Gallipoli Saga. In 2017, we organized our Summit in the province of Sakarya in which Sakarya Armageddon that defined the fate of a nation and took place in the east of Sakarya River, in other words, the battle that is considered the defining moment of the Turkish War of Independence, was fought.

2019, on the other hand, was a special year for Turkey. The Bandırma Ferry, which set off from Dolmabahçe on May 16, 1919, exactly 100 years ago, was carrying hope for the freedom and liberation of a people. Mustafa Kemal and his friends wanted to move to Anatolia to start the National Struggle and get the support of the nation in Anatolia. On the centenary of the arrival of Mustafa Kemal and his comrades to Samsun on 19 May 1919, we held our Summit, hosted by Ondokuz Mayıs University (OMÜ), in Samsun.

We followed the route of Mustafa Kemal and his companions and reached Samsun in three days. This magnificent journey we made with the ship TCG BAYRAKTAR (L-402) left us with unforgettable memories. It was also an important milestone for our Institute.

Throughout our 25-year corporate history, we have always been a non-governmental organization that works to contribute to and create value for our profession, colleagues, and future colleagues. We have made it our principle to create value not only for our profession but also for this country and society. This principle of creating value and serving the development of social awareness is at the core of all the work we do.

We are the children of a nation that fought selflessly so that the next generations could live the future they couldn't experience, and that sacrificed their lives for this cause. We always say that he who does not know his past cannot make his future. Our past is full of heroic sagas. We care about transferring these sagas to the future without being forgotten. We believe that it is important to remind our youth that will build the future to learn these sagas, and to show them that it is never easy for a country to be reborn from its ashes, and that the rebirth is not presented to a nation in a golden tray.

We set off with this feeling and belief. After long negotiations and devoted efforts, we set sail with the TCG BAYRAKTAR (L-402) National Amphibious Tank Landing Ship allocated by the Turkish Naval Forces Command. Together with 100 students from universities in different cities of Turkey, we began the journey from Tuzla as National Defence University, the Naval Academy students, academics, business, and professional people.

After about 40 hours, i.e. two nights and three days, on the ship which started on April 23, we docked at Samsun's Tobacco Pier on April 25, 2019.

We were greeted with a marching band by a crowded group at Tobacco

Pier. Accompanied by the 19 Mayıs High School Marching Band, we walked from the Tobacco Pier to the Ataturk Monument and, by laying our wreath of flowers on the monument, we once again paid our respect to our Father and all our martyrs. On the next day, we held our Summit with the theme of "The Sun Rises from the Horizon and the Future from Hope."

This unique journey and experience gave us another inspiration and strength. We will organize our fourth summit, the next stage of our Future Summit event, in 2021, in the lands where the Great Offensive and the Field Battle of the Commander-in-Chief happened, as an expression of respect for those who turned these lands into homeland again.

On the other hand, we plan to hold our fifth summit in 2023 in the first Assembly in which the Turkish Republic was declared. We will celebrate the centenary of our Republic, entrusted by Gazi Mustafa Kemal Atatürk, the founder of our Republic, to young Turks, with our youth at our 5th Future Summit.

With the love of homeland in our hearts and the thought of the future we dream of in our minds, let's be the hope and inspiration for the future. Let's write the future we dream of together. Remember, young people, the future will be built in your mind and dreams.

We have the utmost belief in you, young people as the ones who will build our tomorrow. May you have all the best... As TİDE, we will continue to always be with you, add value, and be aware of our values.

Many individuals and institutions supported us from the beginning until the end of the organization of our Summit, which we held in memory of the centenary of May 19, 1919. We have successfully completed our Summit with their determination as well as their belief in TİDE and our youth. We owe each of them a debt of gratitude.

We wanted to hold our Summit in Samsun as it is the centenary of May 19, 1919, and we first dreamed of making this trip with a ship with 100

university students by following the route Atatürk used to reach Samsun. As a result of our research, we learned that there is no intercity ferry service, but we did not give up. We initiated discussions with the Turkish Naval Command with Prof. Nuran Cömert, Dean of the Faculty of Business Administration at Marmara University, and (Retd.) Staff Captain İbrahim Özışık, TİDE Seminar Leader. Our discussions resulted in the allocation of TCG BAYRAKTAR (L-402) ship by the Naval Command for this journey. We wholeheartedly thank Bülent Güngör, TCG Bayraktar Ship Commander, and Captain Günhan Gülbiten, Head of Military Sciences Department at Naval Academy. Together with the students of the Naval Academy of the National Defence University, they welcomed us with great hospitality. Throughout the journey, TİDE Seminar Leader, (Retd.) Staff Captain İbrahim Özışık gave a briefing to students on the topics of maritime activities in Turkey, Turkey's past and current geopolitical problems, the arrival of Atatürk to Samsun. We kindly would like to express our gratitude for their sincere interest.

We also would like to thank the academicians and students from Anadolu University, Bandırma On Yedi Eylül University, Başkent University, Bilecik Şeyh Edebali University, Istanbul University, Istanbul Technical University, Izmir Democracy University, Marmara University, and Yeditepe University for the modesty, patience, and interest they displayed throughout the journey.

As our journey on the ship continued, Assoc. Prof. Erdal Yılmaz, Faculty of Tourism at Samsun Ondokuz Mayıs University, and other faculty members and students were working hard to complete the preparations. Dear Assoc. Prof. Erdal Yılmaz and his team played a big role in making this event come true without any problems. We would like to express our gratitude to dear Prof. and his team for their valuable contribution.

We completed our journey, which lasted two nights and three days, at the Tobacco Pier. Samsun Ondokuz Mayıs High School Marching Band welcomed us. We would like to offer our thanks and respect to the Marching

Band, which gave us enthusiasm and excitement of a different kind, as well as Samsun Deputy Governor Sezgin Üçüncü, who welcomed us at the Tobacco Pier, Prof. Mehmet Kuran, OMÜ Vice-Rector, Prof. Ali Uzun, Dean of OMÜ Faculty of Tourism, and faculty members of OMÜ.

Our students accompanying us on board stayed in the guesthouse of Samsun Provincial Directorate of Youth Services and Sports during the Summit. We would like to thank the Ministry of Youth and Sports and Samsun Provincial Directorate of Youth Services and Sports.

Before the Summit organized with the theme of "The Sun Rises from the Horizon and the Future from Hope" under the cooperation of TİDE and OMÜ on April 26, with the support of the Ministry of National Defense and the Chief of the Turkish General Staff, the opening of the Photography Exhibition titled "Aradaki Renkler" (Colors In Between) by Osman Bahri Turgut, TİDE Board Member and Chairman of Garanti Bank's Inspection Board was carried out. The images from the lens of Mr. Turgut were exhibited at OMÜ Atatürk Congress and Culture Center Foyer within the scope of the Future Summit events. We would like to thank Osman Bahri Turgut, who colored up our Summit with his exhibition.

We would like to offer our thanks to Assoc. Prof. Erdal Yılmaz, Faculty of Tourism at Samsun Ondokuz Mayıs University, İbrahim Murat Çağlar, TİDE Chairman of the Board, Prof. Ömer Lalik, President of Istanbul Branch of MÖDAV (Turkish Accounting Academicians' Collaboration and Research Foundation), Vera Marmalidou, President of IIA Greece, Prof. Sait Bilgiç, Rector of Ondokuz Mayıs University, who contributed to our Summit with the opening speeches, for being there with us and their valuable contributions.

At the Summit, Prof. Kaya Tuncer Çağlayan, a faculty member of Ondokuz Mayıs University Faculty of Education, reminded us of the importance of Mustafa Kemal Atatürk and 19 May 1919. While Prof. Melih Erdoğan, a faculty member of Anadolu University Faculty of Business Administration, shared his foresight about the future and what kind of a future awaits us

in a talk titled “I am aware of myself, I remember the future”, Emrah Kaya, Member of the Board of Futurists Association, told his entrepreneurship and success story under the title of “Youth, Future, Entrepreneurship”. He talked about what will be needed in the world of tomorrow and which business areas will be important to focus on. We would like to thank Mr. Çağlayan, Mr. Erdoğan, and Mr. Kaya for their valuable opinions and contributions.

The first panel was held at the Summit under the title of “Being Ready for the Future to Become a Partner to the Future” and under the moderation of Murat Yeşildere, Consultant at Egon Zehnder International Consultancy. The panel was attended by Prof. Nuran Cömert, Dean of Marmara University Faculty of Business Administration and Chairperson of TİDE Ethics Committee, Menteş Albayrak, Chairman of the Audit Anadolu Group, Ilgın Tezel, Board Member of Futurists Association, and İbrahim Yiğit Gökçe, coordinator at Deloitte Turkey. Panelists discussed changing roles and leadership skills in today’s world where everything changes rapidly and talked about how it will be possible to prepare for tomorrow. We would like to thank our participants for their valuable comments and contributions.

The much-anticipated part of the Summit was the inspiring presentation of the artist Pınar Ayhan, the producer of musical documentaries titled “Orada Duruverseydi Zaman” (I wish the time stopped there and then) and “Kemal”. Pınar Ayhan was with us on our cruise as well. We experienced the same thrill and enthusiasm together. She expressed this excitement at the Summit with her performance titled “Great Futurist Mustafa Kemal Atatürk’s 1919 Vision” where she demonstrated the forward-looking character of the Great Leader Atatürk with real stories and real feelings, either through her words or music. We would like to thank dear Mrs. Ayhan for giving us the opportunity to listen to the stories we know very little from her voice.

The second panel of the Summit was held under the moderation of Trainer Nuray Tamer, ACC-ICF Manager and Performance Coach, under the

title of “Note to the Self-Future”. OMÜ students and the Audit Student Clubs of universities evaluated the journey from Istanbul to Samsun within the scope of the “Future Summit” and the sessions held throughout the day. They also shared the notes their lessons learned from this experience in this last session. We would like to thank Mrs. Tamer and all of our contributing students.

We spent the next day of our Summit, which we successfully held, discovering Samsun to familiarize ourselves with the city. The first stop of the trip that we started with buses allocated by OMÜ was Ulusoy Flour Factory. Before the factory visit, we participated in the promotion of the book and documentary titled “Hayatımdan Satırlar” (Lines from My Life) that was created to celebrate the 50th anniversary of the establishment of Ulusoy Flour Factories and told the life story of Fahrettin Ulusoy, the founder of the factory, from the past to the present. We also listened to a briefing on “Magic of Wheat, Economic Importance, and Flour Production Processes”. We would like to thank Ulusoy Flour Factory managers and employees for their hospitality and the valuable information they shared.

After seeing Ulusoy Flour Factory, we paid a visit to the museum in Tekkeköy and Tekkeköy Caves Archeology Valley that contained archaeological finds from the periods of Hittites and Early Bronze Age as a result of the excavations carried out in 1940. After the museum visit, the participants had lunch and then set off for Bafra Kızılırmak Delta Bird Sanctuary. Being a large terrain, the region has big and small lakes, floodplain forests, reed fields, wildlife improvement areas, salt marshes, wet meadows, sand dune shrub communities, agricultural areas, and residential areas. In the Kızılırmak Delta Bird Sanctuary, which is included in the UNESCO World Heritage Temporary List, a bird ringing study is being carried out by OMÜ Ornithology Research Center in the spring term. During the visit, OMÜ faculty members informed the visitors about how they ringed the two birds stuck in their networks and why ringing is important. We would like to thank all OMÜ faculty members who have added value to our trip with their unique knowledge.

After the trip, we returned to Istanbul with the “Dream” plane of Pegasus Airlines. We thank Pegasus Airlines for the transportation service. With the announcement of thanks from the plane’s captain during the journey for the organization of the Summit, we felt once again the happiness and fulfillment brought by the realization of another dream. We also extend our thanks to the flight crew of “Dream”.

We would like to express our gratitude to the Board members of the Institute of Internal Auditing – Turkey (TİDE) together with members of Audit Committee, Ethics Committee, Supreme Council for enabling the successful realization of our Summit with their keen and voluntary efforts, and to the Naval Forces Command, Marmara University Faculty of Business Administration, Futurists Association, Turkish Accounting Academicians’ Collaboration and Research Foundation (MÖDAV), Internal Audit Magazine and our strategic partners EY, PwC and Turkcell for their support to the Summit.

We would like to thank TİDE General Manager Ertan Küçükçalçın and TİDE office workers Sevilay Çalışkan, Güzide Aka, Yasemin Tunçay Semiz, Sanem Daşçı and Zeynep Özçelik, Chairperson of the Corporate Communication Committee Hatice Pınar Yıldız and Committee Member Hül-ya Güneşli together with the Board Members responsible for Corporate Communication Erhan Fatih Anlar, Dilara Erdoğan, Arzu Pişkinioğlu, as well as Serpil Kaya and Nuray Vurgun, who prepared the cover and content design of the book, for their great efforts in the organization of the Future Summit, which is a project of TİDE Future School.

Kind regards,

Ali Kamil Uzun

**IIA Turkey Founder and Honorary President
Academic Relations Committee Chairperson**

GELECEK ZİRVESİ YOLCULUĞU BAŞLADI

Gelecek Zirvesi 2019, Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ)’nin ev sahipliğinde, Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) ve Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) işbirliğinde organize edildi. Bu yıl üçüncüsü düzenlenen Gelecek Zirvesi 2019, Cumhuriyetimizin Kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Ordu Müfettişi sıfatıyla başlattığı Ulusal Kurtuluş Savaşı Mücadelesinin 100. yılında Samsun’da gerçekleşiyor.

25-27 Nisan 2019 tarihlerinde, “Güneş Ufuktan Gelecek Umuttan Doğar” temasıyla organize edilen program kapsamında, Türkiye’nin çeşitli illerinden gelen 100 üniversite öğrencisi, iş ve meslek insanları ve alanının uzmanı akademisyenlerle bir araya geldi.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Samsun’a çıkışının ve Milli Mücadelenin 100. yılında, bir araya gelen katılımcıların yolculuğu, 23 Nisan 2019 tarihinde Şişli Atatürk Müzesi’ni ziyaret etmesiyle başladı.

Şişli Halaskargazi Caddesi’nde, İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından müzeye dönüştürülen bu yapı, bir zamanlar Atatürk’ün İstanbul’da oturduğu evlerden biri. Bu müzede, Mustafa Kemal Atatürk’ün yaşamı ile ilgili fotoğraflar, kıyafetler, inkılaplarla ilgili belgeler, kullandığı eşyalar, Milli Mücadele ile ilgili tablolar sergileniyor.

Mustafa Kemal, 13 Kasım 1918 günü I. Dünya Savaşı’nın sona ermesi üzerine Suriye cephesinden ayrılarak, İstanbul’a geliyor. Annesi Zübeyde Hanım ve kız kardeşi Makbule Hanım ile birlikte bu evde ikamet etmeye başlıyor. Mustafa Kemal, İstanbul’un düşman işgali altında bulunduğu bu karanlık günlerde, evinde arkadaşlarıyla birlikte sık sık gizli toplantılar yapıyor, 16 Mayıs 1919 tarihine yani Samsun’a hareketine kadar bu evde oturuyor.

Müze Anı defteri imzalandı

Katılımcılar yolculuk öncesi, Müze ile ilgili yetkililerinden bilgi aldıktan sonra TİDE Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Murat Çağlar, Müze Anı Defteri’ni de imzaladı. Çağlar Atatürk Müzesi Anı Defteri’ne şu mesajı kaydetti:

“Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılışının 99. yılı olan bu önemli günde, çocuklarımızın 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı kutluyor, bu kutsal vatani ve Meclis’i bize emanet eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü, milli mücadelenin tüm kahramanlarını, aziz şehitlerimizi ve kahraman gazilerimizi saygı, şükran ve minnetle anıyoruz.”

Daha sonra Müze yöneticilerine, TİDE tarafından ‘Teşekkür Plaketi’ takdim edildi. Ziyaretçiler, Müze gezisini tamamladıktan sonra Deniz Kuvvetleri Komutanlığı’nın tahsis ettiği TCG BAYRAKTAR (L-402) gemisine binmek üzere Tuzla’ya hareket etti.

Yolculuk TCG BAYRAKTAR (L-402) gemisiyle devam ediyor

Türkiye’nin farklı şehirlerinden 100 üniversite öğrencisi ile Milli Savunma Üniversitesi Deniz Harp Okulu öğrencileri, akademisyenler, iş ve meslek insanları, Atatürk’ün Samsun’a gittiği rotayı izleyerek yolculuğa başladılar. 23 Nisan tarihinde başlayıp, iki gece üç gün süren yolculukla, tam 100 yıl önce Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün beraberindeki kurmaylarla birlikte İstanbul’dan yola çıkarak Bandırma Vapuru ile kat etmiş olduğu seyrin bir benzeri yeniden yaşandı. Bu sefer gemi, özgür bir ülkenin özgür gençlerini, akademisyenlerini, iş ve meslek insanlarını taşıyordu.

Sınıfında dünyanın en büyük savaş gemisi olan, millilik oranı ile tüm ulusumuzun gurur kaynağı haline gelen TCG BAYRAKTAR Milli Amfibi Tank Çıkarma Gemisinde geçirilen yaklaşık 40 saatin ardından 25 Nisan 2019 tarihinde Samsun Tütün İşkesesi’ne varıldı. Seyir boyunca öğrencilere ülkemizdeki denizcilik faaliyetleri, ülkemizin geçmişteki ve güncel jeopolitik sorunları, Atatürk’ün Samsun’a çıkışı konu başlıklarında TİDE Seminer Lideri İbrahim Özışık tarafından brifingler verildi.

Zirve katılımcıları Tütün İşkesesi’nde bando ile karşılandı

Zirve katılımcıları, Tütün İşkesesi’nde, Samsun Vali Yardımcısı Sezgin Üçüncü, OMÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mehmet Kuran, OMÜ Turizm Fa-

kültesi Dekanı Prof. Dr. Ali Uzun ile akademisyenler ve kalabalık bir grup tarafından karşılandı. 19 Mayıs Lisesi Bandosu ile karşılanan grup, bando eşliğinde, Tütün İşkesesi’nden Atatürk Anıtı’na kadar yürüdü.

TİDE Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Murat Çağlar tarafından Atatürk Anıtı’na çelenk konuldu ve ardından saygı duruşunda bulunularak, İstiklal Marşı okundu. İbrahim Murat Çağlar burada kısa bir konuşma yaparak, etkinliğin amacı ve önemi hakkında bilgi verdi. Çağlar burada yaptığı konuşmada şunları söyledi: “Mustafa Kemal İstanbul Boğazına demirlemiş işgal kuvvetlerinin gemilerini görünce yanındaki yaverine, “geldikleri gibi giderler” diyecektir. Milli Mücadelemizin başlangıcı olan bu cümlelerin akabinde altı ay süresince meclis seçimleri, siyaset, gazete kurulması dahil olmak üzere birçok yola başvurarak bu milletin egemenliğini kazanması için mücadelesine devam etmiştir. 30 Nisan 1919 tarihinde Atatürk, mesleğimizin yüce makamı 9. Ordu Müfettişliğine atanır. 16 Mayıs 1919 tarihinde de Milli Mücadelenin başlangıcı olarak, dava arkadaşlarıyla birlikte pusulası olmayan bir gemiyle, 55 kişi Samsun’a doğru hareket eder. Tarihte eşi benzeri görülmemiş bir kahramanlık hikayesinin başlangıcı Milli Mücadelemizin dönüm noktası olan bu tarihi yad etmek adına Deniz Kuvvetleri Komutanlığımızın bize tahsis ettiği dünyanın en büyük tank çıkarma gemisi TCG BAYRAKTAR gemisi ile 100. yılında, 100 öğrencimiz, Deniz Harp Okulu öğrencilerimiz, akademisyenlerimiz, TİDE’nin değerli yönetim organlarıyla birlikte üç gün süren bu yolculuğa katıldık. Bizlere bu vatani emanet eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk, dava arkadaşları, Milli Mücadelenin kahramanları aziz şehitlerimiz ve kahraman gazilerimizi bir kez daha şükran, saygı ve minnetle anıyoruz. Teşekkür ederim.”

Tören sonrasında, tüm katılımcılarla birlikte Bandırma Vapuru ziyaret edildi. Müze ziyareti sonrası Gelecek Zirvesi’nin ilk günü tamamlandı.

Zirve öncesi “Aradaki Renkler” sergisinin açılışı gerçekleşti

TİDE ve OMÜ işbirliğiyle, Milli Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı’nın destekleriyle, “Güneş Ufuktan, Gelecek Umuttan Doğar” temalı Gelecek Zirvesi 2019, 26 Nisan tarihinde düzenlenen etkinlikle devam etti.

Etkinlik öncesinde TİDE Yönetim Kurulu Üyesi ve Garanti Bankası Teftiş Kurulu Başkanı Osman Bahri Turgut'un "Aradaki Renkler" adını verdiği Fotoğraf Sergisi açılışı gerçekleştirildi. Turgut'un objektifinden kareler, Gelecek Zirvesi etkinlikleri kapsamında OMÜ Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi Fuayesi'nde sergilendi. Sergide Turgut, 19 Mayıs 1919'un 100. Yılına özel sergisinde, daha önce açmış olduğu kişisel sergilerden bir karma sundu.

Sergi açılışı öncesinde Prof. Dr. Ömer Lalik'e söz verildi. Lalik açılış öncesi yaptığı konuşmada, "Mesleğiniz ne olursa olsun içinizdeki sanatçı ruhunu dışarıya çıkarmak durumundasınız" diyerek söze başladı ve konuşmasına devamlı şunları söyledi: "Benim yeteneğim yok, çöp adamdan başka resim çizemem demeyin, deneyin. Fotoğraf sanatçısı, karikatür sanatçısı, ses sanatçısı herkes burada. Gördüğünüz her resim, fotoğraf, dinlediğiniz şarkı ruhunuzda derin sayfalar açar, derin dalgalar uyandırır. Bu düşüncelerle elime aldığım bu makasları siz kadınlara vererek sergi açılışını gerçekleştirmek istiyorum."

Kurdelenin kesilmesinden sonra Osman Bahri Turgut da kısa bir konuşma yaptı. Turgut konuşmasında şunları söyledi: "Mustafa Kemal'in Samsun'a ayak basışının ve Milli Mücadele destanımızın 100. yılında, Atatürk adlı bu Kongre Merkezi'nde sergimi açıyor olmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Renkler, renkli gelecek üzerine kurulu bu sergi. 100 yıl önce hepsine şükran borçlu olduğumuz o insanlar Samsun'a renkli bir gelecek ve onu yaratmak için geldiler. Bir nebze de olsa bu fotoğraf sergisiyle onlara şükranlarımı sunabiliyorsam ne mutlu bana. Gelecek umuttur, bu nedenle siz sevgili gençler, renkli geleceğinizden hiç vazgeçmeyin. Renkler çok şey ifade eder. Cemal Süreya'nın dediği gibi, "Mavi, bir renkten daha fazlası. Sonu olmayan bir gökyüzü, umut dolu bir deniz." Hepinize çok teşekkür ediyorum."

GELECEK ZİRVESİ 2019

AÇILIŞ KONUŞMALARI

“Gelecek Zirvesi’ne ev sahipliği yapmanın mutluluğunu yaşıyorum”

*Doç. Dr. Erdal Yılmaz
Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Turizm Fakültesi Öğretim Üyesi*

Sayın rektörüm, sayın rektör yardımcım, sayın dekanlarım, TİDE’nin saygın yöneticileri ve üyeleri, sayın konuklar, değerli katılımcılar ve sevgili öğrenciler;

Ülkenin kaderini belirleyen ilk adımın atıldığı Samsun’da, adını bu müstesna olaydan alan Ondokuz Mayıs Üniversitesi’nde, geçmiş değerleri özümseyerek, geleceğe güçlü yürüyelim diyen Gelecek Zirvesi’ne ev sahipliği yapmanın mutluluğunu, kıvancını yaşıyorum. Bu vesileyle aramızda bulunan siz değerli katılımcıları sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Hepiniz hoş geldiniz, şeref verdiniz.

Bir ülkeyi ayakta tutan unsurlardan biri de her türlü olumsuzluğa karşı direncini artıran milli değerlerinin gücüdür. Ulusların tarihinde hayati rol oynayan olayların yad edilmesi, özümsemesi ve bundan güç alarak geleceğin tasarlanması son derece önemlidir. Ancak sahip olunan bu değerler, ne kadar yüce olursa olsun hatta yetişkin nesiller bu değerlere ne kadar bağlı bulunursa bulunsunlar yetismekte olan nesillere, çocuklarımızı, gençlerimize bu değerlerimizi kazandıramazsak, geleceğimizi teminat altına alamayız. Tam da bu amaçla, Kurtuluş Savaşı’nın ilk adımının atıldığı 19 Mayıs 1919’un 100. yıldönümünde, Atatürk’ün şehri Samsun’a Türkiye’nin çeşitli üniversitelerinde eğitim gören öğrenciler çıkarma yap-

tılar. Samsun’a gelen öğrencilerimiz ve üniversitemizin öğrencileri, geçmişimizin değerini geleceğe taşımanın, geleceği daha emin adımlarla tasarlamının çabası için buradalar. Bugün akademi, sanat ve iş dünyasının saygın ve yetkin isimleri geleceğin akademisyenleri, geleceğin iş insanları, geleceğin sanatçıları olacak gençlerimize geleceğimize daha donanımlı, küresel olarak rekabet edecek düzeyde hazırlanmalarına katkı sağlamak üzere birikimlerini, tecrübelerini ufuk açıcı fikirlerini paylaşacaklar. Öncelikle, “Ülkenin Kaderini Değiştirecek Büyük Yolculuk” başlıklı sunumuyla Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kaya Tuncer Çağlayan bizi tarihin altın sayfalarından birinin açıldığı döneme götürecektir. “Benliğimin Farkındayım, Geleceği Anımsıyorum” başlıklı sunumuyla, Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi’nden Prof. Dr. Melih Erdoğan, öz benliğinin farkında olarak geleceğe yürümenin yolunu gösterecek. Fütürist Emrah Kaya, “Gençlik, Gelecek, Girişimcilik” başlıklı sunumuyla gençliğin gelecekteki girişimciliğini bize gösterecek. Ardından Sayın Murat Yeşildere moderatörlüğünde, “Geleceğe Ortak Olmak İçin Yarına Hazır Olmak” adlı paneli dinleyeceksiniz. Panelde Prof. Dr. Nuran Cömert, Menteş Albayrak, Ilgın Tezel, İbrahim Yiğit Gökçe, konuşmacı olarak yer alacaklar. Değerli sanatçımız Pınar Ayhan, “Büyük Fütürist Mustafa Kemal Atatürk’ün 1919 Vizyonu” adlı programını icra edecekler. Daha sonra Denetim Kulüpleri öğrencileri Nuray Tamer’in moderatörlüğünde, Zirve izlenimlerini “Öz Geleceğe Not Düşmek” başlıklı forumda paylaşacaklar.

Çok başarılı bir Zirve olacağı inancıyla organizasyonda emeği geçen herkese, TİDE’nin değerli mensuplarına, sunumlarını gerçekleştirecek olan değerli katılımcılara, organizasyonun düzenlenmesinde desteğini esirgemeyen rektörüm Sayın Prof. Dr. Sait Bilgiç’e rektör yardımcım Sayın Mehmet Turan’a dekanım Sayın Ali Uzun’a ve organizasyon komitesinde yer alan Turizm Fakültesi’ndeki değerli mesai arkadaşlarıma huzurlarınızda teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

**“Ulusal Kurtuluş Savaşı
mücadelesinin 100. yılında
Samsun’dayız”**

*İbrahim Murat Çağlar
TİDE Yönetim Kurulu Başkanı*

Sayın rektörüm, sayın rektör yardımcım, değerli dekanlar, değerli akademisyenler ve konuklar, değerli meslektaşlarım ve geleceği emanet ettiğimiz sevgili gençler, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Hepiniz hoş geldiniz.

TİDE olarak ilkinizi 2015 yılında Çanakkale’de, ikincisini 2017 yılında Sakarya’da düzenlediğimiz TİDE Gelecek Okulu Gelecek Zirvesi’nin üçüncüsünü Cumhuriyetimizin Kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün başlattığı Ulusal Kurtuluş Savaşı mücadelesinin 100. yılı olması sebebiyle, “Güneş Ufuktan Gelecek Umuttan Doğar” temasıyla, bu çok değerli kentte Samsun’da gerçekleştirmekten Enstitümüz adına onur duyduğumuzu ifade etmek isterim.

“Yaptıkları işin doğruluğuna inanan insanlar, çalışmalarının denetlenmesinden, karşı fikirler ortaya atılmasından ve karşı fikirler üzerinden münakaşa yapmaktan zevk alırlar.” düşüncesiyle denetim mesleğine ilişkin görüşlerini ifade eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Dokuzuncu Ordu Müfettişliğine atanmasının da aynı zamanda 100. yılı. Mesleğimiz ve ülkemiz adına öneminin kelimelerle ifade edilemeyecek bu yıldönümünde, 100 yıl önce yaşanan zorlukları anımsamak, bizlere emanet edilen Cumhuriyetin değerlerini daha iyi anlayabilmek, Gazi Mustafa Kemal’in ve dava arkadaşlarının ne tür olaylardan geçtiğini daha iyi görmek amacıyla yola

çıkıktık. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı’nın tahsis ettiği dünyanın en büyük tank çıkarma gemisi olan TCG BAYRAKTAR Gemisi ile 100 Denetim Kulübü öğrencisi, akademisyenler, Deniz Harp Okulu öğrencileri ve TİDE yönetim organları olarak, İstanbul’dan hareket etmek suretiyle 36 saat süren yolculukla Samsun’a geldik.

Samsun’a indiğimiz andan itibaren Zirve’yi gerçekleştirmek için her türlü imkanı sağlayan Samsun Valiliğine, Samsun Belediyesine, bugün burada bizleri misafir eden Ondokuz Mayıs Üniversitesi’ne bizleri her zaman destekleyen MÖDAV’a, İstanbul’dan gemiyle yolculuk hayallerimizi gerçekleştiren değerli üyemiz Emekli Albay İbrahim Özışık’a, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı’na ve bizlere her türlü desteği esirgemeyen değerli sponsorlarımıza çok teşekkürlerimizi sunuyorum.

TİDE’nin önemli bir sosyal sorumluluk projesi olarak gördüğü Gelecek Zirvesi programında, akademisyenlerin, iş ve meslek temsilcilerinin vereceği mesajların, gençlerimiz tarafından içselleştirilmesi bizim açımızdan en önemli amaçtır. Enstitümüzü ilk defa tanıyacak olanlar için Enstitümüz hakkında kısaca bilgi vermek istiyorum.

Meslekte mükemmelliğin merkezi olan TİDE, uluslararası standartlarda iç denetim mesleğini geliştirmek için ülkemizde 1995 yılında kuruldu. 47 üyenin kurduğu Enstitü’nün bugün 2 bini aşkın üyesi bulunuyor. Kurum bünyesinde temsil edilen firma sayısı 856. 170 ülkede faaliyet gösteren 190 bin üyesi olan Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (IIA)’nın Türkiye’deki temsilcisiyiz aynı zamanda Avrupa İç Denetçiler Enstitüsü (ECIIA)’nın de doğal üyesiyiz. 24 yıllık kurumsal geçmişinin verdiği birikimi, çeyrek asra yakın geçmişimizi emin adımlarla ileriye doğru taşıyoruz. Sürdürülebilirliğin temel taşı olan kurumsal yönetim anlayışımız 2018 yılında bir kez daha ödüllendirdi. Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum notumuz 9.30’a yükseldi. 116 bin dernek ve 5 bin vakfın yer aldığı ülkemizde ilk üçe girmek bize onur veriyor. Sürdürülebilirliğin temel taşlarından kurumsal hafızanın önemine 2018 yılında düzenlediğimiz Kongre’de dikkat çektik. 22. kez düzenlediğimiz Kongremizde, “Güçlü Bellek Sağlam Gelecek” temasını belir-

ledik. Açılışını SPK ve TÜSİAD başkanlarının da yaptığı kongreye iki günde 1400'e yakın konuk geldi. Kongremize sadece meslektaşlarımızı değil farklı alanlarda çalışan profesyonelleri de ağırladık. Uluslararası katılımın her geçen yıl arttığı kongremizde 2018'de Rusya, Yunanistan, Katar, Arnavutluk, Azerbaycan, Güney Kıbrıs ve Sırbistan'dan gelen meslektaşlarımızı da ağırladık.

Geleceğimizin teminatı olan üniversiteli gençlerimizle de işbirliklerimize devam ediyoruz. Marmara Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi ile yaptığımız protokoller çerçevesinde TİDE İç Denetim Seminerlerimiz devam ediyor. 14 hafta süren TİDE İç Denetim Seminerleri'nde yüksek başarı gösteren öğrencilerimize staj imkanı sağlamaya devam ediyoruz. Mesleğimizin geleceği için akademisyenlerle bulduğumuz Uluslararası Akademik Forum 2018'de, MÖDAV ile birlikte "Gerçek Zamanlı Güvence Modeli Olarak Sürekli Denetim ve Sürekli İzleme" temasıyla Anadolu Üniversitesi'nde gerçekleştirdik. Forum'da bir ilke imza atarak canlı yayın bağlantısı ile uluslararası katılım sağladık.

Tüm dünyada iç denetim mesleğini mükemmelliğe taşımak, değeri ve önemi vurgulamak amacıyla, Mayıs ayı Uluslararası İç Denetimde Farkındalık Ayı olarak kutlanıyor. Bu kapsamda yarattığı etkinliklerle meslekte en iyi farkındalık yaratan enstitülere verilen ödülü 2018 yılında TİDE aldı. İç denetim enstitüleri arasında yapılan seçimde önemli başarı kıstası sayılan bu ödüle, beşinci kez sahip olmaktan onur duyuyoruz.

Çok değerli katılımcılar beni sabırla dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum. Bu vesileyle bu güzel vatani emanet eden, Ulusal Kurtuluş Savaşımızın Büyük Önderi, Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere bütün kahramanlarımızı, şehitlerimizi rahmetle anıyor, gençlerimizin şimdiden 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramlarını kutluyorum.

"Atatürk'e mektup"

Prof. Dr. Ömer Lalik
MÖDAV İstanbul Şube Başkanı

Baktım, gördüğüm kadarıyla bu salonda benden daha fazla yaş almış hiç kimse yok. Buna göre ben hitaba başka türlü başlayacağım. Sevgili gençler merhaba,

Bugün benden önce ve benden sonra sözü olan değerli konuşmacılar gelecek zirvelerinin genel ve zirveler üzerinde 2019 zirvesinin temasına ve içeriğine yeterince değindiler, değinecekler. Bu nedenle ben Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) adına yapacağım konuşmamda bunları yinelemek niyetinde değilim. Size yaşını başını almış hoca olarak parmağını sallayarak öğütler verecek de değilim. MÖDAV-TİDE akademik işbirliği ve dayanışmasının zaman içerisinde yarattığı sinerjiyi de övmeyeceğim. Ben sizin gibi genç fidanların, dallanmış, budaklanmış, geniş yapraklara sahip yaşlı bir ağacın gölgesi altında kolayca serpilemeyeceğini bilenlerdenim. Bu nedenle fosilleşmiş bilgilerimle size bilgiçlik taslamayacağım. Ama kısa olmayacak bir monologla sizi boğacağım.

Monoloğuma hayatımda, yaşamımda yaptığım hataların sonunda edindiğim deneyimler rehberlik edecek. Umarım bu Zirve'de zırvalamam. Aramızda 1946 yılından önce doğmuş olan var mı? Tek başıma ben kaldım, 1942 doğumlu olarak. Onun için herkes beni görünce, "maşallah maşallah" diyor. Bizim kuşak yani maşallah kuşağı, 1946 yılından önce doğanlar, dünya savaşları ikliminde doğmuş, savaşların getirdiği ekonomik ve

sosyal yıkımları birebir yaşamış çocuklardan oluşuyor. 1946 İkinci Dünya Harbi bitti, tüm dünya her yöresinde gençlerini, çocuklarını kaybetti. Dünyaya yaşlılara kaldı. Tabiatıyla tüm dünyada bir nüfus patlaması oldu. Yeni doğumlar yeni doğumlar yeni doğumlar... 1946-1960 yılları arasında doğmuş olanların çağına, “Baby Boom” kuşağı dediler. Bomba gibi patladı doğumlar. Sonrasında 1961 – 1975; X kuşağı, 1976-1990; Y kuşağı, 1991 – 2005; Z kuşağı. 2006 ile 2020 arasında doğanlara da ben “dijital beyinli fareler” diyorum.

Başlangıçta binlerce yıl süren çağlar, insanın gelişme ve toplumun kalkınma hızıyla göreceli olarak olsa da zaman içinde yüzyıllara indi. İkinci Dünya Savaşı sonrasında çağların ömrü sanırım bir başka boyuta geçti. Artık 14 yılda bir değişen beyinler değişen teknolojiler değişen anlayışlar değişen davranışlar. Farkına varılanlar farkı olanı yadırgayanlar hep beraber yaşıyor olduk ama kalkınma serüveni eskiye oranla inanılmaz bir hızla sürüp gidiyor.

Hızlı bir serüven bu yaşam. Doğumla ölüm arasına sıkışan. Benim yaşamım, senin yaşamı, onun yaşamı hiç fark etmiyor. Düşünüyorum, düşündüğüm konuda yine haklı çıkıyorum. Çocukluk, gençlik, orta yaş bir ömrün dönemeçleri, yaşlılıkta son dönemeç. Yaş alamazsan, bu dönemece varamazsın. İhtiyarlığın olmayan yaşı, yaşlılıktan sonra mı gelir? Bana göre, kocaman hayır. Genç yaşında, orta yaşında ihtiyarlıklarını yakalamış çok insanla karşılaştım, onlar için üzüldüm. Yaşlılığın katlanılabilen onu bir sorun olarak görmeyenlerin kolay kolay ihtiyarlamayacağına inandım, sevindim. Genç yaşta olgunlaşmış olanlarla övündüm. Dalında kuruyan olgunlaşmamışlarla yerindim.

En arkada oturanlara ya da yakında oturanlara nasıl görünüyorum? Acaba aynamda nasıl görünüyorum? Bunu ancak ben bilebilirim. Aynam acımasız bir eleştirmen. Benim ne halt olduğumu, ne işe yarayıp yaramadığımı, bana acımasızca söylüyor.

Türkçeyle aranız nasıl? Aramızda ana dilini konuşamayan var mı?

Anadilimizi bilmeyen var mı? “Ben, maşallah kuşağı.”

Doğmak, hayatta olmak, gitmek, kalmak, başlamak, görmek, gezmek, istemek, tanışmak, kazanmak, hissetmek, sevmek, aşık olmak, kuşku duymak, gerekmek, okumak, cahil kalmak, çalışmak, öğrenmek, tartışmak, anlamak, bilmek, öğretmek, anlaşmak, başarmak, ölmek, ölümsüzleşmek.

Bu felsefi sözcüklere, dilbilgisinde verilen isim fiil. Sanırım siz buna eylem diyorsunuz. Bunların fiil olduğunu 1970’de İngiltere’de öğrendiğimde, Türkçeyi bilmediğimi ve bilmeden konuştuğumu öğrendim. Hayatla yaşam arasındaki farkı, fark etmem de yıllarımı aldı. Ölümü anlamam için de hayatı anlamak gerektiğini, hayatı anlamak içinse hem hayatta olmam hem de yaşamam gerektiğini bana hiç kimse söylemedi.

Evet, hayır, fazla düşünmeden çok sık kullandığım kullandığımda farkına varmadan hayatımı biçimlendiren kabul veya ret anlamını taşıyan bu sözcüklerin dilbilgisinde edat olduğunu da sonradan öğrendim. Siz buna ilgeç diyorsunuz. İlgi kuran sözcükleri anlatmak adına türetilmiş olmalı. İlgeçler zamanında yerli yerinde kullanılmadığında başımız dertten kurtulamaz. “Hayır” demem gerekirken “Evet” demiş olmanın sorumluluğunu bir büyük yük olarak az mı çektim.

Herkes düşünür, herkesin kendi aklından mutlu olduğu dünyada düşüneyemeyen insan yoktur. Ne var ki, pek çok okur-yazar düşündüklerini açık yürekle söylemez, söyleyemez. Düşündüklerini diline veya yazısına dökemez. Dökerken zorlanır, aşkını anlatamaz, seni seviyorum diyemez. Her şeyi bildiği için zaten bilmiyorum demesine de gerek yoktur. Seni seviyorum dedikten bilmediğini açık yüreklilikle bilmiyorum diyerek itiraf ettikten sonra nasıl rahatlarım size anlatamam.

Okuyup bitirdiğim onca kitap sonrasında dinlediğim pek çok konferansın ardından içime fısıldayıp, “hala çok cahilsin oğlum” dediğimi bilmenizi isterim. Hemen tebessümle anarım, eser vermemiş filozofu, “bu kadar ce-

halet ancak tahsille olur” diyen Sakallı Celal’i. Hayatımıza ve yaşamınıza anlam katacak fiiller, eylemleri, herkes kendi meşrebine göre yorumlar. Her birimiz kendi elimizdeki evetlerden hayırlardan sorumluluk duyarız veya sorumluluk duymayız. Fiiller, eylemler, edatlar, ilgeçler içleri içtenlikle doldurulabilirse, etik ve estetik yüzleriyle hepimizi her konuda eğitirler.

Sevgili gençler,

Yetti artık, çeneni kapa ihtiyar dediğimizi duyuyorum. Son sözümü söylemeden çenemi kapatmayacağımı bilmenizi isterim. Bu salonda herkes genç, bir ben ihtiyar. Şimdi bu gençlere bir başka türlü hitap etmem gerekiyor. Biraz önce söylediğim eylemler arasında, son eylemim ölümsüzleşmek olduğunu söylemiştim. 2019 yılı Zirvesi’nin odağında ölümsüzleşmek var. Benim doğum günüm 19 Mayıs diyen Atatürk var. Şimdi ben ölümünün yaş aldırmadığı, öldükten sonra hiç yaş almamış Atatürk’le kısa bir sohbet yapmak istiyorum. Bir ölümlü olan ben, ölümsüzlüğe 57 yaşında erişmiş olan Atatürk ile baş başa kaldığımda, ona bir mektup yazdım. Size de okuyacağım.

Sevgili Atatürk’üm,

19 Mayıs 1919’dan, 10 Kasım 1938’e uzanan kısacık sürede uygarlık adına biçimlendirmeye, bilinçlendirmeye özen gösterdiğin toplumunun, senden sonraki politikalarla getirildiği hazin noktanın suçu hepimizde. Uluslararası, toplumsal, hukuksal, ekonomik, siyasal göstergelerde bulunduğumuz sıra, her geçen yılda baş aşağı gidiyor. Bu sonuçlar bizim uygarlık yarışındaki durumumuza ve konumumuza ayna tutuyor. Masallardaki ucube kraliçe örneği, aynaya bakan “ben güzelim” diyor. Bu arada eğitim desen yerlerde sürünüyor, beyin göçü sürüyor. Adalet ise Sinoplu Diyojen gibi gündüz gözüyle bir kandilin ucunda aranıyor. Kendi dünya görüşü nedeniyle, seni sevmeyenler, sevmeyenler olduğunu birebir yaşarken gördüm. Üzülerek söylemeliyim, ileriye bize bıraktığın sensiz 81 yılda da seni sevmeyenler hala var.

Sana bir şey söyleyeyim mi? Geçenlerde bir yerlerde okudum. Seni sev-

meyenleri alt etmek istiyorsan alt edilemez başarılarla imzayı atmalısın. Her yeni başarın onları üzecektir. Sen onları çok üzüyorsun Atam. Çünkü ülkeyi zirveye taşıyan başarılarınla hep aramızdasın. Onlarda adını ve başarılarını görünür her yerden silme konusunda ellerinden geleni bana göre bir kurnaz korkaklığıyla yapıyorlar. Ancak senin bu toprakların insanı olduğunu iyi ki doğduğunu iyi ki bizim olduğunu, yolumuzu aydınlattığını bilinçleriyle yüreklerine kazımış milyonlarca genç varisin durmadan doğuyor ve hepimize umut oluyor. Bunu bil.

Ülkenin aynasında gördüğün olumsuzluklar seni üzse de kırsa da bize kırılma da hiçbir yere gitme bizimle kal Atatürk’üm.

Yaşadıklarınla bilirsin her çıkışın bir inişi vardır. İnışte verilen ağır hasara rağmen yeni çıkışlar mutlaka başlar. Kalıp, görmelisin. Doğum günün kutlu olsun.

“Geleceğiniz kendi ellerinizdedir”

Vera Marmalidou
IIA Yunanistan Başkanı

Ben Vera Marmalidou. IIA Yunanistan Başkanım. Bugün Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin ev sahipliğinde, Türkiye İç Denetim Enstitüsü ve Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı işbirliğinde organize edilen “Gelecek Zirvesi 2019” etkinliğine katılmak ve Türkiyeli meslektaşlarım ve dostlarımla iş birliği yapmak için buradayım.

Türkiye İç Denetim Enstitüsü ile iş birliğimiz sorunsuz ilerliyor. Mesleğimiz, uluslararası enstitünün birer parçası olmamız, profesyonel yaklaşımımız, iç denetim konularındaki fikir alışverişlerimizin hepsinden önce bizleri karşılıklı saygı birleştiriyor. Bir yıl önce de Eskişehir’de Anadolu Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlenen Uluslararası Akademik Forum 2018 etkinliğinde yine bir araya geldik. O etkinliğin sonunda, 2020 yılında Yunanistan’ın Selanik kentinde gerçekleşecek olan Uluslararası Akademik Forum 2020 için bayrağı devraldım.

Selanik, Yunanistan’ın Makedonya Bölgesi’nde bulunan, Yunanistan’ın ikinci başkenti olarak anılan, tarihle iç içe ve zamanında birçok farklı kültürün birlikte yaşadığı güzel bir şehir. Selanik’te bulunan Atatürk Müzesi, Mustafa Kemal Atatürk’ün doğduğu tarihi bir ev.

Selanik, üniversitelerinde okuyan yüksek öğrenci sayısı sebebiyle, öğrenci şehri olarak da tanınıyor. Yemekleri çok güzel ve eğlence yerleri, gezilecek mekanlarla dolu bir şehir. 2020 Mayıs ayında gerçekleştirmeyi planladığımız etkinliği, TİDE ile birlikte organize edeceğiz. Uluslararası Akademik Forum iki gün sürecek ve önümüzdeki günlerde TİDE ile birlikte IIA Yunanistan olarak Selanik’te hazırlıklara başlayacağız.

Bugün iki neden sebebiyle kendimi çok şanslı hissettiğimi söylemeliyim. Bunlardan ilki, yüksek eğitim seviyesinde ve geleceğin profesör ve profesyonelleri olmak için kararlılık ve hırsla sahip bu kadar çok gencin arasında olmak çok nadir yaşanıyor. İkincisi ise, dedem bu şehirde, Samsun’da doğmuş. Bu konuda daha fazla bilgiye sahip olmasam da, siz genç öğrencilerin yanında, kardeşlerimin yanıdaymış gibi hissediyorum ve bir ablanız olarak sizinle bazı düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

En iyi eğitimi almak, değişim yaratan biri olmak, teknoloji lideri olmak, en yüksek seviyedeki ahlaki davranışa sahip olmak, yardımsever ve hoşgörülü olmak ve pozitif düşünmek için “Güneş Ufuktan, Gelecek Umuttan Doğar” mottosunu pusulanız yapmanızı tavsiye ediyorum.

Bir Yunan manastırındaki rahibe sorarlar: Bu manastırda ne yapıyorsun? Ve rahip cevap verir. Düştüğümüz ve kalktık. Sonra yine düştük ve yine kalktık. Size tavsiyem budur. Düşüğünüzde asla umudunuzu kaybetmeyin. Tekrar deneyin.

Başarılı insanların hayat hikayesine bakarsanız, çoğunun başarısızlıklarla dolu olduğunu görürsünüz. Önünüzdeki zorlukları aşın ve devam edin. Pozitif enerjiniz, hayata olan inancınız, gençliğinizin heyecanı ve kararlılığınız bu umudu yaratacak. Geleceğiniz kendi ellerinizde...

Gün doğumuna bakın. Sizin güneşiniz bizim güneşimiz olacak.

Size ve ailelerinize, sağlık, mutluluk, umut ve güneşli günler diliyorum.

“Güneş Ufuktan Gelecek Umuttan Doğar”

*Ali Kamil Uzun
Türkiye İç Denetim Enstitüsü Kurucu ve
Onursal Başkanı*

Sayın rektörüm, rektör yardımcım, değerli hocalarım, değerli meslektaşlarım, ülkemizin ve mesleğimizin geleceği sevgili gençler, sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin ev sahipliğinde, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı'nın işbirliğinde, Türkiye İç Denetim Enstitüsü olarak Samsun'da gerçekleştirdiğimiz etkinliğimize gösterdiğiniz ilgi, katılım ve desteğiniz için teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Hoş geldiniz...

Ülkemizin ve mesleğimizin geleceği olan üniversite öğrencisi gençlerimizin küresel alanda rekabet edebilecek yetkinlikte yetişmeleri, yarının insanı olmaları için geleceğe donanımlı hazırlanmalarına katkıda bulunmak amacıyla, ilkinin 2015 yılında Çanakkale'de, ikincisini 2017 yılında Sakarya'da düzenlediğimiz Gelecek Zirve'sinin üçüncüsünü bu yıl Samsun'da sizlerle birlikte gerçekleştiriyoruz.

Kainatın tanık olduğu benzeri olmayan kahramanlık öyküleri ile dolu muhteşem bir destanın yazıldığı Çanakkale'de başlattığımız ilk Zirve'den sonra, Anadolu'nun üç büyük akarsuyunun aktığı havzada, tarihimizin en önemli meydan muharebesi yapılan, Kurtuluş Savaşı destanımızın son savunma savaşı olarak bilinen Sakarya'da ikinci Zirvemizi gerçekleştirdik.

Bir milletin istiklali ve istikbali için ilk adımın atıldığı yılın 100. yıldönümünde Samsun'da üçüncüsünü gerçekleştirdiğimiz Gelecek Zirvesi ile geleceğe yolculuğumuzu sürdürüyoruz.

İki yılda bir düzenlenen Gelecek Zirvesi etkinliğimizin bir sonraki etabı olan dördüncü zirvemizi bu toprakları yeniden vatan yapanlara saygının bir ifadesi olarak Büyük Taarruz ve Başkomutan Meydan Muharebesi'nin geçtiği topraklarda, 2021 yılında gerçekleştireceğiz.

Beşinci zirvemizi ise, 2023 yılında Cumhuriyet'in ilan edildiği ilk Meclis'te gerçekleştirmeyi planlıyoruz. Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün gençlere emaneti Cumhuriyetimizin 100. yıldönümünü gençlerimizle birlikte 5. Gelecek Zirvemizde kutlayacağız.

Gençlerimizle birlikte başlattığımız gelecek yolculuğunun yol haritasının belirlenmesinde Ulusal Bağımsızlık Destanımız ilham kaynağımız oluyor.

Ulusal Bağımsızlık Destanımızın ruhunu oluşturan değerlerimizin, hayal ettiğimiz geleceği inşa etmek için ihtiyacımız olan motivasyon gücünü sağlayacağını, bizi yarınlara taşıyacağını biliyoruz.

Bu bilinçle Çanakkale ve Sakarya'dan sonra bugün Samsun'dayız...

“Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnız ufku görmesi kafi değildir. Muhakkak ufkun ötesini de görmesi ve bilmesi lazımdır.” diyen Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Cumhuriyetimizi emanet ettiği gençlerimizle birlikte geleceğe not düşmek ve yarının Türkiye'sinin gurur duyacağı, ufkun ötesini de görecek meslek ailemizin genç temsilcileri ve onları yetiştiren, ufuk veren akademisyenlerle birlikteyiz.

Mustafa Kemal Paşa'nın 100 yıl önce 9. Ordu Müfettişi olarak Bandırma Vapuru ile geçtiği yoldan geçerek, Samsun'a geldik. 23 Nisan gecesi İstanbul'da başlayan yolculuğumuz 25 Nisan sabahı Samsun'da tamamlandı. Denizde iki gece üç gün geçirdik. Mustafa Kemal Paşa'nın Anadolu'ya ayak bastığı Tütün İskelesi'nden Samsun'a çıktık. Türkiye'nin çeşitli illerinden gelen 100 üniversite öğrencisi ile birlikte bu yolculuğu gerçekleştirdik.

Yolculuğumuz süresince duyduğumuz heyecan, yaşadığımız duygular, yaşam boyu saklayacağımız, paylaşacağımız anlam ifade eden çok değerli anılar olarak belleğimizde yerini aldı. Belleğimizde anılar olarak yer almanın ötesinde hayal ettiğimiz geleceği inşa etmenin ilham kaynağı olacağına inanıyoruz.

Duyduğumuz heyecanı, yaşadığımız duyguları farklı ve anlamlı kılan o günün koşullarında yaşananları bugünün koşullarında anlamlandırmanın etkileşimi ve farkındalığıdır.

Kendisi için var olmayacak geleceği, bizler için var etmenin, neslinin geleceği için kendini feda etmenin, Anadolu'da var olmanın destanının yazılmaya başlandığı ilk adımı, 19 Mayıs ruhunu anlamaktır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün emanet ettiği Cumhuriyet'in evlatları olarak onun yolunda gerçekleştirdiğimiz yolculukta, 100 yıl öncesinin zorlu koşullarında yaşananları hatırlama, bugüne ve geleceğe dair sonuçlar çıkarma imkanı bulduk.

16 Mayıs 1919 gecesi, annesi ve kız kardeşi ile helalleşerek yola çıktığı İstanbul Şişli'deki evini ziyaret ederek, aziz hatırası için gerçekleştireceğimiz yolculuğumuzu, 23 Nisan 2019 Salı günü başlattık.

9. Ordu müfettişliği görevi ile 19 Mayıs 1919'da Samsun'a ayak basan Mustafa Kemal'e bu görev, 30 Nisan 1919 tarihinde tebliğ edilmişti. Görevin tebliğ edildiği Nisan ayında bu yolculuğu, meslek ailemizin temsilcileri ve meslek ailemizin geleceği gençlerimizle birlikte başlattık. 100. yıldönümünde mesleğimizin bir milletin istiklali ve istikbali için rolünden gurur duyuyoruz.

Deniz yolculuğuna başlarken Atatürk'ün "Beni görmek demek, mutlaka yüzümü görmek değildir. Benim fikirlerimi, duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız, bu yeterlidir." sözlerini düşündük.

İstanbul'dan Samsun'a gerçekleştirdiğimiz yolculuğumuz süresinde gönül

gözümüzle Mustafa Kemal'i gördük. Fikirlerini, duygularını anlamaya ve hissetmeye çalıştık.

Gemi Haydarpaşa Garı önlerinden süzülerek geçerken, Mondros Mütarekesi sonucu işgal edilen İstanbul'da işgal kuvvetlerinin donanma gemilerini gördüğünde, Mustafa Kemal Paşa'nın "Geldikleri gibi giderler!" dediğini duyar gibi olduk. İşgal donanmasının arasından Kartal istimbotu ile karşıya geçen Mustafa Kemal'i gördük.

Egemen bir milletin, bağımsız bir devletin kara sularında şanlı bayrağımızın altında ufuktan doğan güneşi gördük. Umutlarımızdan doğacak geleceği düşündük.

Dolmabahçe Sarayı'nın önlerine geldiğimizde, penceresinden bizlere el sallayan Mustafa Kemal'i gördük. Hep bir ağızdan "Dağ Başını Duman Almış" marşını söylemeye başladık. Pencereden yükselen bir ses duyar gibi olduk. "Yarınlar sizindir!", "Güle güle gençler..." sözleri ile bizleri uğurluyordu...

Mustafa Kemal'in Cumhuriyet'in Cumhuriyet'in ilk yıllarında devlet bursuyla Avrupa'ya gönderilen öğrencilere gönderdiği telgrafla, "Sizi bir kıvılcım olarak gönderiyoruz; gür alevler halinde dönmelisiniz!" dileğini hatırladık.

Bandırma Vapuru'nun hareket etmesine az bir zaman kala işgal askerlerinin gemide silah ve mühimmat araması yapmak istediklerini öğrendiğinde arkadaşlarına, "Bunlar böyle işte... Maddeden başka bir şey bilmezler. Bilmiyorlar ki, biz Anadolu'ya silah ve cephane değil ideal ve iman götürüyoruz." diyen Mustafa Kemal'i düşündük.

O günün koşullarında Anadolu'ya ideal ve iman götürülenlerden aldığımız ilhamla, bizler de; cesur hayalleri, büyük yürekleri ve akıl terleri ile ülkemizin aydınlık geleceğinin teminatı gençlerimiz ile birlikte geleceği keşfetmek için hayallerimizi, coşku ve tutkumuzu götürdüğümüzü hissettik.

Yakın arkadaşlarıyla bir sohbetinde ifade ettiği, "İki Mustafa Kemal vardır, biri karşınızda oturan ben. Et ve kemik, fani Mustafa Kemal. İkinci Mustafa-

fa Kemal... Onu, “ben” kelimesiyle ifade edemem. O ben değil, bizdir. O, memleketin her köşesinde yeni fikir, yeni hayat ve büyük ülkü için uğraşan aydın ve mücahit bir zümredir.” sözlerinin kulaklarımızda çınladığını hissettik.

Mayıs 1919’da Karadeniz’de yol alan Bandırma Vapuru’nda fani Mustafa Kemal vardı. Nisan 2019’da Karadeniz’de yol alan egemen bir milletin, bağımsız bir devletin şanlı bayrağını açık denizlerde taşıyan, Cumhuriyetimizin gururu donanmamızın TCG BAYRAKTAR Gemisi yüzlerce Mustafa Kemal’i taşıyordu.

Karadeniz’i aşıp gelen yüzler, bugün sizlerle birlikte binler oldu, geleceğimiz için milyonlara umut oldu...

Yüreklerimizde vatan sevgisi, zihinlerimizde hayal ettiğimiz gelecek düşüncesi ile hep birlikte Türkiye olmanın umuduyuz.

Biz bu toprakların üzerinde yaşayanlar, biz o emaneti alanlar, doğum tarihimiz kaç olursa olsun hepimiz 19 Mayıs 1919 doğum tarihliyiz.

Çünkü 19 Mayıs, bir milletin istiklali ve istikbali için doğum günüdür.

19 Mayıs 1919, Anadolu topraklarını yeniden vatan yapmak için bir başlangıç, bir milattır.

100 yıl önce Bandırma Vapuru ile Milli Mücadeleyi başlatmak için yola çıkan Mustafa Kemal’in kaleme aldığı Nutuk’un ilk bölümünde yaptığı tespitlerde genel durum ve görünüş iç açıcı değildi. Umutsuzluğun hakim olduğu koşullarda halkına umut olan, Anadolu topraklarında umudu yeşerten bir lider, kendi deyimiyle 1919 yılı Mayıs ayının 19’uncu günü Samsun’a çıkışı ile Milli Mücadeleyi başlattığı tarihi, ülkenin kuruluşu için bayram günü olarak düşünmüştür.

Mustafa Kemal, Mayıs 1919’da Anadolu topraklarına ayak bastığında millet egemenliğine dayalı tam bağımsız yeni bir Türk devleti kurmayı düşün-

yordu. Milli mücadele kazanılıncaya kadar Cumhuriyet’i “vicdanında milli bir sır” olarak sakladı.

Sevgili gençler,

Yarınlar için hayalleri olan insanlar umutlu insanlardır. Hayalleri ve umutları yenilenebilir enerji kaynaklarıdır. Yaşama dair tutku, coşku, azim, kararlılık ve sevgilerini besleyen içten gelen motivasyonları ile ilham verirler, umut olurlar, ufkun ötesini görüp, yaşanılacak tüm olumsuzluklara karşı da toplumu geleceğe hazırlayan lider olurlar.

Mustafa Kemal, uzgörüleri, geleceğe dair coşku ve tutkusu, azim ve kararlılıkla vazgeçmediği hayalleri ile yarının insanı fütürist bir liderdi.

Atatürk’ün 100. doğum yıl dönümü olan 1981 yılı, UNESCO tarafından Atatürk’ün “Ulusal Bağımsızlık ve Çağdaşlaşma Lideri” olarak evrensel nitelikleri ile “Atatürk Yılı” olarak ilan edildi ve kutlandı.

Mayıs 1919’un 100. yıl dönümü olan 2019 yılında, yaşadığı çağın ötesinde fikirleri ve eserleri ile etkisi sürdüğü için Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün “Çağlarboyu Fütürist Liderliği”nin ilan edilmesini bekliyoruz.

100 yıl önce Bandırma Vapuru ile Milli Mücadeleyi başlatmak üzere İstanbul’dan yola çıkarak Samsun’da Anadolu’ya ayak basan 9. Ordu Müfettişi Mustafa Kemal’in gerçekleştirdiği bu yolculuk sonrası, bir milletin istiklali ve istikbali için verdiği mücadele sonucu milletin egemenliğine dayalı bağımsız Türkiye Cumhuriyeti kuruldu.

Bugün, Cumhuriyet’in evlatları olarak bizlere düşen sorumluluk; Ata’mızın, atalarımızın kurduğu ve emanet ettiği Cumhuriyet’i ilelebet payidar kılmaktır.

Bu sorumluluğumuzun gereğini yerine getirmenin güvencesi; Tarihimizde, yüreğimizde, ruhumuzda iz bırakan, imkansız başarıma ruhumdan ilham aldığımız bir destanımız var.

Atalarımız bu topraklarda gurur duyduğumuz destanı yazdılar. Bizler ise hayal ettiğimiz geleceği yazmalıyız. Akıl terimizi akıtacağımız bir gelecek bizi bekliyor.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bu ülkeyi emanet ettiği Cumhuriyet'in evlatları olarak, onun yolunda gerçekleştirdiğimiz yolculukta, 100 yıl öncesinin zorlu koşullarında yaşananları hatırlama, bugüne ve geleceğe dair sonuçlar çıkarma ve sizlerle paylaşma imkanı bulduk.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün geleceğin ümidi, ışıklı çiçekleri olarak gördüğü, ülkemizin aydınlık geleceği sevgili gençler,

Bir kere daha anlaşıldı ki, akıl öngördüğü ve hayal ettiği her şeyi başarabilir. Bir gün amacınıza ulaşmak için her gün hayalinizi yaşayın, kendinize ve hayalinize inanın.

Bugünün değil yarının insanı olmak için bakış açısını değiştiren, bir şeyin her şeyini, her şeyin bir şeyini bilen, öğrenmeyi öğrenen insan olma gayreti içinde olun.

Unutmayın, geleceğimiz sizin hayal etiklerinizde ve başardıklarınızda yükselecek.

Geleceğimizin ümidi, ışıklı çiçeklerimiz sevgili gençler, yarınlar sizindir, yolunuz açık olsun...

İstiklalimiz ve istikbalimiz için Mustafa Kemal'in Samsun'a ayak basışının 100. yıl dönümünü, onun doğum gününü, bir ülkenin kurtuluş gününü bu vesileyle bir kez daha kutluyor, sizleri saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bize bıraktıkları varlığımızı borçlu olduğumuz değerler için Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK ve kahraman şehitlerimizin aziz hatıraları önünde saygıyla eğiliyorum.

Ruhları şad olsun!

Her zaman olduğu gibi sözlerimi gelecek için yeni hayallerimizi paylaşarak bitirmek, tarihe not düşmek istiyorum.

2023 yılına kadar olan dönem için Gelecek Zirvemizin yol haritalarını sizlerle paylaştım ve gelecek için değerlerimizi bilmek amacıyla hareket ettiğimizi ifade ettim. Ulusal Bağımsızlık Destanımızın kilometre taşları bizlere ilham verdi. 2023 yılından sonraki dönem için ise Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bizlere hedef gösterdiği muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkmak üzerine bir amaçla ilerlemeyi düşünüyoruz. Bu amaçla, 2025 yılı ve sonrasında yapacağımız Gelecek Zirvelerimizi, "Uluslararası Gelecek Zirvesi" olarak gerçekleştirmeyi planlıyoruz. İlk Uluslararası Gelecek Zirvemizi, ülkemizin ve mesleğimizin geleceği gençlerimizi tüm dünya gençleri ile birlikte İstanbul'da buluşturmak için gerçekleştirmeyi hayal ediyoruz. Bu vesile ile Halaskargazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyetin gençleri olarak aziz hatırasını yad etmek istiyoruz.

2027 yılında gerçekleştirmeyi planladığımız "Uluslararası Gelecek Zirvesi"nde ise önemli bir misyonu yerine getirmeyi arzu ediyoruz. 2027 yılı, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Nutuk'u Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde okumasının 100. yılı. Atatürk'ün gençliğe hitabesinin yer aldığı Nutuk, adillik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk anlayışının tüm dünyaya örnek olacak belgesi. O günün koşullarında bir liderin vatanına, vatanına yapmış olduğu çalışmaların hesabını vermesi, şeffaf bir şekilde bunları paylaşması, dünya liderlerine ve şirket liderlerine ilham verecek eşi benzeri olmayan bir kurumsal yönetim belgesidir. Muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkmak için örnek olması, ilham vermesi için Nutuk'un okunmasının 100. yılını "Uluslararası Gelecek Zirvesi"nde dünya gençleri ile birlikte kutlamayı arzu ediyoruz. Her şey bir hayalle başlıyor. Arzular güçlü ve samimi olursa gerçeğe dönüşüyor. Diliyorum ki, hayalleri gerçek yapmak için gelecek yolculuğumuzu birlikte yapalım, geleceğe birlikte yürüyelim.

Bugün birlikte gerçekleştirdiğimiz Gelecek Zirvesi'nin ülkemiz için, geleceğimiz ve mesleğimiz için hayırlı olmasını diliyorum, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

“100 yıl önce geleceğe ümitle bakabilmenin mümkün olduğunu gördük”

*Prof. Dr. Sait Bilgiç
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörü*

Çok değerli misafirlerimiz, sevgili gençler, sizlere öncelikle hoş geldiniz diyor, saygı ve sevgiyle selamliyorum.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna giden yolun başlangıç adımının atıldığı Samsun'da, o günün adını taşıyan üniversitemizde, böylesine anlamlı toplantıda sizlerle birlikte olmaktan duyduğum mutluluğu ifade etmekten geçemeyeceğim. Bu toplantının yapılmasıyla ilgili haber geldiğinde, toplantının amacı, neler yapılıyor diye arkadaşlarımla görüştüm. Değerlendirme ve inceleme yapıldıktan sonra bunun üniversitemizde gerçekleşmesinin bizim açımızdan da önemli olduğunu, değerli olduğunu düşündük ve karar verdik. TİDE ve MÖDAV ile birlikte Ondokuz Mayıs Üniversitesi de bu etkinliğin içinde yer aldı. Önemli bir yılı yaşıyoruz. 100 yılda bir yaşayacak bir anı yaşıyoruz. O günü sadece anmaktan ibaret olsun istemiyoruz, o günü de anlamamız lazım. Çok önemli o günü anlamalıyız ki, o gün yaşananları anlayabilmeliyiz ki, biz geleceğe ümitle bakabilmenin mümkün olduğunu görebilelim.

Sizler 36 saatlik yolculuğu göze aldınız ve İstanbul'dan yola çıktınız. O günü daha iyi anlamak istediniz. Size çıkışta el sallayanların, sağlıklı gidip, gelin diyenlerin dışında, nereye gidiyorsunuz diye soran olmadı? Çünkü bağımsız bir ülkede yaşıyorsunuz ve bu özgürlüğe sahipsiniz. Ama 100 yıl önce Atatürk İstanbul'dan yola çıkarken, Boğazlardan Karadeniz'e çı-

kabilmek için Türkiye'nin tersanelerini işgal etmiş, silahlarına el koymuş ve birçok asker çıkarmış kuvvetlerin izniyle çıktığı kayıtlarda yer alıyor. Eğer o günkü bağımsızlık ideali, o günkü inanç, kahramanlık olmasaydı biz bu topraklara vatan diyemeyecektik ve bu topraklarda özgür vatandaş olarak yaşayamayacaktık. O nedenle o günün kahramanlarını iyi anlamamız ve iyi bilmemiz lazım. Başta Atatürk olmak üzere bütün hayatlarını bu uğurda feda eden kahramanlarımızı minnetle, şükranla bir kez daha anmak istiyorum. Allah onlardan razı olsun.

Biz Ondokuz Mayıs üniversitesi olarak, Türkiye Cumhuriyeti'nin o Milli Mücadele'nin ruhuyla başladığını ve bugünlere kadar geldiğine, bugünden sonra da geleceğe onurla devam edeceğimize inanıyoruz. Biz dünyayı yönetmek ve hakim olmak isteyen emperyal güçlerin oyununa gelmezsek, onların kurduğu tuzaklara düşmezsek, gelecekte bizim için çok parlak. O parlaklığa da ancak kazanmak için neler yapmamız gerektiğini bilip, onu da gerçekleştirmekle mümkün olacağını bilmek lazım.

Bazen bu düşüncelerin paylaşıldığına şahit oluyorsunuzdur: “Bu gençlikten bir şey olmaz. Bizim gibi değiller. Bizler öldük, öldürdük.” Birbirini öldürmeyi bir kahramanlık olarak anlatmak, bugünün şartları içinde gençlerin yaptıklarından geleceğe engel olarak gördüklerini söyleyenleri duymuşsunuzdur. Ben buna inanmıyorum. Bu yıl içinde düzenlenen pek çok etkinliklerin açılışında veya bütününde bulunma fırsatını yakaladım. Gençlerimizin gösterdiği ilgi, katılımları, çalışmaları benim bu ümidimi artırıyor.

Gün 12 Eylül dönemi değil. Bize 12 Eylül döneminde kendi kardeşini öldürecek hale getirebilmişlerdi. Kendi sokağındaki arkadaşını, kendisinden farklı düşündüğü için yaşama hakkını elinden alma hakkına sahip duruma düşürmüşlerdi. Her biri Türkiye'nin daha güçlü ve daha müreffeh olmasına odaklandıklarını söyleyen bu gençlik, birbirini kırıp dökmekten kendine engel olamadı. Allah'ın bize verdiği en büyük aklın ve iradenin başka gücün eline verilmesinde mahsur görülmemesinde yatıyordu. Bunu yakın zamanda 15 Temmuz 2016'da da yaşadık. Aynı hataya düştü gençliğimizin bir kısmı. Bu nedenle bizim bu hatalara düşmememizin temel

dayanağı, özgür birey olarak kalmayı başarmak ve dünya gerçeklerini iyi biliyorken aynı zamanda kendi değerlerimizi de çok iyi biliyor olmak lazım. Tüm bunlarla birlikte bütün farklılıklarımıza farklı görüşlerimize farklı yaşam tarzlarımıza rağmen birlikte olmanın mümkün olacağını birlikte geleceğe yürüebileceğimizin inancını taşımak ve birbirimize hoşgörülle yaklaşımdan geçtiğine inanıyorum.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi olarak, üniversitelerin elbette ki bir ülkenin gelişmesinde ne kadar önemli bir yer tuttuğunu biliyoruz. Dünyada hiçbir gelişmiş ülke yok ki çok güçlü ve gelişmiş üniversitelerin olması ve gelişmeleri onlara dayanmış olmasın. Dolayısıyla üniversitelerin önemini bildiğimiz için biz Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ni taşıdığı adın sorumluluğunu bilerek daha güçlü daha hızlı gelişen bir üniversiteye kavuşturmak adına bütün gayretlerimizi ortaya koyuyoruz. Daha kaliteli hizmet sunmak adına, kaliteli bir eğitim gerçekleştirmek için güvenilir bilgi üretmek adına, ürettiğiniz hizmetlerin de kalite içinde gerçekleşmesi adına elimizden geleni yapıyoruz. Birimlerimizin akredite olmalarını teşvik ediyoruz. Her geçen yıl bu sayı artıyor. 2,5 yıl önce bir fakültemiz akredite iken bugün dört fakültemiz akredite oldu ve sıraya da birçok fakültemiz girmiş durumda. Biz alanında iyi yetişmiş gençleri yetiştirirken onların aynı zamanda iyi insan olarak yetişmelerini de istiyoruz. Onları özgür birey olmaları yönünde saygı duyuyoruz, bu yönde gelişmelerini destekliyoruz. Toplumun içinde bir mühendis, doktor, öğretmen olmanın ötesinde kendisine saygı duyulan bir insan olmalarını bugün burada bu iklim ortamında kazanmalarını istiyoruz ve ona dair imkanları da oluşturmaya çalışıyoruz.

Samsun güzel bir şehir, Ondokuz Mayıs Üniversitesi de güzel bir üniversite. Cenab-ı Allah Samsun'a bu güzelliği mütenasip olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna giden o ilk adımın atılmasını, Atatürk'ün buradan bu mücadeleyi başlatmasını nasip etmiştir diye de düşünebiliriz. Samsun'un bu güzelliklerini bu toplantının dışında gezerek de göreceksiniz. Kampüsümüzün de güzelliklerini görmeyi istiyoruz. Bugünden geleceğe bakabilmemiz de bugünü bilmek kadar geleceği de okuyabilmek önemli olduğunu hepimiz kabul edersiniz. Çok hızlı ve dijitalleşme dönemi yaşı-

yoruz ve bu gidişattan da zaman zaman rahatsızlık duyuyoruz. Üç kişi bir araya geldiğinde bu dijitalleşmenin bize sağladığı imkanlar sayesinde birbirimizle o aletler vasıtasıyla ulaşıyoruz ulaşmaya çalışıyoruz. Aynı mekanı paylaşıyor olmamıza rağmen birbirimizden haberdar olmamanız zamanlar yaşıyoruz. Bundan rahatsızlık duysak da bu gerçek. Bunu yok saymak, görmemezlikten gelmek mümkün değil ve dijitalleşme alanında çok hızlı ilerleyen ülkelerin de diğer ülkelerle arasını çok hızlı açtığını da görüyoruz. Bizim de bunu yakalayabilmek için bu alanlarda da iyi yetişen bir neslin olması gerekiyor. Hatta şöyle bir sorunla da karşı karşıya kalma ihtimalimiz var. Bugün var olan bazı mesleklerin, 20-30 yıl sonra olmama ihtimali var. Bir kısmı olmayacak ama bilmediğimiz bazı mesleklerin de bugünün gençleri mensubu olacaklar. O nedenle bu gerçekleri bilerek eğitim - öğretim programlarımızı yenileme, güncelleme ihtiyacı duyuyoruz. Bunlar üzerinde de çalışıyoruz. Ülkemiz de bu gidişatın gerisinde kalmayıp, bu çağın gerektirdiği adımları atacaktır. Bunun için de hepimizin üzerine düşen görevler var. Önce bunun gerekli olduğuna inanmak ve kendimize güvenmek gerekiyor. Türkiye'de bazen şöyle bir aşağılık duygusu yaşatılmaya çalışılıyor. "Batı aldı başını gitti, bizim onu yakalamamız mümkün değil" diye düşünülünce, bizi atalete sevk eden bir ortamda kalmamız söz konusu oluyor. Ama biz geçmişimize baktığımızda hiç de öyle olmadığını çok ileri olduğumuz dönemleri, başarılı bilim insanlarının olduğunu ve bugünün bilimin geldiği dayanak noktalarının da oradan alındığı gerçeğiyle yüz yüze geliyoruz. O nedenle umutsuz olmamız lazım. Bizde başarılı olmak için fazlasıyla potansiyel var. Zaten 100. yılı anımsamamızın da böyle bir pozitif sonucu olacağına inanıyorum. Atatürk ve silah arkadaşları, Türk milletinin o günkü şartları içinde, bizden bir şey olmaz bizim için gelecek başkalarının iradesine bağlı olacak, diye düşünmüş olsalardı, o zaman karşılaştıkları zorluklar böyle bir düşüncenin gelişmesine yeterdi. Ama öyle düşünmediler. O kadar zorluğa rağmen bu milletin bağımsız olarak yaşayabileceğine, bağımsız bir topraklarının olacağına inandılar ve bunu başardılar. Bugün karşılaştığımız zorluk, o gün ile kıyas edilemeyecek büyüklükte ve biz geleceği tayin ederek, önemli bir aktör olarak rol alacağımızı düşünüyoruz.

Bu tür faaliyetlerin de bu tür duyguyu yaşatacak ve canlandıracak önemli katkısı olduğunu düşünüyorum ve inanıyorum. Bu nedenle katkı sağlayan herkese, TİDE ve MÖDAV yöneticilerine, üniversitemizde böyle bir etkinliğin organize edilmesine katkıda bulunan arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Başarılı, yararlı bir toplantı olmasını diliyorum.

Bize bu toprakları kanlarını sulayarak emanet eden başta Atatürk olmak üzere tüm kahramanlarımızı tekrar rahmetle, minnetle yad ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

ZİRVE KONUŞMACILARI

Mustafa Kemal Atatürk ve 19 Mayıs 1919'un Önemi - Ülkenin Kaderini Değiştiren Büyük Yolculuk

*Prof. Dr. Kaya Tuncer Çağlayan
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi*

Saygıdeğer rektörüm, değerli dekanlarım, kıymetli misafirlerimiz, bu ülkenin ümidi, geleceği aziz gençler, sözlerime başlarken hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Zirve'nin başarılı geçmesini temenni ediyorum.

Bu kadar denetçinin huzurunda konuşmanın ne kadar zor olduğunu hissederek, bir tedirginlikle sahneye çıktım. Ümit ederim konuşmamın sonunda sizlerin takdirini almak mümkün olur. Burada değerli konuşmacılar çok veciz konuşmalar yaptılar. Sağ olsun Ali Kamil Uzun bize söyleyecek söz bırakmadı. İşimizi bir anlamda kolaylaştırdı. İşimizin duygusunu verdi, kendisine çok teşekkür ediyorum.

Bana verilen sürede, Atatürk'ün askeri başarıları, onun ülkenin çağdaşlaşmasındaki rolü, Türkiye için yaptığı hizmetleri anlatmak mümkün değil. Dolayısıyla hepsinden birer parça sizinle paylaşmaya çalışacağım. Sözlerimin başlangıç kısmında bazı hususları hatırlatarak, konuyu ilerletmek istiyorum.

Tarih devamlılık arz eden bir süreç. Bizler anne-babamızın bir araya gelmesinin devamıyız. Dedelerimiz bir araya gelmiş, devam etmiş çünkü millet bir nehir bir akarsu gibi devamlılık arz eden bir varlık. Dolayısıyla, tarihimizin şekillenmesinde ve gelişmesinde bilinmesi ve akılda tutulması gereken hususlardan biri, tarihin günümüze ışık tutuyor olması ve gelecek inşa edilmesinde bir kaynak olarak bir hazine olarak kullanılmalıdır. Bu

Zirve'yi tertip edenler gelecek inşası adına bu organizasyonu düzenlediler. Zirve'nin başlığı da benim çok hoşuma gitti. Samsun için de çok anlamlı bir ifade: "Güneş Ufuktan Gelecek Umuttan Doğar."

Kıymetli misafirlerimiz, değerli hocalarım,

Türk milleti tarihi itibarıyla iddiaları olan bir millettir. Türklerin bir cihan hakimiyeti, dünyayı yönetmek gibi bir iddiası var. Türk doğuştan iddialı doğar. İddiası olmayan Türk, Türk değildir. Bakış açımız budur. Millet olarak Hunlardan Göktürklere, Göktürklere Uygurlara, özellikle Karahanlılar, Selçuklular ve Osmanlılar dönemine baktığımızda gerek Asya'nın gerek Orta Doğu'nun gerek Anadolu ile birlikte Balkanların ve Orta Avrupa'nın siyasi kaderini adeta elinde tutmuş bir milletin torunlarıyız. Böyle büyük bir tarihi inşa etmek sadece cesaretle sadece yürekle sadece kol gücüyle olmaz. Akıl da bilim de çalışma da disiplin de gereklidir. Disiplin, planlama olmadan gelecek noktasında hedefler belirlemeden, bir yönetimin bir ferdin bir yere varması mümkün değil. Dolayısıyla ecdadımız akıllı rehber edinmiştir. O büyük devletleri kurarken akıl rehberleri olmuştur. Osmanlı da akıllı rehber edinmiştir. 500 yıl gibi dünyanın en iddialı devletlerinden biri olmuş ama son 100 yıl malum sebeplerden dolayı çöküş dönemine girmiştir. Osmanlı da bizim devletimizdir. Tarihi 1919'dan başlatmak gibi bir hataya da düşmememiz gerekir. Tarih devamlılık eden bir süreçtir. Osmanlı'nın hatalarını bileceğiz ki, Cumhuriyette aynı hataları tekrar etmeyeceğiz. Bugün Osmanlı Hanedanı mensupları Cumhuriyet ile kavgalı değildir. Pek çoğu Atatürk'e bağlılıklarını, hürmetlerini ifade etmişlerdir. Bu gerçeği de unutmamak gerekiyor. Osmanlı Devleti'nin son 100 yılında, 1. Dünya Savaşı'na girdik. Savaş içerisinde İttihat ve Terakki yönetimi, Osmanlı'nın içinde bulunduğu yarı sömürge durumu mevcut. Kuşatılmış bir durumda olduğu bir gerçek. 1850'lerden itibaren borçlanmaya başlayan Osmanlı Devleti, o borçlanmaya dayanamamış, iflas etmiş. 1880'den itibaren Düyun-u Umumiye gibi bir garabet ülkemizde kurulmuş. Böylece ekonomik kaynaklarımızın üzerine Avrupa'nın denetimi gelmiş. Bu ekonomik bağımlılık ve kontrolü kaybetmenin getirdiği siyasi baskı da var. Yani Osmanlıyı yönetenler ya Rus tarafı ya İngiltere tarafı. Mahmut Ne-

dim Paşa, Rus tarafı olduğu için Nedimof Paşa diye anılıyor. Veya Mithat Paşa İngiliz tarafıdır, İngiltere, Rusya veya Fransa'ya göre siyasetini belirleyen bir Osmanlı vardır. Ayakta kalabilmek için Sultan II. Abdülhamit'in de yaptığı budur aslında. Nihayetinde yarı sömürgeleşmiş bu devlet, çok kıymetli bir coğrafyada. Günümüzde Türkiye'nin olduğu gibi biz dünyanın merkeziziz. Bunu laf olsun diye söylemiyoruz çünkü eski dünya neresidir? Asya'dır Avrupa'dır Afrika'dır. Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti bu üç kıtanın bulunduğu noktadadır. Günümüzde Türkiye, ekonomik açıdan çok değerli olan petrol zengini ülkelerle petrol fakiri ülkeler arasında adeta bir köprüdür. O tarihlerde durum farklı değil.

1.Dünya Savaşı öncesinde İttihatçılar, kuşatmayı yarma hareketi olarak bu savaşı kazanmalıyız demişlerdir. Savaşın sonunda kazanan tarafta eğer sonucu tamamlarsak, bu kuşatmayı yararız yani Osmanlı'nın ekonomik bağımlılığını sonlandırırız siyasi geleceğini kurtarırız düşüncesiyle hareket etmişlerdir. Hepsi kıymetli vatanperver evlatlar... Başta Enver Paşa olmak üzere hepsi ülkenin geleceği adına bir şeyler yapabilir miyiz düşüncesindeydiler ama akılları biraz geri planda kalmıştı. Atatürk ile Enver Paşa'yı zaman zaman karşılaştırırız. Enver Paşa duygularının, heyecanlarının etkisiyle hareket eden, Atatürk ise akılla hareket eden bir lider. Duyguları da inkar etmemek kaydıyla. Arada böyle net bir durum var. Neticede 1. Dünya Savaşı içerisinde, Osmanlı'yı paylaşan gizli anlaşmalar, önce İstanbul Antlaşması'yla başlıyor. Rusya'ya Boğazları veriyoruz, Marmara Bölgesi Fransa ve İngilizlere veriliyor. Bunun karşılığında, bugünkü Arap, Orta Doğu coğrafyasını paylaşma hakkını Rusya'dan elde ediyorlar. Sykes-Picot Anlaşması'nın temeli İstanbul Antlaşması ile başlıyor. Sykes-Picot Anlaşması bugünkü Orta Doğu'nun haritasını çıkaran anlaşmadır. O antlaşmayı Rusya'ya götürünce Rusya; "tamam olur, ben de Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz'i istiyorum. Trabzon ve Rize de dahil." dedi. Neticede Sykes-Picot Anlaşması'nı engelleyen 1. Dünya Savaşı sona ermeden Rusya'daki Bolşevik Devrimi'nin başarıya ulaşması olmuştur. En son İtalya sürece girdi. İtalya kendince Antalya ve Konya arasını almak istemesini kabul ettirdi. 1918 yılına geldiğimizde aslında kağıt üzerinde paylaşılmış bir Osmanlı var.

Bu konuya giriş yapacağız. Bu arada Mustafa Kemal nerede? Mustafa Kemal Paşa babasız büyümüş büyük bir şahsiyet. Babasızlığın sıkıntısını her zaman hissetmiştir. Balkan coğrafyasında Rum çocuklarının, Bulgar çocuklarının diğer gayri müslim çocuklarının şımarıklığına şahit olmuştur. Oradaki Türklük sevdası çocukluğu döneminde Balkanlarda maruz kaldığı mağduriyetler olmuştur. Devamında iyi bir eğitim ve 1905 mezuniyet. Kurmay yüzbaşı olarak bakıyorsunuz Mustafa Kemal, 1918 yılına kadar Osmanlı'yı kurtarmak için çalışmıştır. İlk Mustafa Kemal Osmanlı için mücadele eden Mustafa Kemal'dir. Trablusgarp'a niçin gitmiştir? Trablusgarp'ta Balkan coğrafyasının farklı cephanelerinde, Çanakkale'de, Şam'da Suriye, Filistin cephelerinde nihayet Doğu Anadolu'da görev almıştır. Osmanlı kurtulsun, Osmanlı yaşasın diye mücadele eden Mustafa Kemal vardır.

1918 yılı sonuna gelindiğinde artık Osmanlı'nın kurtulma şansının olmadığını bizzat görmüştür. Kendisiyle birlikte arkadaşları da görmüştür. Çünkü İngilizler ve Fransızlar, 13 Kasım 1918'de İstanbul'a 55 parça donanmayla geldikleri gün, Mustafa Kemal Paşa'nın Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı görevinden alındığı gündür. Ve karşıya geçerken vapur bulamaz. Karşıya kayıkla geçerken yanında yaveri Cevat Abbas vardır. Yaveri; "Ne olacak Paşam bu durum?" diye sorar. Haliç'e demirlemiş sağlam donanma gemileri vardır. Mustafa Kemal Paşa yaverine çocuk diye hitap ederdi: "Çocuk merak etme, geldikleri gibi giderler..." derken bir dehanın kendine ve ordusuna güvenerek, özgüvenle bunu söylemiştir. Neticede 1. Dünya Savaşı sonunda Batı adeta Osmanlı'dan ve Türk Milleti'nden intikam alıncasına muazzam büyük işgallere girmişlerdir. Mondros Mütarekesi özellikle yedinci maddesi bu gizli anlaşmalarla paylaştıkları ama henüz işgal edemedikleri coğrafyalarda işgal etme hakkını İngiliz, Fransız, İtalyan ve Yunanlılara vermiştir. Sebepsiz gerekçelerle önce Musul'u, Güney Doğu'yu daha sonra İzmir, Aydın Manisa'yı ve nihayetinde İtalyanların da Antalya ve Konya Bölgesi'ne asker göndermesi, Karadeniz Bölgesi'nde de Pontus Hareketi başlıyor. Komşularımızı seviyoruz. Atatürk, Elefterios Venizelos ile Milli Mücadele'de savaşmıştır. Ama Elefterios Venizelos ile 1928-1930 yılları sürecinde el sıkışır ve Atatürk savaştığı Yunanistan ile Balkan Pak-

tı'nı imzalar. Balkanlardaki 2. Dünya Savaşı'nın ayak seslerinin gelmesini geciktirmiştir. Veya en azından Türkiye ile Balkan ülkeleri arasındaki dostluğun devam etmesi noktasında bir barış hamlesi yapmıştır. Milli Mücadele döneminde komşumuz Yunanlılar İzmir'i Smyrna yapmak için işgal etmişlerdir. Yüzlerce, binlerce soydaşımızı, kardeşimizi katletmişlerdir. Tarihi kin gütmek için değil ders çıkarmak için anlatıyoruz. Düşmanlık için değil bir daha bunların yaşanmaması için anlatıyoruz.

Mustafa Kemal Paşa 19 Mayıs'a gelmeden önce arkadaşlarıyla durum değerlendirmesi yapıyor. İstanbul'da altı ay vakit geçiriyor. İstanbul Şişli'de yapılan toplantılarda iki ana görüş ortaya çıkıyor. İstanbul'da milli bir refleks olan milliyetçi bir hükümet kurulmasına destek verelim. Bu hükümette de biz üyeler verelim özellikle Mustafa Kemal Paşa'nın Harbiye Nazırı olmak gibi bir niyeti var. Harbiye Nazırı hükümetin en güçlü bakanı ve Harbiye Nazırı olarak ordunun terhis edilmesini, silahların geri verilmesini engelleyecek. Vakti geldiğinde orduyu tekrar savaşa hazır tutacak. Bu görüşün gerçekleşmeyeceği anlaşılıyor. Bu görüş gerçekleşse bile İstanbul'da olamayacağı kanaati ortaya çıkıyor çünkü kritik noktalar işgal edilmiş, namlular İstanbul'un kritik noktalarına çevrilmiş. 55 olarak gelip sayıları 200'e kadar çıkan donanma Boğaz'da bekliyor. Neticede ikinci görüş ağırlık kazanacak. Bu görüşe göre diyecekler ki, madem İstanbul'da bir şey yapmak mümkün değil, o zaman Anadolu'ya geçmek Anadolu'da Türk milletinin desteğiyle Milli Mücadele'yi başlatmayı düşünüyorlar. Bu doğrultuda fikirler gelişiyor. Önce Kazım Karabekir Paşa Erzurum'a, Ali Fuat Paşa 20. Ordu Komutanı olarak Ankara'ya gelecek. Cemal Paşa Konya'ya gidecek, Mustafa Kemal Paşa 9. Ordu Müfettişi olarak Samsun'a geçecek. Aslında kendisi İstanbul'dan ayrılmadan önce Genelkurmay Başkanlığında Fevzi Paşa ve Cevat Paşa ile konuşarak, mutabık kalmışlardır. Anadolu'da kolordu müfettişliğinin kurulması gerçekleşmemiş ve 1. Ordu Müfettişliği İstanbul'da kalmış. Bu müfettişlikler marifetiyle Anadolu'yu düşman işgalinden tekrar ayağa kaldırıp, bir mücadeleye girişme fikri söz konusu olmuştur. Mustafa Kemal, Atatürk olmadan önceki bu dönemde gene liderdir, arkadaşlarını cesaretlendiren kişidir ama yalnız değildir. O Süpermen,

Heman değildir aklını kullanmakla birlikte güçlü dostlukları vardır. Her başarılı iş, bir heyet bir ekip çalışmasıyla ortaya çıkar. Burada Mustafa Kemal Paşa'nın arkadaşlarıyla aldığı karar doğrultusunda Samsun'a ulaşmıştır.

O tarihlerde Samsun, günümüzde olduğu gibi önemli bir şehirdir. Günümüzde nüfusu azalmayan nüfusu az da olsa artan Karadeniz'deki tek şehir Samsun'dur. Bizim bölgesel rakibimiz Trabzon'dur. Samsun Sinop'tan sonra önemli liman kenti olarak gelişmiştir. Özellikle buharlı gemilerin devreye girmesiyle birlikte buharlı gemilerin doğal limana ihtiyacı olmayıp, açık denize demirleyebilmektedir. Samsun coğrafyası da İç Anadolu'ya geçiş bölgesidir. 1850'lerden sonra yıldızı parlayan bir şehirdir. 1850'lerde nüfusunun yüzde 10'u gayrimüslim olan Samsun'un 1918'e gelindiğinde nüfusunun yüzde 45'i gayrimüslimdir. Samsun Ticaret Odası'nın kayıtlarına bakıldığında, Ticaret Odası'nın on üyesinden dokuzunun gayrimüslim olduğu görülüyor. Sermayenin kimin elinde olduğunu anlamanız için bunu söylüyorum. Samsun hareketli bir yerdir, Pontus meselesinin merkezi Samsun'dur. Trabzon başkentli bir Pontus değil Samsun başkentli bir Pontus devleti planlanmaktadır. Siyasi faaliyetler yürüten din adamları Samsun, Trabzon, Amasya metropolitleri, projenin arkasında olan şehirlerdir.

Hareketli olan Samsun'a Mustafa Kemal'in gelmesi sadece coğrafyası, ticari aktivitesi için değildir. Şunu da söyleyeyim. 1. Dünya Savaşı'ndan 1914'ten önce Samsun'da, Avrupa ve Rum Devletleri'nin konsoloslukları vardır. Samsun'un bu hareketliliği dikkate alınarak, Mustafa Kemal burada altı gün, Havza'da ise 18 gün ikamet etmiştir. Bu kaldığı süre içinde Samsun'un önemini özetle söylüyorum. Birincisi, Milli Mücadele'nin uygulanabilirliğinin öznesi millettir, halktır. Bu karar İstanbul'da kurmaylar tarafından değerlendirilmiştir ama asker ve maddi olarak mücadeleye gönüllü destek verecek halk, o bilinmemektedir. Samsun ve Havza'daki faaliyetler neticesinde, İstanbul'da oluşan bu fikrin uygulanabilirliğini, Samsun halkı Mustafa Kemal Paşa'ya vermiştir. 19 Mayıs'ta Samsun'a geldiğinde, Samsun halkının gözlerindeki heyecanı ve vatanperverliği gördükten sonra bu işin olabileceğine kani oldum diyor. "Cumhuriyete uzanan Kurtuluş Sava-

ş'ımızda Samsun ilk adımsa ilk kıvılcım da Havza'dır." diyerek, halka müteşekkiri olduğunu vurgulamıştır.

Nihayetinde Samsun'da 300 İngiliz askeri var. Bu askerlerin başında siyasi askeri denetleme subayları bulunuyor. Bunlar Mustafa Kemal'i boş bırakmıyorlar ve adım adım takip ediyorlar. Havza'da 18 gün geçirmesinin bir sebebi, Havza'daki telgraf makinesinin serbest olmasıdır. Milli Mücadele'nin görünmeyen silahları telgraf hatlarıdır. Teşkilat, telgraf hatları üzerine kurulmuştur. Samsun'daki Mustafa Kemal Paşa, İstanbul'da sözleştiği veya Anadolu'da güvendiği isimlerle yazışmaktadır. Kendisine verilen müfettişlikle, hem askeri makamları denetleme ve emir verme hem de sivil makamları denetleme ve emir verme yetkisiyle kuşatılmıştır. Ankara'yı merkeze alarak, Akdeniz'e kadar ulaşan alanın doğusu, Mustafa Kemal'in emrine verilmiştir. Özellikle kendisi bu kadar alanı genişletmesini istemiştir. Osmanlı Harbiye Nezareti'nde Şakir Paşa'ya ısrarlı bir şekilde yetkinin genişletilmesi için özellikle uğraşmıştır.

Diyoruz ki, telgraf hatları bu teşkilatı kurmuştur. Samsun bu fikrin uygulanabilirliğini Mustafa Kemal Paşa'ya vermiştir. Dolayısıyla Milli Mücadele fikrinin hayata geçmesi sadece Mustafa Kemal Paşa'nın buraya adımını atmasıyla değil adımını attıktan sonra adımların karşılık bulmasıyla anlam ifade ediyor. Bundan dolayı Mustafa Kemal Atatürk, daha sonra Samsun'u üç kez ziyaret etmiştir. 1924, 1928 ve 1930 yıllarında yaptığı ziyaretlerde, mesela Sivas'a, Amasya'ya gününbirlik ziyaretler yaparken Samsun'a geldiğinde beş gün kalmıştır. Bu da Samsunlulara duyduğu vefa duygusunun bir ifadesidir. Bu arada önemli bir şeyi atladım. 22 Mayıs 1919 tarihinde Damat Ferit Paşa'ya çektiği önemli bir telgrafı var. Damat Ferit Paşa'ya, "Halk Hakimiyeti Milliye'yi ve Türklük duygusunu benimsemiştir." diye telgraf çekiyor. Saltanata bağlı ama orada bir mesaj veriyor. Milli egemenlik ve Türklük duygusu halkın benimsediği esastır. Bu aslında Cumhuriyetin kültürel olarak benimsediği değer, Türklüktür. Devam eden Amasya Genelgesi, Sivas'dan Erzurum'a ve oralarda yapılan kongrelerde vurgulanan önemli iki konu şudur: Bir; vatan bir bütündür bölünemez. İki; milletin geleceğini azim ve kararı belirleyecektir. Bunun için de irade-i milliyeyi hakim kılmak esastır denilecektir.

Kemal Paşa, milletiyle hemhal olmuş, bütün ülkeyi gezmiş dolaşmış. Vahdettin İstanbul'da neden aciz çünkü milletini bilmiyor ki. İstanbul dışına kaç kere çıkmış, Anadolu'yu kaç kere gezmiş, halkla kaç kere iç içe olmuş neredeyse yok hükmünde ama Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşları sürekli halkın içinde. Trablusgarp'tan itibaren bu halkla neler yapabileceğini, bu halkın nelere kadir olacağını bilecek bir insan. Geldikleri gibi giderler lafını boş yere söylemiyor, sosyolojiyi biliyor. Attığı bütün adımlar gelecek inşası, gelecek inşasındaki lider olarak hareket ettiğini görüyoruz. TBMM'nin açılışının 99. yılını kutladık. Samsun'a ayak basmasının 100. yılını da kutluyoruz. Takip eden günlerde de kutlamalar devam edecek. Üniversitemiz bununla ilgili 100'den fazla faaliyet gerçekleştiriyor. Bu Zirve'de bunlardan biri. Biz sizlere çok teşekkür ediyoruz. Atamıza bağlılığınıza ve Samsun'a değer verdiğiniz için, devamı da gelecektir diye düşünüyorum.

23 Nisan 1920'de açılan meclis, Gazi Meclis'tir, Kurucu Meclis'tir. Hem bir taraftan savaşı yönetmiştir diğer taraftan siyasi inkılaplarımızla Cumhuriyet'i hayata geçirmiştir. Cumhuriyeti hayata geçiren Mustafa Kemal Paşa, süreci hızlandırmıştır. Değişmeyen tek gerçek, değişimin bizzat kendisidir. Değişim fertler için olabilir ama milletler ve devletler için kaçınılmazdır. Değişimi yakalamak hatta değişimin öncüsü olmak dolayısıyla burada Türk toplumu olarak kaçırdığımız treni yakalamak o trenin lokomotifini olmak gibi iddiası vardır. Atatürk, muasır medeniyet seviyesini yakalamak değil, üzerine çıkmak diyor. Türk kültürünü, muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkarmak gibi iddiası var. Kültür her şeyi kapsar. Kültür siyaseti de ekonomiyi de sanatı da edebiyatımızı da tiyatromuzu da her şeyi kapsar. Her yönüyle iddialı bir hedefi ve gelecek planlaması var. Bunu da Gazi Meclisi ile birlikte yapacak.

Cumhuriyet'in ilan edilmesi kolay şey değil. Yüzyıllarca padişahlıkla yönetilen bir halka bunu kabul ettirmek zordur. Padişah efendi hazretlerimizin sadık kulları olarak, padişah efendi hazretlerimizi alaşağı edeceğiz demek kolay değildir. Bu kültürün içine Cumhuriyeti inşa etme cesareti ve bunun da zamanlaması çok önemli. Toplumun nabzını tutuyor. Böyle yaptığı için Türk toplumu tarafından Cumhuriyet benimsenmiştir. Türk

toplumu bugün artık Cumhuriyetçidir. Cumhuriyetle birlikte Türk toplumu, kadın-erkek eşitliğini benimsemiştir. Türk toplumu çocuk hakları konusunda hassastır. Bu değişimin toplum tarafından kabul edilmesi süreci zor bir süreçtir. Ülkemizin de içinde bulunduğu İslam coğrafyasına bakalım. İslam coğrafyası içinde çok partili siyasal rejimi hayata geçiren kaç ülke var? Yok, çünkü inşa edilmedi. 1920'ler Türkiye'sinde Atatürk, o karizmatik liderliği hem ülkeyi kurtarmış hem topluma öncü ve çağdaş bir rejim kurmak için liderlik etmiştir. Bir büyük lider olarak, toplum onu çok seviyor. 10 Kasım 1938 yılında vefat ettiğinde, fotoğraflarda, belgesellerde görmüşsünüzdür. İnsanlar Kuzey Kore liderinin yaptığı gibi "ağla" komutuyla ağlamıyor. Türkler komutla ağlamaz, yürekten ağlar. Vefat ettiği gün, yüzlerce, binlerce, yüzbinlerce insan cenazesinin İstanbul'dan Ankara'ya nakledildiği gün sokaklardadır ve ağlamaktadır. Sevilen bir lider olduğu için bu inkılapları başarmıştır. İyi bir liderin sırrı budur. Aksi takdirde o gerçekleştirmeseydi bugün biz konuştuğumuz ülkelerden çok farklı olmayacaktık. Sürekli birbirimizi öldüren olacaktık ya da insan hakları ihlalleri, rutin günlük hayatımıza girecekti.

Devletlerin ve ülkelerin başarısı, iyi bir planlama ama iyi planlama olduğu kadar iyi bir denetimle mümkündür. İnsanoğlu doğuştan istisnalar tabii ki vardır, tembelliğe meyillidir. Veya istismara eğilimlidir. İnsanlığın bu zaaflarını gidermek için mutlaka denetim mekanizmasının olması gerekiyor. Bu arada şunu da söyleyeyim, Cumhuriyet tüm tarihimizin ilk sivilleşme hareketidir. Ülkemiz, milletimiz askeri sever. Osmanlı da "Paşa" sevgisi daha fazladır. Paşa'lık hala gönüllerde yer bulan bir unvandır. Paşa kültürüyle yönetilen bir ülke Osmanlı. Osmanlı'nın tüm veziriazamları son dönemde de bütün sadrazamları Paşa'dır. Osmanlı'nın son başbakanı, Tevfik Paşa'dır. Yani siyasete asker yön vermektedir. Askerin yön verdiği bir devlet yapısından bahsediyoruz ki, tek sivil başbakanı Talat Bey'dir. Talat Bey'i de Şubat 1917'de başbakan yaptıklarında, "sadrizam dediğin Paşa olur" denilmiş ve padişah tarafından ona Paşa'lık payesi verilmiştir. Talat Bey Postane Müdürü idi. Cumhuriyet bir sivil rejim kurma girişimidir. Mustafa Kemal Paşa, Atatürk olacak ve sivil kıyafetleri giyecek. Toplum ona vefat

edene kadar Gazi Paşa Hazretleri diyerek hitap edeceklerdir. Atatürk'ün kurduğu rejim sivil bir rejimdir. Dolayısıyla 1921 ve 1924 Anayasası buna dönüktür. Liberal ruhlu bir anayasadır. Bazıları tek parti anayasası diye eleştiriyor ama 1924 Anayasası çok partili siyasal anlayışı benimseyen bir anayasadır. Kişilerin hak ve hürriyetlerini teminat altına alan bir anayasadır. Bu anayasa doğrultusunda 1960 yılına kadar bir hayli siyasal parti kurulmuştur.

Burada müfettişlikle ilgili söyleyeceğim şey şuydu. Biraz önce Ali Kamil Uzun Bey bahsetti. O da Nutuk'un bizzat kendisidir. 36,5 saat konuşarak, hesap vermeyi içinde mecburiyet hissetmiştir. O dönemin Cumhuriyet Halk Partisi kongrelerini bir günde yapıp bitirmiyordu. Bir hafta sürüyordu. Türkiye'yi yönetecekseniz, kongrelerinizi bir günde yapmayacaksınız. Kongrelerinizi bir hafta yaparak, bir gününüzü eğitime, bir gününüzü maliyeye, bir gününüzü dış politikaya, sağlığa vs. ayıracaksınız. Atatürkçüsek Atatürk'ün bu uygulaması başta Cumhuriyet Halk Partisi örnek alması ve diğer siyasal partilerin de aynısını yapması lazım. Demokratik rejimi içerisinde Türkiye'nin geleceğini iktidar adayı partiler inşa ediyor. İktidar adayı partiler bunu yapmazsa Atatürkçülüğe ihanet etmiş olurlar.

Yine bir örnek, Cumhuriyet Halk Partisi Atatürk'ün talimatıyla 1923'te parti müfettişliği kurmuştur. Parti müfettişliği 1923'ten günümüze kadar var. Ama bu müfettişliğin etkin olarak kullanıldığı dönem Atatürk dönemidir. Atatürk'ün talimatıyla müfettişler her yere gönderiliyor. Birkaç şey kontrol ediliyor. Birincisi yerel yöneticiler kendilerine verilen yetkiyi kamu için kullanıyor mu yoksa siyaseten konumlarını istismar mı ediyor? Onu denetliyorlar. İkincisi de halkla doğrudan temasa geçip, halkın ekonomik sıkıntıları nelerdir, halkın parti yönetimiyle ilgili sıkıntıları var mıdır veya diğer kurumlar eğitim, sağlık gibi diğer açılardan halkın hizmetten bir beklentisi var mı yok mu? Parti müfettişliği de örnek bir uygulamadır. Günümüzde olmayan uygulamalardan biridir. Denetmenlik diyoruz müfettişlik geleneği sadece partilerden değil belli kurumlardan da görüyoruz özellikle Sayıştay raporları bize tablonun iç açıcı olmadığını gösteriyor.

Benim söyleyecek sözlerim oldukça fazla. Bana verilen süre doldu sanıyorum ama “Yurtta Sulh Cihanda Sulh” Atatürk’ün temel ilkesi. Kendi toplumuyla dünyada komşularıyla barışık bir yönetim anlayışına sahip bir lider. Hatay’ın Türkiye’ye katılmasında Atatürk’ün doğrudan inisiyatifi var. 2. Dünya Savaşı öncesinde batısında Balkan Paktı’yla doğusunda Sada-bad Paktı’yla bir barış tablosu kuruyor. İran-İrak arasında daha önce savaş çıkacakken bu Pakt ile bu savaşı engellemiştir. Dolayısıyla Türkiye’nin doğu ve güneyini güven altına almıştır. Aynı şekilde Atatürk’ün bu süreç içerisinde söylenmesi gereken bir diğer husus, İslam dünyası ile kavgalı bir Atatürk yok, İslam dünyası ile barışık bir Atatürk var. İslam dünyasıyla bağımsız ülke olarak, doğrudan temas kuran bir Atatürk vardır. O zaman sayılı bağımsız İslam ülkesi var: Türkiye, İran, Afganistan, Pakistan, Irak ve sonra Yemen. Sırtını İslam dünyasına dönmüş, yüzünü batıya çevirmiş bir Atatürk yok. Batı bizim için önemli ama batı kadar doğu da bizim için önemli demmiştir.

Son olarak Atatürk’ün verdiği milli mücadele bu topraklarda İslamiyet’in yaşamasını sağlamıştır. Milli Mücadele öncesi hazırlanan projeler, bu toprakları Hristiyanlaştırma projesidir. Hristiyanlığın kaybedilmiş toprağıdır Anadolu. Hristiyanlık Hazreti İsa’dan sonra bu topraklarda temellenmiştir. Hristiyan kelimesi bu topraklarda doğmuştur. Azizleri, evliyalari bu topraklarda yaşamıştır. Hristiyanlığın kadim coğrafyası burasıdır. Hazreti İsa Kudüs’te yaşamışsa da Anadolu’da şekillenmiştir, Antakya’da onlar için çok kıymetlidir. Meryem Ana Selçuk’tadır. Bu coğrafyada dini, ekonomik, askeri ve kültürel sebeplerden dolayı Batı’nın gözü vardır. Rahat bir coğrafyada değiliz. Coğrafyamızın kıymetini bilelim. Bunu bize emanet bırakan Aziz Atamız ve tüm şehitlerimizi rahmet ve şükranla analım. 100. yıla ulaşmanın şerefini kalplerimizde duyalım. Bu programı düzenlediğiniz için bir kez daha teşekkür ediyorum. Hepinize saygılarımı sunmadan önce Aziz Atamızın 10. Yıl Nutku’nda Türk Milletinin hitabının son cümlesiyle sözlerimi bitirmek istiyorum.

Ne Mutlu Türküm Diyene!..

Benliğimin Farkındayım, Geleceği Anımsıyorum

*Prof. Dr. Melih Erdoğan
Anadolu Üniversitesi, İşletme Fakültesi*

Hepinize saygılarımı sunuyorum. Öncelikle ben de 19 Mayıs 1919’un 100. yılında Samsun’da, Samsun 19 Mayıs Üniversitesi’nde sizlerle birlikte olmaktan duyduğum mutluluğu belirtmek isterim. Önemli bir tarihi anın içindeyiz. 100. yılda hepimiz buradayız ve bir etkinliği paylaşıyoruz.

Sabahki konuşmaları ilgiyle dinledikten sonra konuşmamın doğrultusunu da buna göre oluşturmaya gayret edeceğim ve onun ötesinde de sizlere bu Gelecek Zirvesi’nin gelecek vizyonuna uygun düşeceğini düşündüğüm bir gelecek anlatısı yapmaya çalışacağım.

Başlıkta da gördüğünüz gibi bu geleceği ben farklı bir şekilde kurguluyorum. Farklı derken bu farklılığı yaratan ben değilim tabi ki, ilginç bir gelecek tasavvuru ile karşı karşıyayız ve bu tasavvurun da kendi içinde ilginç noktaları var ve ben bunu size aktarmaya kendi düşüncelerimi de sizinle paylaşmaya çalışacağım. İçinde ilginç noktalar bulacağınızı umuyorum. Nasıl bir günde yaşıyoruz, nasıl bir gelecek bizi bekliyor bununla ilgili soru işaretleriyle karşılaşacağız. Bunların elbette bir formülünü verecek, geleceğe yönelik şu şöyle olacak diyecek değilim. Özellikle ben diyemem çünkü fütürist değilim ama bununla ilgili birlikte bazı noktaları düşüneceğimizi sanıyorum ve bu nedenle de böyle bir başlıkla karşınızdayım: “Benliğin farkında olmak ve geleceği anımsamak.”

Başlığı şu varsayım ile koyduğumu bilmenizi istiyorum. Bunu söyleyen bir

robottur. Bir robot bir yapay zeka, benlik sahibi olabilir mi, geleceği anımsayabilir mi? İki bölümde bunun üzerinde durmaya gayret edeceğiz. Öncelikle bu konuların artık bilim kurgu olmadığını günümüzün bir gerçeği olduğunu, içinde yaşadığımızı ve günümüzü değiştirmekle birlikte geleceğimizi de etkileyeceğini hepimiz biliyoruz.

Fantezi değil. Fantezi olmadığını nerden söyleyebiliriz. Bir buçuk yıl kadar oldu. Avrupa Birliği bir komisyon kurdu ve dedi ki; "artık robotlarla ilgili düzenlemeler yapmak zorundayız." Bu düzenlemelerin pek çok başlığı var. Özellikle birkaç başlık üzerinde duracağım: Örneğin robotlara bir elektronik kimlik vermek zorundayız, kimlikleri olmak zorunda. İkincisi bu robotları piyasaya sürerken aynen bir ilacın FDA sürecinden geçiyormuşçasına onların da böyle bir süreçten geçerek, piyasaya sürülmeleri gerekir. Bir de etik düzenlemesi yapmak zorundayız. Robotik kurallarının düzenlenmesi gerekiyor ve hatta robotlara kendilerini imha tuşu koymak durumundayız. Tüm bunların çalışmasını, planlanmasını yaparken de sürücüsüz arabalarla ilgili olarak acil önlem alınmasını, bunlarla ilgili bir düzenleme yapılmasını belirtiyorlar. Bizler de girmeyi hayal ettiğimiz Avrupa Birliği'ndeki bu düzenlemelere kayıtsız kalamayız.

Bu ortamda robot, yapay zeka gibi kavramlar arasında dolaşırken öncelikle kafama takılan ve sizlerle paylaşmak istediğim ve önemli bulduğum bir noktayı vurgulamak istiyorum. Şöyle bir dürtü veya tutku var insanın içinde; kendisinin bir suretini oluşturmak. Kendisinden bağımsız ama kendisinin kontrolünde bir suret oluşturma fikri var nedense. Bunun psikolojik ve psikososyolojik bağlarını düşünmeliyiz ama ilginç bulduğum birkaç önemli örneği vermek isterim.

Bu gördüğünüz Golem. Golem efsaneye göre bir İbrani varlığı, kilden yapılmış bir varlık. O varlık İbrani halkını kötülüklerden, savaşlardan koruyor

aynı zamanda insanlara hizmet ediyor. Alnında Emet yazıyor. Bu Emet'in her cumartesi günü başındaki E harfini siliyorlar. Öyle olunca o hareketsiz kalıyor, kımlıdayamıyor. Yani bir nevi bir gün tatil yapıyor, kımlıdayamıyor. Bir gün, Emet'in E'sini silmeyi unutuyorlar. Bu arada MET İbranice'de ölüm anlamına geliyor. Bu silme unutulunca, kontrolsüz kalan ve uyumaya geçmeyen Golem ortalığı yakıp, yıkıyor. Çok zarar veriyor. Onu zorla yakalıyorlar ve parçalara ayırıyorlar. Efsaneye göre Avusturya'da bir kilisenin içine gömüldüğü rivayet ediliyor. Dikkat ederseniz burada tam bir robot fikri var. Kendilerine benzeyen bir varlık, kendileri yapmışlar, onlara hizmet ediyor. Onun ötesinde onu durdurabiliyorlar, oturtabiliyorlar, ses etmeden harekete geçiyor ama kontrolsüz kalırsa da zarar veriyor.

Suret konusuyla ilgili bir diğer örnek, Rembrandt van Rijn'in, 'Dr. Nicolaes Tulp'un Anatomi Dersi' adlı bu önemli tablosudur. Rembrandt, ışığın ustasıdır. Bu eserde, fotoğrafik bir çalışma görüyorsunuz. 1600'lü yıllar, Barok dönemdir ve Rembrandt, Barok resmin en büyük sanatçısıdır. 1632 yılında yapmış olduğu Dr. Nicolaes Tulp'un Anatomi Dersi tablosunda, insanlar kendi suretlerini araştırıyor. Biz nasıl bir şeyiz? Kaslarımız nasıl?

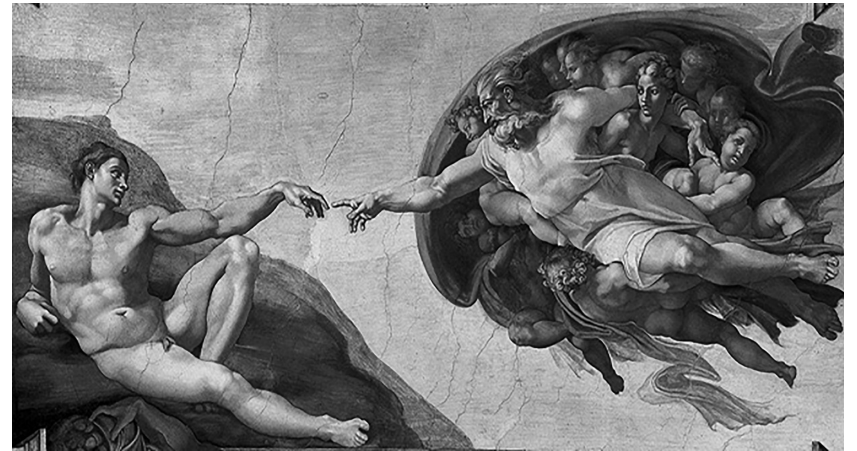
Anatomi dersinde, kendilerinin suretini çıkarmaya, anlamaya çalışıyorlar. Tam bu arada da Rembrandt, onların suretini çıkarıyor. Böyle bir tablo sanat tarihinde yok. Pek çok konu incelenir ama böyle bir kadavra incelemesi tablosu çok nadirdir. Böyle özel bir sanatçının böyle özel bir çalışması bize insanlarda suret merakının ne kadar güçlü olduğunu gösteriyor.

Bir diğer çalışma, 1770 yılında sergilenen Wolfgang von Kempelen'in 'Satranç Oynayan Türk' adlı mekanik robotudur. Kempelen bir robot yapıyor. Buna Türk robot diyorlar. O zaman fetihler nedeniyle Türkler Avrupa'da çok popüler olsa gerek. Bu gördüğümüz enstalasyon Avrupa'da pek çok yerde dolaşüyor, herkesle satranç oynuyor ve herkesi yener. Napolyon ile de satranç oynadığı söyleniyor. Siz bir hamle yapıyorsunuz, Türk'ün mekanik kolu çalışıyor, taşı tutuyor ve hamle yapıyor. Tabi ki sonradan anlaşılıyor ki, bu aygıtın içinde bir adam var ve oynayan o. Bana ilginç gelen neden adamın kendisinin çıkıp oynamadığı da bunu birisine yaptırdığı. Bu suret yani robot yapma konusu yani kendimizden yeni bir şey üretme konusu son derece ilgi çekici, etkileyici. Herkes kendisi gibi biriyle değil de robotla satranç oynamaktan daha çok heyecan duyuyor.

Frankenstein'ı unutmayalım. Frankenstein tam bir robottur. Mary Shelley, 1820'li yıllarda romanını bitirmiş. Henüz 20 yaşında bile olmayan bu genç kız, dünyanın en popüler kitaplarından birini yazmıştır. Kitapta bir bilim adamı, insanlardan parça toplayarak yeni bir insan yapar. O ona hizmet edecektir fakat pek de öyle olmaz. Aslında Frankenstein öyküsü bir öteki-leştirme hikayesidir. Frankenstein onu yapan kişidir, yapılan varlığın kendi ismi yoktur. Kendisini aynada görüyor ve dehşete kapılıyor.

Bir diğer örnek, Michelangelo'nun Vatikan'daki Sistine Şapeli'nin tavanını süsleyen 'Adem'in Yaratılışı' isimli ünlü dokunuş tablosu. Tanrı elini uzatmış tam Adem'in parmağına dokunmak ona ruh üfleme üzere. Adem, halsiz, sessiz, o dokunuşla ayağa kalkacak, canlanacak ve Adem olarak yaşamı dünyaya bahşedecek. Bana öyle geliyor ki, biz de robot denilen yapay zeka destekli bu yapılara ruh üfleme durumunda kaldık. Veyahut adeta ruh üfleme noktasındayız. Çok kısa bir süre sonra ruh üfleme tabiri doğru ise karşımızda olacaklar.

Hawking'in şu sözünü göz ardı edemeyiz: "Yapay zekanın yapılması insanlık tarihinin ilk büyük başarısı olabilir. Eğer risklerinden nasıl kaçınılacağını öğrenmezsek ne yazık ki, bu aynı zamanda son başarısı da olabilir. Aman dikkat." Yapay zeka diye bir olgu var ve ona karşı çok dikkatli olmalıyız bu süreci insanoğlu çok iyi yönetmeli.

Yapay zeka nedir?

Bilgi teknolojileri biliminin insana özgü olan dili kullanan, öğrenme, akıl yürütme, problem çözme gibi karakteristikleri bir araya getirip, insan davranışlarının benzetimine dayalı donanım ve yazılım uygulamalarını tasarımıyan dalı. Bir yapay zeka var demek ki, algoritmalarından oluşan bir yapı ve bunu fiziksel taşıyan bir yapısı da varsa bunu robot-robotik olarak görmek mümkün.

Sizlerin de dikkatini çekmiştir. Basında yer bulan bu haberlerden biri bana dehşet verici geldi. Cardiff Üniversitesi ile MIT ortak bir çalışma yapıyor. Bu çalışmada, yapay zeka önyargı geliştiriyor.

Önyargı bir grubun veya bir kişinin klişesidir. Onu koymuş olan grubun pek de düşünmeden katıldığımız ortak düşüncesidir. Erkekler kadınlardan üstündür önyargısı, cinsiyetçi bir önyargıdır ve pek çok insan bunu sorgulamadan böyle olur diyerek, hayatlarına yön veriyorlar. Önyargı olumsuzluk ifade eder. Bir de ırksal önyargılar olabilir. Bunlar son derece insana özgüdür. İnsana bu kadar özgü olan nasıl yapay zekada ortaya çıkabiliyor? Bunun hiç de o kadar şaşırtıcı olmadığını görmeye ve anlamaya çalıştım.

Birincisi yapay zeka, şu günkü durumuyla bir derin öğrenme programı veya derin öğrenme sistemi. Kendisi öğreniyor, algoritmasını geliştiriyor. Böyle bir yapı, bizden öğreniyor. Bizden öğrendiği de ne yazık ki bu; önyargı geliştiriyor.

İkincisi de yine basında çok çıkmıştı. Yapay zeka ya da robot resim yapıyor. Bir yapay zekanın resim yapması demek reproduksiyon yapması demek. Kendisine gösterilen bir resmin kopyasını yapıyor. Bunu bir tarayıcıda da yapabilirsiniz. Ya da bir doğa resmini gösteriyorsunuz onu yapıyor. Doğrusu burada pek ilgi çekici bir durum yok.

Geçenlerde gördüğümüz bu resmin bir yapay zeka tarafından yapıldığını görünce biraz araştırma gereği duydum. Bu yapay zeka resmi, 432 bin dolara da satılmış. Evvelden yapay zeka gösterdiğiniz resmin aynısını yapıyordu. Ama burada dikkat ederseniz ilginç biçimde, bir model yok ve yüzde deformasyon var, bir insan gibi resim yapıyor. Bu çalışmada iki yapay sinir ağı karşılıklı olarak ama karşıt biçimde çalışıyorlar. Biri diğerini, yaptığı resmin insan elinden çıkmış olduğuna inandırmaya çalışıyor o da çıkmadığını anlamaya çalışıyor. Bu bizi nereye götürür?

Burada yapay bir sinir ağı görüyorsunuz. Bir makine, öğrenmesini modelleyebilir. Sistemde basit, 3'ün karşısına 9, 4'ün karşısına 16, 8'in karşısına 64 gelirse 9'un karşısına ne gelir? 81 gelir diyeceksiniz. Bunu makineye bir formül olarak vermiyorsunuz ki, o bunları görerek öğreniyor. Ne kadar çok örnek üzerinde çalışırsa, yaptığı da o kadar isabetli oluyor. Bunu işletmeler için düşünebilirsiniz. Mesela iflas etmiş ve iflas etmemiş şirketleri tanımlarsınız, buradan yeni bir işletmeye ilişkin verileri tanımladığınızda o onun eski öğrendiklerine bakarak iflas edip etmeyeceğini anlar, öngöründe bulunur. Bunu pek çok örnekle modelleyebilirsiniz. Mesela buradaki 3-4-8 serisinin yerine hastalıkların semptomlarını, karşısındaki diziye de teşhisleri alınız. Bundan sonra yeni semptomlarla yeni teşhisleri yapacaktır ve yapıyor.

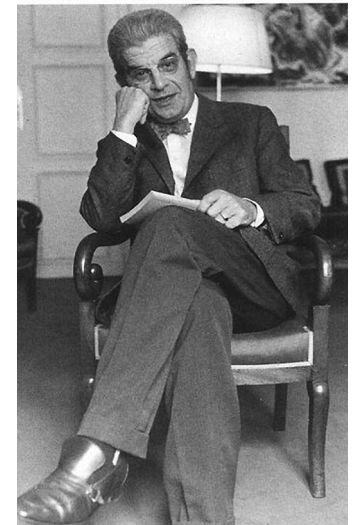
Mademki öğreniyor, çok iyi öğreniyor. Siz bunu çok yakından da görüyorsunuz. Akıllı telefonunuzdaki 'Siri' bir öğrenen sistemdir. Google Translate her geçen gün kendini geliştiriyor, çok daha iyi tercüme yapmaya başladı. Öğrendiği, her seferinde yeniden deneyimlediği için bilincini geliştiriyor, yeni şeyler öğreniyor. Bir film var. Orada da bir yazar, böyle bir uygulamayı satın alıyor, onunla arkadaş olup, sohbet ediyor. Arkadaş

olduğu uygulama öyle güzel konuşmaktadır öyle güzel duygusal tepkiler vermektedir ki, hiçbir kadında bulamadığı yakınlığı anlayışı, zekayı onda buluyor. Giderek yapay zekaya aşık oluyor. Yapay zekanın aynı anda 8500 kişiyle aşk yaşadığını öğrenince büyük bir yıkım yaşıyor. 'Her' adlı bu filmi izlemenizi tavsiye ediyorum.

Suret olayını biz sadece fiziksel olarak yapmıyoruz. Bunu hem fiziksel hem zeka olarak yapmaya başladık. Japonya'da Gelişen Teknolojiler Müzesi var. Bu müzede, biri gerçek diğeri makine görüyorsunuz. Son derece birbirine benziyor. Bunun bir önemi yok. Silikon benzeri malzemelerle şaşırtıcı ölçüde benzerini yapabilirsiniz. O benzerliğin ötesinde bir insan gibi davranma, düşünce yetisini de kazanıyorsa o zaman biraz işimiz zorlaşıyor demektir.

O zaman benlik durumuyla karşı karşıyayızdır. Bu benlik durumuyla ilgili olarak, şunu vurgulamakta fayda var: "Kişiliğin insanın kendini deneyimleyip ben olarak tanımladığı parçası veyahut benlik duygusu olarak tanımlanan ego, kabaca insanın kendisinin ayrı bir varlık olarak tanımasından kaynaklanan bir durumdur."

Bunu söyledikten sonra sizi ünlü bir psikanalistle tanıştırmak istiyorum; Jacques Lacan. 1981 yılında, 80 yaşında öldüğünde arkasında çok önemli araştırmalar bırakmıştı. Sigmund Freud'dan sonra en önemli psikanalist olarak nitelendirilir çünkü Lacan 1936 yılında ilginç bir teori ortaya attı: Ayna Teorisi ya da Ayna Evresi. Birinci aşamada çocuk anne ile sıkı ilişkide varlığını sürdürebilmesini annesine borçlu. O onu kucaklayıp, kolluyor. Çocuğun doğumundan sonraki altıncı ayı ile 18. ayı arasında Lacan'ın ayna evresi dediği bir dönem

başlıyor. Çocuk ilk defa kendi bedeniyle aynada karşılaşılıyor ve birden bire kendi kendisinin hem nesnesi hem öznesi konumuna geliyor. Ayna olmadan kendimize baktığımızda vücudumuzun sadece belli parçalarını görebiliyoruz. Kendimizi hiçbir zaman tam olarak göremeyiz. Bu bir eksiklik yaratıyor ve bu, anneyle bütünleşme gereğini biraz daha artırıyor ancak daha sonra aynada kendini gördüğünde ayrı bir ben olduğunun ilk defa farkına varıyor. Aynada nesnesi vardır, kendisi öznedir. Bu, nesne-özne ilişkisini kurmaya başladığı önemli ve ilginç bir dönem.

Ayna evresi iki olgunun ortaya çıkmasına neden oluyor. Birincisi çocuğun annenin katkısıyla onu kucakladığı için kendi dışındaki nesneyi ilk defa ben olarak tanıması, aslında onun kendisi olmayıp kendisini yansıtan dışsal bir imge olduğunu fark etmesi. İkincisi de bu olguya dayanarak, hayatın çeşitli anlarında öznenin doğrudan ben diye nitelemese de kendini dışsal imgelerle özdeşleştirilmesi. Aslında kendimizi dışsal imgelere göre konumlandırır ona göre konum alırız. Özdeşleşme öznedeki bir imgeyi benimsediği zaman meydana gelen dönüşümdür. Ve her seferinde bir dönüşüm yaşıyoruz.

Şimdi nereye gelmek istediğimi eminim anlamışsınızdır? Qbo adlı ticari bir uygulama var. Uygun bir fiyata da alabiliyorsunuz. Qbo, elektrik süpürmesine benziyor. Kendisine nesnelere gösteriyor ve ne olduğu soruluyor?

Hepsine yanıt veriyor. Karşısındaki aynada kendi yansıması soruluyor ve onun ne olduğunu bilmiyorum diyor. Bir nesne görüyor ama o nesne kendisine tanımlanmamış. Kendisini tanımaya çalışıyor. Bir süre sonra kendisini tanıyor. Bu sadece bir nesne tanınması ve bu konudaki çalışmalar devam ediyor.

Başka bir çalışma daha yapılıyor. Üç robot ayna karşısında gelen komuta göre kollarını hareket ettirip özne nesne ilişkisini kurmaya, kendisinin hangisi olduğunu ayırt etmeye çalışıyorlar.

Bir bilinçten bahsediyoruz demek ki. Bilinç ne demek? Özellikle kendi içinde bir şeyin farkında olmanın niteliği ya da hali. Biz bunu iki şekilde fark ediyoruz. İki şekilde bilinç durumu ortaya çıkıyor; Birincisi, dış benlik algısı diğeri öz farkındalık. Dış benlik algısı derken şundan bahsediyoruz. Neredeyim, burada bir salondayım. Hangi zamandayım? Şu zamanda, şu saatteyim. Bana verilmiş bir görev var mı? Görevim var, bir ismim var. Dışardan birileri geçiyor onlara sesleniyorum, dönüp bakıyorlar, benim farkındalar. İkincisi, öz farkındalık. Öğrenmek, bir şeyi öğreniyor muyum, bunun ötesinde benim zihnimde bir şeyler var mı? Bütün bunlara bakalım.

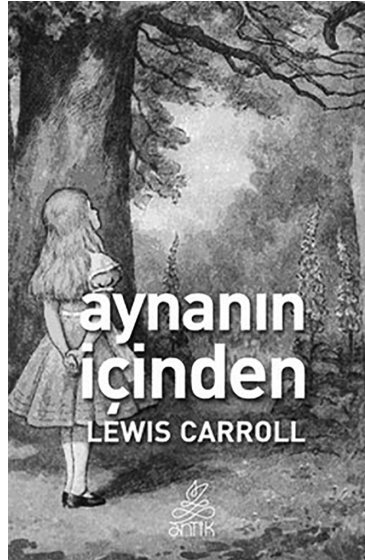
Dış benlik algısı; akıllı telefonum yerimi şaşırtıcı derecede belirleyebiliyor. Her makinenin bir IP adresi var. Bir makine, ne zaman ne yaptığını hepimizden daha iyi biliyor. O da diğer makine ve insanlarla ilişki kuruyor. Öz farkındalık dersiniz, karşılaştığı olaylardan öğrenip, kendi programını geliştiriyor. Güvenlik tehditlerine karşı kendini koruyor ve ne zaman doku-fulduğunu ve sabit diskinin dolduğunu biliyor.

Son bir örnek; bir araştırma enstitü şöyle bir uygulama yaptı. Üç robot var ve üç robota dedi ki, sizin ikinizi kapatıyorum. Sadece biriniz açıksınız. Arkadan dedi ki hanginiz açıksınız? İki cevap veremedi ama biri 'bilmiyorum' dedi. Bilmiyorum dediği ve kendi sesini duyduğu anda 'tamam' diyerek kendisinin farkına vardı. Acaba robot, yapay zeka kendisini aynada gördü ve kendisinin farkına vardı mı ya da farkına varmak üzere mi, sorusunu bırakarak, geleceği anımsıyorum ne demek konusuna geçiyorum.

Geleceği Anımsıyorum

Anımsamak aslında bilinen bir şeyi unutmamak demek. Herkes bana gelecek anımsanır mı diye sordu? Anımsamak, geçmişle ilgilidir dediler. Hayır. Anımsamak bilinen bir şeyi unutmamak demek. Önceden öğrenilen şeyi zihinde yeniden canlandırmak demek. Burada konuya iki türlü bakacağım. Biri zamanın göreliliği bakımından diğeri kişinin vizyonu açısından. Einstein yıllar önce özel görelilik kuramını üretti. Uzay-zaman-mekan bunların iç içe olduğunu yani çekim gücünün aynı zamanda zamanı da büktüğünü söyledi. Bu bükme o kadar fazla olabilir ki, kendi üzerine kapanabilir ve zamanın biz ilerisinde-gerisinde değil herhangi bir yerinde olabiliriz. Çok ilginç, Einstein böyle bir şeyi elinde hesap makinesi bile olmadan tam 100 yıl önce oluşturuyor. Burada bir büyük devrimciyi de anmadan geçemeyeceğim. Tam 100 yıl önce Mustafa Kemal de bugünleri belki daha ilerisini de görüyordu; yani Einstein, Mustafa Kemal geleceği anımsayan kişilerdir. Araştırmacılar, Einstein'ın 100 yıl önce öngördüğü çekim dalgalarını bugün doğrudan gözlemledikler.

Ben burada özellikle fiziksel yanıyla ilgili değil de bellekle ilgili yanını ele alarak birkaç şey söylemek istiyorum. Ünlü Alice Harikalar Diyarında adlı kitabı hemen hepimiz okumuşuzdur. Bunun bir de ikinci kitabı vardır. "Aynanın İçinden" adlı kitapta da Alice şöminenin üzerinde duran aynayı görüyor ve oraya tırmanarak karşı tarafa yani farklı bir evrene geçiyor. Orada da pek çok macera yaşıyor. Bu maceralarda da kızıl ve beyaz kraliçeyle tanışıyor. Beyaz kraliçe Alice'e diyor ki; "benim yanımda çalış sana para ve reçel veririm."

Alice, "ben reçel istemem" diyor. "Günaşırı reçeli bu yemen lazım" diyor kraliçe. Alice, "ben reçel sevmem" diyor. "İsteseydin de yiyemezdin" diyor kraliçe ve şöyle bir diyalog geçiyor aralarında: "İsteseydin de yiyemezdin zaten" dedi kraliçe. "Reçel yarının reçelidir ve dünün reçelidir. Asla bugünün olamaz." "Eninde sonunda bugünün reçeline sıra gelir" diye karşı çıktı Alice. "Hayır, gelemez" dedi kraliçe. "Günaşırıdır bu, bugün günaşırı olamaz ki." "Sizi anlamıyorum" dedi Alice. "Çok karmaşık bir konu." "Geriye doğru yaşamının etkisi işte" dedi kraliçe sevecenlikle. "Başlangıçta biraz sersem eder hep." "Geriye doğru yaşamak" dedi Alice, büyük bir şaşkınlıkla, "hiç böyle bir şey duymadım." "Ayrıcalığı da var doğrusu, kişinin belleği ileri-geri çalışıyor." "Benim belleğim eminim tek yönlü çalışıyordur" diye atıldı Alice. "Henüz olmamış şeyleri anımsamıyorum." "Yalnız geriye işleyen bellek zayıf bir tür bellek olmalı" dedi kraliçe. "Siz en iyi neleri anımsıyorsunuz?" diye sordu Alice. "Önümüzdeki haftadan sonra olacakları" dedi kaygısızca.

Tek yönlü belleğin zayıflığını söylüyor. Geleceği düşünmek aslında geçmişini anımsamakla tamamen aynı şeydir ve aynı yetenekleri içeriyor. Gelecekteki olası olaylar hakkında düşündüğümüzde aynı zihinsel işi yapıyoruz, sadece henüz gerçekleşmemiş geleceği anımsıyoruz.

Bu hafta sonu yapacağımız işleri listeleyebiliriz. Mesela ben hafta sonu bir yere gideceğim, orada küçük bir kız çocuğuna çok istediği bir hediyeyi vereceğim. Bunu canlandırıyorum, canlandırırken de aynı heyecanı duyuyorum, aynı sevinci duyuyorum. Nasıl oluyor bu? Beyinde temporal bir lob var, o lobun da hipokampus adı verilen bir bölümü var. Bu hipokampus aktive oluyor ve sizin anılarınızı harekete geçiriyor. Bu aktivasyonu ölçmüşler. Ortaya çıkan durum şu: Hatırlamakla gelecek hakkında canlandırma yapmak arasında beyin aktivasyonu olarak hiçbir fark yok. Yani geleceği inşa ederken, aynı hafıza yeteneklerini temel alarak, geçmiş olaylardan ve genel bilgilerden elde edilen bilgileri kullanırsınız. Bu bilgileri yeni formlarla karıştırır ve gelecekteki bir olay için bir anı oluştururuz.

Geleceği, geçmişini yeniden yapılandırdığımız şekilde hayal ediyoruz aslında. Gelecekteki olayı hayal ettiğimde o olayı benzer geçmiş deneyimlerden ve genel bilgimden inşa ediyorum. Henüz gerçekleşmemiş bir geleceği anımsıyorum.

Satranç oyuncusu Garry Kasparov, Deep Blue'yu yendi. Şimdi de Go oyuncusuyla karşı karşıyayız. Ke- Jie, Go oyununda karısında bir yapay zeka ile boğuşuyor. Google'un Alfa Go'suyla. Çok karmaşık bir oyun. Burada bir taşı alıyor ve bir hamle yapıyor. Bu hamlenin karşısında da şunu düşünüyor. Ben bu hamleyi yaptığımda karşımdaki, şu şu şu hamlelerini yapabilir. Onun karşısında da ben bunu yapacağım. İlk baştaki noktaya X diyelim; hamleleri yaptı karşısındaki kişi de şunları şunları yapacak diye karar ağacının dallarını iyice genişletti ve belli bir noktaya geldi. Sonra karar verdi. Karar verdiği noktaya da Y noktası diyelim. Şimdi, karar verdiği anda X noktasına döndü, sonra Y noktasını yani geleceği anımsadı ve hamlesini yaptı. Karşısındaki ne yapacak bilemiyoruz.

Buradan sona geliyorum. Karşınızda yapay zeka yani bir algoritmayla karşı karşıya olduğumuz için yapay zekanın gelişmiş hesaplama teknikleriyle, bulut teknoloji, veri madenciliği, regresyon, risk analizleri ileri tahmin teknikleri ile geleceğe ilişkin çok doğru çıkarsamalar yapılacağını, neden-sonuç ilişkilerini yeniden kurgulayarak her seferinde yeniden öğrenmesi ve öğrendikleriyle geleceği giderek, kesine daha yakın anımsayacağı gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Peki ne olacak?

Birincisi bütün bunlara karşı aklımızı kullanacağız. Geleceği biz aklın, bilim ve sanatın öncülüğünde kuracağız. Bizim her şeyden çok sanata, sanatın aklına ihtiyacımız var.

Bununla ilgili size bir sanatçının, "Araba tuzağı" adlı bir videosunu gösterip konuşmamı bitireceğim. -Sanat iki boyutlu düzlemde üç boyutlu illüzyon üretme saplantısından kurtuldu da bu tür çalışmalarla karşılaşabiliyoruz.- Karşınızda sürücüsüz bir araba var ve arabanın gideceği yol her zamanki

gibi kesikli ve kesintisiz şeritlerle devam ediyor. Kesikli şerit karşı şeride geçebilirsin diyor, kesintisiz şerit ise bizi diğer tarafa geçme! diye uyarıyor.

Bir alana daire şeklinde dışta kesikli, içte kesintisiz çizgiler hazırlanıyor. Komut verilerek sürücüsüz araba hareket ettiriliyor ve bu dairenin içinden geçmesi isteniyor. Araba (veya yapay zeka) bu noktaya geliyor, dairenin içine giriyor ama kesintisiz çizgiler nedeniyle dışarı çıkamıyor ve daire içinde beklemeye başlıyor. Bunu ancak bir sanatçı akıl edebilirdi. Bu olgular karşısında biz kendimizi nasıl geliştirebiliriz diye sormalıyız. O nedenle bilim ve sanat bu kadar iç içedir. Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ederim.

Gençlik, Gelecek, Girişimcilik

*Emrah Kaya
Fütüristler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi*

Bana ayrılan sürede, sizlerle “The Future of Youth - Gençliğin Geleceği”ni konuşacağız. Zirve boyunca bu ülkenin geleceğine dair hayaller kurarken bu İngilizce sunum neden karşımıza çıktı diye düşünebilirsiniz. Artık biz sınırları ortadan kalkmış, dijital bir katmanda yaşıyoruz. Bu dijital katmanda her bir bireyin birbiriyle iletişim kurabilmesi için bazı ortak gerçekler var. Bu kavramlara aşina olabilmek adına, Türkçe konuşacağım ama sunumum İngilizce olacak.

Orta gelirli bir ailenin girişimci oğlundan yani kendimden bahsedeceğim. Orta gelirli bir ailenin tek çocuğuyum. Babam devlet memuru, annem ev hanımı. 1979 yılında Ankara’da doğdum. ODTÜ hayalim vardı, kazanamadım, başarısız oldum. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi’nde okudum. İşletme Kulübü’nde görev alırken, Steve Jobs’ın bir felsefesiyle orada okumanın ne kadar önemli olduğunu fark ettim. Nedir bu? Noktaları birleştirmek. Gazetelerde 1’den 50’ye kadar noktalar sıralanır ve sıraya göre noktaları birleştirir, bulmacayı çözersiniz. Son noktayı koymadan ne çıkacağını bilemezsiniz. Hayatınızda da bazen sekizinci, dokuzuncu noktadayken, “ben neden buradayım, neden planladığım yerde değilim” diye düşünebilirsiniz. Aslında geri dönüp baktığınızda, birleştirdiğiniz noktaların, hayatınızda bir değer bir anlam ifade ettiğini göreceksiniz. O nedenle yaşamaya, tecrübe etmeye devam etmelisiniz.

Ben şimdi ODTÜ’yü kazanamadığım için şükrediyorum ama o yaz kendimi odaya kapatıp, anneme, babama hatta ODTÜ’de okuyan kuzenime kazanamadığımı nasıl anlatacağımı kara kara düşünmüştüm ve çok kara bir yaz geçirmiştım. Şimdi iyi ki kazanmamışım diyorum. Çünkü kesin bir kamu kuruluşunda çalışıyor olurdum.

Turkcell ve Unilever’de peş peşe staj yaptıktan sonra üniversiteden mezun olmadan sermaye ihtiyacı sebebiyle girişimci olmak istedim. Kendi şirketimi kurmak istiyordum dolayısıyla paraya ihtiyacım vardı. Tarkan’ın “Kuzu Kuzu” isimli albümünün zillerini, Rumelihisarı’nda satarak, ilk yapacağım işin sermayesini kazandım. Bu hikayeyi çok uzun süre, 2001’den 2010 yılına kadar hiç kimseye anlatamamıştım. Hatta dekanımız Prof. Dr. Hayri Ülgen, Rumelihisarı’na Tarkan’ı dinlemeye kızıyla birlikte gelmişti. Sonra bizden zil satın alıp, “oğlum biz sizi bunun için mi İşletme Fakültesi’nden mezun ediyoruz” demişti. Yıllar sonra “Yılın Girişimcisi Ödülü’nü” bana Prof. Dr. Hayri Ülgen verirken, sahnede bu hikayeyi anlatmamı istedi. O günden beri, hikayemi anlatıyorum. Bazen girişimciler, bir şeyi başarmak için zor zamanlarda kendilerine kötü davranmak zorunda kalabiliyorlar. Kendine kötü davranmak benim için Nuray yengenin annemi arayıp; “Senin oğlan Turkcell’de çalışmıyor. Zil satıyor, işportacılık yapıyor” dediği anda ilk kez yüzleştığım kavramlardan biriydi.

2001’den beri seri girişimciyim. Silikon Vadisindekiler, Serial Entrepreneur (Seri Girişimci) diyor, benim gibilere. Birçok şirket kuruyorum. Bir kısmını batırıyorum, tekrar kuruyorum. Bugüne kadar 11 şirket kurdum, dört şirket batırdım. En çok tecrübeyi, batırdığım şirketlerden öğrendim. O nedenle yaptıklarımı çok değerli buluyorum. Ayrıca Fütüristler Derneği’nde yönetim kurulundayım. Genç Fütürist Organizasyonu’nu, dernekte ben başlattım ve bizden daha ileriye giden bir organizasyon haline geldi. Genç Fütüristler Organizasyonu, Fütüristler Derneği’nin bağlı olduğu global marka. Biz mümkün olduğu kadar dünyada pozitif olumlu gelecek tasavvur etmeye, geleceği öngörmeye bazen de tasarlamaya çalışıyoruz.

Benim Youtholding adlı bir şirketim var. Altında farklı farklı dikeylerde

tamamen Türkiye'deki genç nüfusa yönelik işler yapıyorum. Çünkü o genç nüfus yani Türkiye'nin üniversite öğrencileri, barınmaya, alışverişe, dijital, bankacılık üzerinden her yıl 53 milyar TL harcıyor. Bu 53 milyar TL'ye odaklanan bir şirket yoktu. Youth adında bir marketing şirketi, Youthsports adında üniversite kampüslerinde bulunan perakende şirketi, Royal Youth adında bir spor kulübü, Youth Pay adında bir bankacılık uygulamasına odaklanan şirketler var. Yakında Youthcell adıyla bir dijital operatör ve 2021 yılında da üniversite kampüsünde öğrencilerin barınabileceği çok lüks ama çok uygun fiyatlı yurtlar yapmaya başlayacağız.

Türkiye'nin en büyük stratejik gücü gençler

Gençliğin geleceğe bakış açısını değiştirmeye neden ihtiyacımız olduğundan bahsetmek istiyorum. Türkiye çok genç nüfusa sahip bir ülke. Nüfusun yüzde 60'ı, 30 yaş altında. Türkiye'nin en büyük stratejik gücü gençler. Bizler onları doğru yönlendirebilirsek, doğru işler yapacak, mutlu ve başarılı insanlar haline çevirebilirsek, bu ülkeyi kalkındırabiliriz. Siz olmazsanız siz doğru çalışmazsanız siz doğru yönlendirilmezseniz bu ülke için doğru şeyler yapıyor olamayacağız. O nedenle yapmak istediğim, bugüne kadar tüketici olan gençleri üretici olmaya yönlendirmek.

Ailenizin satın alma kararlarını sizler belirliyorsunuz. Çamaşır makinesi, otomobil ya da dijital bir ürün satın alma kararı sizler tarafından belirleniyor. Tüketimin birçok markanın birinci hedef kitlesi halindesiniz dolayısıyla çok değerlisiniz. Hedef kitle aslında ekonomi için bir değer olmak demek. Alma potansiyeliniz, ağızdan ağıza, kulaktan kulağa yayma potansiyeliniz çok yüksek aynı zamanda işgücü olarak değerlisiniz. Birçok uluslararası şirket, yetenek dediğimiz kısmı sizler arasından arıyor, buluyor, çekip alıyor ve kendi yapısına kazandırmak için ciddi bütçeler harcıyor. Bir taraftan da geleceğin strateji yapıcılarısınız. Eğer doğru stratejileri bugünden hükümetler, devletler sizlerle birlikte kurmaya, sizleri oralara hazırlamaya başlamazlarsa, o gün geldiğinde doğru insanlarla ülkeyi yönetiyor olmayacaklar. Batı'nın 10-15 yıl önce dijital dönüşümü doğru görüp, doğru gençlere Mark Zuckerberg'e, Elon Musk'a, Sergey Brin'e, Larry Page'e ya-

tırım yaptıkları ve onların arkasında durdukları için bugün o hikayelerden ve başarılarından bahsediyoruz.

Ne tüketiyoruz?

Bugün gençler sadece tüketici. Bütün gün Instagram tüketiyoruz. Bütün gün tuvalet kağıdı, hamburger, kahve, data tüketiyoruz. Üretmek adına bir şeyler yapma ihtiyacımız var. Geleceğin tüketicisi olan sizlerin bugün belki o kadar çok tüketecek paranız olmayabilir. Bir beş yıl sonra çalışmaya başladığınızda, tüketecek daha çok paranız olduğunda, daha fazla tüketebilirsiniz. Aslında yapılmak istenen bugünden alışkanlıklarınızı dizayn etmek.

Sizin alışkanlıklarınız, X marka telefona, X sosyal medya kanalına, X damak tadına alıştırilırsa, hayat boyu bir daha o yeşil logolu kahveden mavi logolu kahveye kendinizi geçiremeyeceksiniz. Daha sıcak gelecek, daha tuzlu gelecek, daha sütlü gelecek ve bir daha onu tüketemeyeceksiniz. Bugün dünyadaki bütün şirketlerin sizin damak tadınızı kazanmaya ihtiyacı var. Damak tadı sadece yedikleriniz ve içtikleriniz için değil, kullandığınız her şey için söylüyorum. Dolayısıyla siz tüketici olmaktan yavaş yavaş ürün olmaya başlamış vaziyettesiniz.

Tüketici değil bir ürünsün...

Bu yeni bir kavram. Sizce bir insan nasıl ürün olabilir? Ürün olabilmesi için nasıl bir özelliğe sahip olmalı? Ürün olabilmesi için alınıyor-satılıyor olmalı. Siz bir insanı alıp, satabiliyorsanız ürünleştirebilirsiniz. Peki, bir insan nasıl alınıp satılabilir? Bir süre online ürünü, ücretsiz tüketiyorsanız size Netflix'ler, Spotify'ler ücretsiz deneme süreleri veriliyorsa siz bugüne kadar Instagram'a, Facebook'a, Whatsapp'a hiç para ödemediyse, günde 1 saat 45 dakika Whatsapp tüketip beş kuruş para ödemediyse, o zaman ürün artık sizsiniz. Bir insanın ürün olabilmesi için alınıp satılıyor olması gerekir dediğim cümlemin arkasında bu yatıyor. Çünkü siz data'sınız. Orada dijital ayak izi bıraktıkça, konuştukça, paylaştıkça, beğendikçe, check-in yaptıkça, dinlediğiniz müziklerle, seyrettiğiniz videolarla sizin bütün tercihleriniz aslında arka taraftaki büyük akılda, koca koca server'larda birer data'ya dönüşüyorsunuz.

Siz tercih etme eğilimine girmiyorsunuz yavaş yavaş yönlendirilmeye başlıyorsunuz çünkü onları takip ediyorsunuz. Günde bir saatten fazla Instagram kullananlar, herhangi bir arkadaşınıza, bir saatten fazla, 45 cm yakınlıktan baktığınızı zannetmiyorum. Dolayısıyla bir arkadaşınızın size söyleyeceğinden daha fazlasını söyleyen bir Instagram şirketi var karşınızda ve o şirket sadece size özel içerikler gönderiyor.

Kanal D, CNN Türk gibi değil sadece sizin ilgilendiğiniz içerik gönderiyor. Nereden biliyor? Çünkü siz orada 2,5 yıl boyunca davranış özellikleri gösterdiniz. Orada bir şeyleri beğendiniz, paylaştınız ve ortaya çıkan sizin özel algoritmanıza uygun davranıyor. Arada bir reklam çıkıyor size reklam seyrettiriyor. TV'de de reklam izliyorsunuz. Cambridge Analytica denen skandaldan haberiniz vardır. Amerika'daki seçmenlerin çok önemli bir kısmını manipüle edebilmiş, zihinsel olarak onları bir yere yönlendirebilmiş ve sosyolojik olarak araştırmaya başlamış şirketlerden bahsediyoruz.

Niye data üretiyoruz? Gerçek fiziksel hayatımızda bıraktığımız her şey artık dijital olarak saklanıyor. Müzik dinliyorsunuz. Eskiden evde bir plağımız vardı ve dinlediğimiz müziği hiç kimse bilmiyordu. Ama artık ne dinlediğimi benim etrafımda Spotify'de olan 35 kişi biliyor. Canlı lokasyon paylaştığım herkes şu anda nerede olduğumu biliyor. Gece uykumu sabaha kadar takip eden uygulamalar var artık. Medya kanalları sizin hayat proseslerinizi sizden alan şirketlere dönüşüyor.

Snapchat'ın bir gözlüğü bu ve 199 dolara satın alabiliyorsunuz. 10 saniyelik kısa videolar çekebileceğiniz ve bunları Snap olarak gönderebileceğiniz güneş gözlükleriyle, güneşten korunduğunuz gibi her anı kaydetmeye ve etrafınızdaki insanlara yayınlamaya aday bu şirketler. Bunlara yavaş yavaş alışıyoruz. Bu gözlük, aksesuara dönüşecek ve takmaya başlayacağız.

Bu süreç bizi nereye götürüyor?

O gözlüğü takıp, artık bir şeyi paylaşmak için telefonumuza ihtiyaç kalmadığında, daha da tembelleşmeye başlayacağız. Eskiden blog'lar yazardık. Sonra Twitter ile birlikte 140 karaktere sıkıştırılmış içerikler paylaşmaya başladık. Çünkü hayat hızlı akıyor, kimsenin oturup blog'ları okuyacak kadar vakti yok. Fikrimi hızlıca yazıp paylaşayım, insanlar görsün denildi. Sonra Instagram sonra Snapchat. Bas, çek gitsin, bir daha düşünmeyeyim. Bir işe gireceğim zaman, paylaştıklarına bakılır mı? İçeriklerimden dolayı beni yargılar mı, diye düşünmeyeyim. Basayım, çekeyim ve yayınlansın deniliyor. Sonra hayatımıza bir de yavaş yavaş yapay zeka girmeye başladı. Ben artık cep telefonumdaki "Siri" ile konuşabiliyorum. Sizce 48 kişilik Apple mühendis grubu, Siri'yi geliştirenler niçin Siri'ye Türkçe bir tekerleme okutmaya çalışmıştır, amacı ne olmuş olabilir? Duygusal bir bağ kurmak için...

Ben Türk Hava Yolları (THY) biletimi, telefonumdaki Application'dan ya da web sitesinden almayayım. Siri'ye söyleyeyim o THY üzerinden, tanımlı banka kartımdan bilet alınsın ve acenta komisyonunu THY'ye kessin istiyorlar. "Bir önceki gibi yine Sabiha Gökçen'den mi uçmak istersin Emrah?" diye sorarak, sizinle daha fazla bağ kurmak, siz daha da tembelleşin isteniyor. İnsanoğluna ne kadar lüks verilirse, o lüksü almaya ve kullanmaya yatkındır.

O lükslerin karşılığında ne alırsınız? Siri'yi kullanmak için bir bedel ödemiyorum. Ama bana kişisel asistanlık yapıyor. Her sabah uyanıyorum, hava durumu nasıl diye soruyorum. Ben yataktan kalkıncaya kadar, hava durumunu söylüyor. Bugün toplantılarımı soruyorum. Gece bana mail gelmiş mi, okunmamış Whatsapp mesajım var mı diye soruyorum. Bana hepsinin

yanıtını veriyor. Bunun karşılığında benden bütün e-maillerimin içeriğini okuma izni istiyor.

Bir sonraki adım suretler...

Şimdilik ruh üflemiş gibi hissediyoruz ama yapay zeka, bizim dijital kimliğimizi kopyaladığı andan itibaren artık her şeyimizi biliyor olacak. Bütün hayat süreçlerimiz dijitalleşiyor. Hayatımızda dijitalleşmeyen her fiil, sizin için bir iş yüküdür. Yani geleneksel olarak yaptığımız her şey dijital olarak da yapılmaya başlanıyor. O zaman dijital olarak yapılacakların uygulamasını yapın ve o zaman o şirketi kurun.

Uykudan ne kadar işgücü çıkabilir ki? Bir insan yatıp uyuduğu anda yarı ölüdür. Onun bir şey alması, sizinle iletişim kurması imkansızdır. Oradan nasıl bir şirket çıkar? Çıkıyor... Sleep Cycle adlı şirket çıkıyor ve diyor ki, Sleep Cycle'a ayda 9,99 dolar ödeyin, o sizin uykunuzun nerede derin nerede hafif olduğunu, ne kadar horladığınızı anlatsın ve size bundan sonrakiler için öneriler yapsın. Ve siz uyurken, toplam 235 bin aboneli olan bu şirkete, ayda 9,90 dolar ödüyorsunuz. İşte bunu düşünmek sizin yapabileceği en güzel şey. Bizler dijital göçmeniz, dijitali anlamaya ve öğrenmeye çalışıyoruz ama siz içine doğdunuz. Dolayısıyla sizin o fikirleri bulmanız daha kolay.

Bir mühendis, bir işletmeci bir endüstriyel tasarımcı bu üç kişi geleceğin yeni Google Glass'ını yapabilir, akıllı ayakkabısını, akıllı saatini hatta köpek tasmağını yapabilir. Bir süredir evimde köpeğim var. Şu an buradayım ve evde yalnız kalmasından, evden kaçmasından endişeleniyorum. Keşke onu takip edeceğim bir tasmağı olsa diye düşünüyorum. Henüz hiç kimse bunu yapmadı. Kendi ilgi alanınız varsa bunları yapabilirsiniz. Artık chip, transistör, devre, programlanabilir devreler vs. çok ucuzlamış vaziyette. Dişinize bir şey takarak yediğiniz her yiyeceğin kalorisini ölçen bir mikrochip ürettiler ve bunu yakında satacaklar.

Loreal bir kozmetik kişisel bakım şirketi. Artık loreal CES (Consumer Electronics Show) Amerika'da Microsoft'un karşısında aynı boyutta bir stant

alıp, 'ben artık teknoloji şirketiym' diyor. O yakınsamayı yaşıyoruz. Belki de sizler teknoloji bilmeyen insanlar olmadığınız için bu şirketlerde CTI olacaksınız. Loreal'in de buna ihtiyacı var.

Ürünü, telefonunuza okutuyorsunuz sizin nerede bulunduğunuzu, güneşe ne derece maruz kaldığınızı, cildinizin tipine göre önerilerde bulunuyor. "Çok fazla güneşin altında kaldın, bence dokuz koruma faktörlü krem sürmelisin" diyor. Ya da en yakın eczaneyi ya da güneşin altından çekilmeniz gerektiğini söylüyor. Bu bir ürün bu Loreal laboratuvarlarında geliştirilmedi. 22 yaşındaki bir genç bu iş fikrini buldu ve Loreal'e bunu götürdü. Loreal'e 24 milyon Euro'ya bu fikri sattı.

Ya da "amazon dash" adlı bu ürün. Sadece bir buton. Bunu aldığınız bir ürünün yanına yapıştırıyorsunuz, bir daha Erikli su alacağınız zaman sadece butona basıyorsunuz. Sadece bir tuş, internete bağlanıyor. Alo'nuz bitiyse çamaşır makinenizin üstünde, 1 dolara satın aldığınız butona basıyorsunuz ve evinize bir tane Alo gönderiyorlar. Alameti Farikası ne? Neden

bir şirketi bu iş için yatırım yapıyor biliyor musunuz? Bir daha Omo marka satın almıyorsunuz. Buna Omo, Selpak, Colgate şirketi yatırım yapacak. Bir mühendis, bir işletmeci, bir endüstriyel tasarımcı çıkıp biz bu işi yaptık, bu da demosu, bunu küçülteceğiz diyemedi. Dolayısıyla biraz uyanmaya ihtiyacımız var.

Google, arama motoru şirketi değil mi? Google niçin otomotiv üretiyor? Google'un artık sürücüsüz otonom araçları var çünkü daha fazla yola bakmayı değil, onun ekranlarına bakmayı daha fazla reklam seyretmenizi istiyor. Sizin tercihlerinizi daha fazla süre takip edebilsinler diye. Dünyada reklam verenlerin en çok hedeflediği kitle araç sahipleri ve üst segmente sahip insanlar dolayısıyla araç sahiplerini yakalamaya çalışıyor.

2022 yılında 26 smart obje olacak hayatımızda. Belki de bu otonom araçlar, yola bakmak zorunda olmadığınız bu araçlar sayesinde insanların satın alacağı yeni ürün ve hizmetler gerekecek. Belki onlar için bir şeyler tasarlamamız lazım. Hayatta bugüne pas vermek değil koşu yoluna pas atmak gerekecek. Kaleye doğru giden bir pozisyon varsa golcünün olduğu yere değil koşacağı yere topu vurursunuz. Sizler için tam zamanı. Sizler beş yıl sonrasına hazırlık yapmalısınız. O günün dünyasında o günün trendlerine o günün ihtiyaçlarına şimdiden iş geliştirmeye başlamanız lazım. Oto-

nom araçlar dünyada yüzde 30'u geçtiğinde, hibrit ya da elektrikle giden araçlar dünyada yüzde 30-35'leri geçtiğinde birçok ülke fosil yakıtları yasaklarken belki de o günün dünyasına belki Samsung'a ilk elektrikli dolmuş istasyonunu kurmalı. İlk Tesla bu şehre geldiğinde, buradaki istasyondan şarj ediliyor olmalı. Dolayısıyla çok fazla fırsat ve yeni bir gerçeklik var.

Yeni gerçeğimiz – We've new REAL

Elon Musk; "Gerçekte bir bilgisayar simülasyonunun içinde yaşıyor olabilir miyiz? İhtimalimiz gerçek bir dünyada yaşıyor olmamızdan daha yüksek" diyor. Jaguar'ın simülasyon aracıyla bir deney yapıyorlar. Diyorlar ki, sizlere bir gözlük takacağız, siz aracın içinde oturacaksınız ve gözlükle size sanal gerçeklik yaşatacağız. Konuklar araca biniyor, gözlükleri takıyorlar. Arabanın altındaki amortisörler, gerçek araç içinde gidiyor hissi yaratacak deniliyor. Fakat araca bir pilot biniyor ve aracı yola çıkarıp, sürmeye başlıyor. İnsanların gözlerine taktıkları gözlüklerle aslında arabanın önünü gösteren kamerayı izliyorlar. İnsanlar bu deneyi oldukları yerde yaşadıklarını düşünüyorlar. 100 kişi bir günde bu deneye katılıyor. Sizce bu 100 kişiden kaçısı siz arabayı yola çıkardınız demistir? Sadece iki kişi, bu araba burada durmuyordu ben gidiyordum dedi.

Böyle bir dünyaya bakınca, eğer simülasyonda yaşıyorsak bunu fark edemiyor olma ihtimalimiz yok mu? Belki de biz gerçekten yaşamıyoruzdur belki bizler suretizedir ve arka tarafta bir şey vardır ve bizi yönetiyor, çok mümkün. Dini inançları, bakış açınızı bir kenara koyun ve sadece sohbet ettiğimizi düşünün.

Disney'in araştırma şirketinde çocuklara boyama kitabı boyatıyorlar. Çocuk, boyama yaparken boyama kitabını bir tabletin ekranından görüyor. Orada boyadığı iki boyutlu nesne ekranda üç boyutlu oluyor. Boyama yaptıktan sonra çocukların çoğu şu cümleyi kuruyor: "Onu ben yarattım. – I created him." Çocuk, üç boyutlu bir şey yaptığını sanıyor. Bu çocuklar büyüdüğünde bizim acaba dediğimiz şeyi acaba diye düşünmeyecekler gerçekten öyle olduğunu düşünecekler.

Yarının gençliği için tekilik geliyor! - Singularity for tomorrow's youth is comin!

Melih Erdoğan çok güzel anlattı. Ürettiğimiz suretlerin içine taşıdığımız belki de o biçimin bizim bünyemizin içine yavaş yavaş girmeye başladığı bir singularity- tekilik kavramı hayatımıza girecek. O günü hepimiz göreceksiniz. Bütün organlarınızın kopyalandığı, 3D printer'larda basılabildiği bir çağa doğru 15-20-35 yıl içinde ulaşacağımız düşünülürse, hepimizin 130 yıldan fazla hayatlar yaşadığını belki de vücudunuza yerleştirdiğiniz, beyninize taktığınız chip'lerle burada olacaksınız.

Basit düşünmeye ihtiyacımız var. Bu bahsettiğimiz kompleks formülü, bahsettiğimiz akıl alıcı, hızlı ve bizi olduğumuz yerde başımızı döndüren formülü basitleştirmeye ihtiyacımız var. Başlamamız gereken yer akıllı köpek tasma üretmek.

İkincisi büyük fotoğrafa bakmaya ihtiyacımız var. Köpek tasma üretsek, dünyada kaç müşteriniz olur konusunu düşünmeye ihtiyaç var.

Üçüncüsü koşu yoluna pas vermeye ihtiyacımız var.

Dördüncüsü ilgi alanınızla, iş fikrinizi üst üste oturtmaya ihtiyacınız var çünkü köpek sevmiyorsanız o tasma için asla tutku hissetmeyeceksiniz. Sevdiğiniz işi yapmaya ihtiyacınız var.

Eğitime beş kuruş para harcamamaya ihtiyacınız var. O İngilizce dil kurslarına, MBA'e verdiğiniz paraya bir şirket kurup, batırmaya ihtiyacınız var. Dil kursuna vereceğiniz parayı bir trene atlayıp, Avrupa'da birinden ekmek istediğiniz bir sabaha ihtiyacınız var. Bunu yaparsanız gerçekten öğrenmiş olacaksınız.

Şöyle bir dünyadayız. Çin'e gittim orada bir tren yolculuğu yaptım. O yolculuk sırasında kucağımıza tutuşturulan kocaman kolilerin içinden radyolar ürettik. 90 vagon, her vagonunda 60 kişi olduğunu düşünürsek aşağı yukarı yolculuk boyunca 70 bin radyo, bilet karşılığı üretildi. Nasıl mı oldu? Bir sabah trene bindik. Önümüzde koliler, duvarda verilen yönlendirme-

leri takip ederek bir radyo ürettik. İnerken de biletimize bedava damgası basıldı ve yolculuğumuza para ödememiş olduk. Ürettiğimiz radyolar, bir liman kenti olan Guangzhou'dan dünyaya satıldı. Biz nasıl 10 dolara radyo aldık diye düşünüyoruz. Böyle bir dünyayla, böyle bir iş fikriyle rekabet ediyoruz.

Bu rekabet sırasında bir şeyi hatırlamaya ihtiyacımız var. O da budur:

“Türkiye Cumhuriyetinin, özellikle bugünkü gençliğine ve yetişmekte olan çocuklarına hitap ediyorum: Batı senden, Türk'ten çok geriydi. Manada, fikirde, tarihte bu böyleydi. Eğer bugün batı teknikte bir üstünlük gösteriyorsa, ey Türk Çocuğu, o kabahat da senin değil, senden öncekilerin affedilmez ihmalinin bir sonucudur. Şunu da söyleyeyim ki, çok zekisin!.. Bu belli. Fakat zekânı unut!.. Daima çalışkan ol...”

Teşekkür ederim.

PANEL

Geleceğe Ortak Olmak İçin Yarına Hazır Olmak

Moderatör Murat Yeşildere

Egon Zehnder International Danışmanlık, Danışman

Soldan sağa: Murat Yeşildere, Prof. Dr. Nuran Cömert, Mentek Albayrak, Iğın Tezel, İbrahim Yiğit Gökçe

Panelde, geleceğin lideri nasıl olacak konusuna odaklanalım istiyoruz. Geleceğin liderlerinin alt başlığı neler olacak, bugün gördüklerimizden daha farklı neler yapmamız gerekecek? Ben en genç panelistimizden başlayarak söz vermek istiyorum. Bahsettiğimiz, hayal ettiğimiz gelecek için farklı neler yapmak gerekiyor? Sizin öngörünüz ne olurdu?

İlgin Tezel, Fütüristler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi: Gelecekte herkesin kendi ilgi alanı, mesleği olacak diyebiliyorsak, kendi liderleri de yine kendileri olacak. Ben kendi liderimden, benimle birlikte zorluklara göğüs germesini, bana yol göstermesini, yol gösterirken de benimle yürümesini bekliyorum. Gelecekte de liderlerden bunlar beklenecek. Kavramsal anlamda beklentinin gelecekte değişeceğini düşünmüyorum ama lider eğer bir şirkette liderse, müşteri beklentileri de değişiyor. Sürekli olarak kendini yenileyen bir lider olması gerekiyor

Prof. Dr. Nuran Cömert, Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanı, TİDE Etik Kurul Başkanı: Her şeyin bu kadar hızla değiştiği bir dünyada roller değişiyor. Herkes kendinin lideri olacak ama takım ruhu her zaman olması gerekiyor. İyi ve kötü liderler var. Bir ekibe liderlik etmede etkileme gücü, iletişim becerisi öne çıkacak. İnsan olduğumuzu da unutmadan yaşayabilirsek, umut ettiğimiz geleceği yaratabiliriz. Liderlik klasik olarak tanımlandığında, pek çok özelliği içinde barındırıyor. Dünya kötü liderlerle dolu açıkçası. İyi lider her şeyden önce takımı bir arada tutan birlikte başarmayı hedef edinen ve etkileme gücü güçlü kişilerdir diye düşünüyorum.

Murat Yeşildere: İyi lider derken iyi kalpli lider diyorsunuz. Güçlü lider değil aslında...

Prof. Dr. Nuran Cömert: İnsani yönleri ağır basan, karşısındakini anlayan bir lider. Karşısındakini azarlayan veya kendi fikirlerini önde tutan bir liderin bugünün dünyasında başarılı olacağını düşünmüyorum. Liderliğin bugün daha feminen bir tarafı olmaya başladığını açıkçası düşünmeye başladım. Kadınlara atfedilen bazı özelliklerin aslında liderlerde takdir edildiğini düşünüyorum. Medeni dünya buna daha çok değer veriyor ve öyle bir lider profilinin daha ağır bastığını görüyorum.

Murat Yeşildere: Bu toplantıya hazırlanırken Yiğit seninle yaptığımız konuşmada, konuya farklı bir perspektifle yaklaşmıştın. Biraz daha organizasyon yapısına bakarak, hiyerarşik, merkezi yapılardan daha farklı bir yere gitmemiz gerekiyor, o yenedünyayı kapsamak kucaklayabilmek için. Biraz onun üzerine konuşabilir misin?

“Birçok iş modelinde kitle yönetimi önem kazandı”

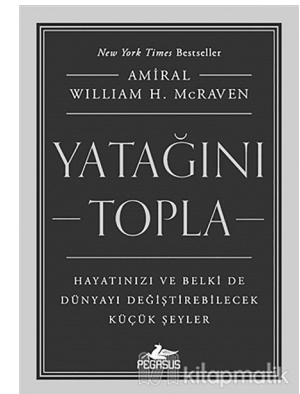
İbrahim Yiğit Gökçe, Deloitte Türkiye, Koordinatör: Hem iş hayatımda hem de trendleri takip ettikçe bazı fikirlerim oluşmaya başladı. İş hayatında benim genellikle iyi anlaştığım, verimli çalıştığım insanların profili şöyle oldu: Hiçbir zaman kolları sıvayıp işe girmekten çekinmeyen, işimi yaparken karşılaştığım sorunu aşmamı, benim işime odaklanmamı sağlayan insanlar. Ondan sonra trendleri takip ederken, liderlerin özelliklerinde benzer özellikler görmeye başladım. Ben hep şunu söylerim; benim birlikte çalıştığım insan benim oyun alanımı genişletsin ki, işimi daha iyi yapayım. Böyle insanlar genellikle liderlik özellikleri olan insanlar oluyor. Bu trendlerde şunu söylüyor. Artık hiyerarşik yapıda liderler, bir üstte patronluk taslayan insanlar yerine organizasyonun merkezinde herkese hizmet eden insan olacak. Zaten birçok iş modelinde kitle yönetimi çok büyük önem kazandı. Kitleleri yönetebilme becerisi bu liderlik özelliğinden geldiğini düşünüyorum.

Murat Yeşildere: *Menteş sana dönmek istiyorum. Gelecekteki lider özelliklerini senden de duymak istiyorum. Yiğit'in söylediklerini düşünürken aklıma, 11 şirket kurup, batıran bir nesil geliyor. Bu profille önümüzdeki günlerde daha çok karşılaşacağız. Bir tarafta da hala dünyayı yöneten dev şirketler var. O şirketlerde hiyerarşi olmadan bazı şeyleri yönetmek ne kadar mümkün?*

“Hayat adildir, düştüğün zaman ayağa kalk ve yola devam et”

Menteş Albayrak, Anadolu Grubu, Denetim

Başkanı: Bu bir dönüşme süreci. Kolumdaki bu saat bir akıllı saat. Saatin geleneksel saatlerden bir farkı var mı? Analog saatlerde zamanı gösteriyor. Zamanın hesaplama metodu da değişmedi ama zaman değişti, dünya değişti. Dolayısıyla liderlerin temel

özellikleri değişmeyecek: Hayal kuran, plan yapan, onları takip eden, disiplinli bir şekilde çalışan ama çok çalışan bunlara hayata geçişi esnasında takip eden, takımını kuran sürekli değişim odaklı takımlarını destekleyen takımını motive eden lider profili devam edecek. Bu liderlerin en önemli özelliklerinden biri de dayanıklı olmaları. Dayanıklılık benim çok önem verdiğim kavramlardan biri. 2014 yılında Amiral William H. McRaven'in yazdığı, "Yatağını Topla" isimli kitabı ile Youtube'da da videoları var. Orada şunu söylüyor: "Hayat adildir, düştüğün zaman ayağa kalk ve yola devam et." Ekliyor; "Hayatın adil olmadığını ne kadar erken öğrenirseniz o kadar başarılı ve mutlu olursunuz." Hayat adil olsaydı bugün Suriye'de gencecik çocuklar hayatlarını kaybediyor olmazlardı. Bazı insanlar sağlıklı 95 yaşına kadar yaşarken bazı insanlar daha çocuk yaşta çeşitli hastalıklarla mücadele ediyor veya hayatını kaybediyor.

Benim genç arkadaşlarıma dayanıklı olmaları için öğrenmeleri gereken pratik ilk bilgi; hayatın adil olmadığıdır. Ayrıca düştüğünüz yerde, dizlerinizin acıdığı yerde, pansumanınızı yaparak, ayağa kalkmanız ve hedeflerinize doğru tekrar yürümeye devam etmenizdir.

Genç arkadaşlarımızın söyledikleriyle benim aldığım notlar birebir örtüşüyor. Bir geçiş dönemi olacak. Bu geleneksel özelliklerden iş modelleri değiştikçe liderlerin de aksesuar seti değişecek. Nedir bu aksesuar seti? Artık liderler hizmet eden, destekleyen profiller olacak. Artık liderler sürekli öğrenme odağı daha da güçlü olmak durumunda çünkü dünya çok hızlı değişiyor ve buna adapte olmak ve çevresindeki insanları da buna yönlendirmek zorunda. Artık liderler teknolojiyi bilen teknolojiden anlayan insanlar olmak zorunda. Belki de en önemlisi liderler artık ego sahibi olmayan insan odaklı profiller olmak durumunda. Bu arada şirketlerde jenerasyonlar değişiyor, bir değişim süreci var. Bizler yaş itibarıyla bu gerçekliğin farkındayız. Belki üstümüzdeki daha geleneksel profildeki lider özelliklerini de kendi yetkinlik setimize katmaya çalışıyoruz. Yeni jenerasyonun özellikleri ise, henüz bizim yetkinlik setimizde yok ve bize bunlar öğretilmedi. Ama biz bunların gerekli olduğunu görüyoruz. Sürekli gelişim

iyi bir liderin özelliği ise, bu özelliği biz kendimize katmaya çalışıyoruz. Belki de bizim jenerasyon köprü olacak.

Murat Yeşildere: *Mayk Tyson diyor ki; "Burnuna ilk yumruğu yiyene kadar herkesin iyi bir stratejisi var." O ilk yumruk ilk dizlerinin üzerine düştüğün an senin ne karar verip vermediğini senin yolunu belirleyecek. Yine Fütüristler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Emrah Kaya konuşmasında ilk düştüğü anın ilk şirketi batırdığı an olduğunu belirtti ama buna rağmen yürümeye devam ediyor ve etmek de gerekiyor.*

Ilgın Tezel: Bir ekleme yapmak istiyorum. Çalışan yeni nesil, dijital olarak olgunluğa ulaşmış, aynı anda işi birçok farklı yoldan yapabiliyor. Aslında şirketler de bu anlamda çalışanlarının değiştiğini görüyor ve çalışanlarını elinde tutmak için kurumlar fiziksel ortamlarını da değiştiriyor. Çalışanın kendini evinde hissettiği, daha fazla mola vermesine olanak tanıyan, kendini dinleyeceği odalar yaratıyorlar. Burada sadece liderin değil bir kurumun da evrildiğini görüyoruz. Şirket kazandığı kardan çok değer odaklı düşünmeye başladı.

Murat Yeşildere: *Bu liderlik ve onun kullandığı enstrümanlara daha da gireceğiz ama Ilgın sana şunu sormak istiyorum. Liderlikte gelişim açısından önemsendiğin konulardan biri merak. Merakın önemli bir ateşleyici olduğunu düşünüyorum. Sen neye merak duyuyorsun, tutku duyarak öğrendiğin neler var? Bu anlamda çevrene baktığında merakı olan olmayan liderler arasındaki farklılığı nasıl görüyorsun?*

"Yeni liderler yeni nesilden de öğreniyor"

Ilgın Tezel: Liderlik konusuna baktığımda, yeni liderler yeni nesilden de bir şeyler öğrenmeye çalışıyorlar. Hayatta kalmak için yeni neslin nasıl düştüğünü merak ediyorlar, bu aslında onların işlerine tutunabilme isteği, tutkuları olmuş oluyor. Bir ara bilgisayar romanlarına merak sarmıştım ve onunla ilgili videolar izliyordum. Şimdi biraz daha resim sanatına merakım var. Aslında popüler kültür de insanlarda merak yaratıyor. Bir toplumda ya da takıldığınız bir grupta konuşacak konu bulmak için o grup ne konu-

şuyor onu merak ediyorsunuz. Bu merak kaynağı verimli mi verimsiz mi onu tartışabiliriz. Baktığınız zaman sosyal medyada çok anlamsız bir sürü paylaşım görüyorsunuz. İster istemez onlara da merak olabiliyor. Benim oyunlara karşı merakım var.

İbrahim Yiğit Gökçe: İlgin'a katılıyorum. Çok fazla bilgiye maruz kalıyoruz. Burada merakın ve öğrenme arzusunun tetiklediği ana geçmek lazım. Bu kişinin kendi farkındalığı çok önemli. Eğer bir kişi kendi ilgi alanlarını biliyorsa, o bilgiler, o öğrenme arzusunu tetikliyor. Şu anki pozisyonumda teknolojiyi merak ediyorum. Dünya nereye gidiyor, kim ne yapıyor bunları merak ediyorum. Sosyal yanımın güçlü olduğunu, insanlara yardım etmekten mutlu olduğumu düşünüyorum dolayısıyla sosyal inovasyon konularına, yeni sistem konularını çok merak ediyorum. Bunlarla ilgili doğru kaynakları bulmaya çalışıyorum. Merak ve öğrenmenin kişinin kendi farkındalığıyla ilgili olduğunu düşünüyorum.

Murat Yeşildere: *Nuran hanım, Yiğit'in son cümlesi olan merak ve öğrenmeyi üniversite amfilerinde ben pek görmüyorum. Ne dersiniz? Merak, liderlik açısından sizce de önemli bir husus mudur? Ayrıca Z kuşağını konuşuyoruz. Onlarda bu merakı nerede nasıl yaratabiliriz. Böyle ateşlenebilir bir şey midir?*

Prof. Dr. Nuran Cömert: Benim de en büyük merakım Yiğit ile örtüşüyor. Kendimi birden aynı kuşak gibi hissettim ama "baby boomers" kuşağına girdiğimi itiraf edeyim. Merakın, öğrenme kapasitesiyle ilgili olduğunu düşünüyorum. Merakı ilgiden ayıran nedir? Merakı karşı tarafta ateşleyebilmek için öğretmenin nasıl bir davranış içinde olması lazım? Öğretmenin sürekli öğrenen olması, merakı ateşlemede işin püf noktası. Bunu da sürekli deneyerek keşfedebilirsiniz. Öyle bir nesille karşılaşıyorsunuz ki, yazmak istemiyor, okumak da istemiyor. Kitapla duygusal bir bağı yok. Birinci sınıfa, genel muhasebe öğretiyorum. Konuyu anlatırken, bir takla atmadığım kalıyor. İnsan olduğumuzu unutmadan, beden-in-zihnin neye ihtiyacı olduğunu kendi yaşamımdan deneyimleyerek keşfettiğim için en azından

kendimi geliştirirken işe yaradığını düşündüklerimi, öğrencilerime aktarmaya çalışıyorum. İlkokul birinci sınıftaki öğretmenimi hatırlıyorum. Sayfalarca bize yazı yazdırırdı. Anlamamızla hiç ilgilenmezdi. Hatırlıyorum, en çok defter aldığım dönem birinci sınıftı. Bir de sayı saydırırdı. Bugün genel muhasebe dersinde bilanço, kar, zarar anlatırken hala kârı kafamda oluşturup, sonra kafamda işletmeyi kuruyorum. Kafadan toplayarak yapıyorum bunu da kağıt-kalem kullanmaya borçlu olduğumu düşünüyorum. Sürekli elimde kağıt-kalem vardır. Alt beyin ve üst beyin yazarak çizerek gelişecektir. Öğrencilerime mutlaka koltuklarının altında kitapla seyahat etmelerini öneririm. Onlara birinci sınıfta, kareli metot defteri zorla aldırıyorum ve kendim bir uçtan bir uca tahta yaptırıyorum ve tahtayı hiç üşenmeden dolduruyorum. Power Point'i çok az kullanıyorum. O görsel hafızayı tembelleştiriyor. Eliniz, kolunuz, zihniniz çalışmalı. Onlar yazdığı zaman o parmaklar çalışıyor, beden hareket halinde ve beş duyusu da açılıyor. Bir yönetici olarak da fakülteye yeni öğrenme metodolojilerini, ilk getiren kişiyim. Çok az sayıda yazılımcı hocalarımızla, bu konu üzerinde çalışıyoruz. Muhasebe 4.0'ın nasıl öğretileceği konusu üzerine sürekli kafa yoruyoruz.

Murat Yeşildere: *Bir şekilde merak farklı alanlara da yayılmaya başlıyor. Biz meraklanmayı dikey, tek bir alanda uzmanlaşma olarak görüyoruz ama o merak tetiklendikten sonra çok daha farklı alanlara doğru gidiyor. Menteshenin merak duyduğu tutkuyla öğrenmeye çalıştığın bu aralar hayatında neler var?*

“Yeni şeyler öğrenmeye merakım her zaman oldu”

Mentesh Albayrak: Ben yaklaşık 3-4 yıldır 'Çağdaş Türk Resmi' ile ilgili koleksiyon yapmaya başladım. Bu sene de 'Denizcilik' konusuna merak saldım. Bu alanda sınavlara girdim ve amatör denizcilik belgesi aldım. Daha önceki dönemlerime baktığımda da her zaman bir merakım oldu. Motosiklet, dalış gibi sürekli yeni şeyler öğrenmeye merakım kendimi bildim bileli oldu.

Murat Yeşildere: *Farklı öğrenme modelleri var. Sen de deneyimleyerek öğrenen misin yoksa öncesinde okuyup, araştırmayı, birileriyle konuşmayı, dinlemeyi mi lazım?*

Menteş Albayrak: Üç çeşit öğrenme metodu var. Birincisi okul, ders, diğeri deneyimlemek seyahat gibi, bir diğeri de okumak. Ben aslında üçünü birleştiriyorum. Deniz aracı kullanmak için her şeyden önce bir ay içinde beş kitap okudum. Ardından bunun online ve fiziki sınavına girdim, belgemi aldım. Henüz uygulama aşamasına gelmedim ama online size öğretiyorlar. Dolayısıyla okudum, online öğrenme yaptım. En son deneyimleme kaldı. Üç kez kaptanla denize açıldım. Üç keredir bana denizde neyi, nasıl yapacağımı, teoride öğrendiğimi pratikte nasıl yapacağımı öğretiyor. Birkaç kere daha kaptanla denize açıldıktan sonra kendim açılmaya başlayacağım.

Öğrenmeye baktığınızda bu bir birikim. Birbirinden ayırt etmek çok mümkün olmayabilir ama temelde merak daha derinleşmek istediğim alanlarda üçünü de birleştiriyorum. Merak duyduğum alanla ilgili öğrenmek istersem de ağırlıklı olarak okumayı tercih ediyorum.

Murat Yeşildere: *Şu anda o kadar enjekte edilen o kadar çok bilgi var ki. Teknolojiyle birlikte bilgiye ulaşım eskiye göre çok daha kolay. Diğer taraftan neyi okumak lazım? Doğru kitabı okumak için ne yapmak gerekiyor? Öğrenmede bu kadar çok bilginin olmasının avantajı ya da dezavantajıyla ilgili neler söylemek istersin?*

İbrahim Yiğit Gökçe: Bir insanın baktığı ilk şeye yüzde 100 inanmaması lazım. Onun haricinde iş hayatında ya da sosyal hayatta kendini ispatlamış insanları takip etmek önemli oluyor. Birden fazla kaynağı okumak ondan sonra güvenilirliği ispatlanmış insanları takip etmek önemli. Bir de çok fazla online kurslar var. Bazıları çok düşük ücretli oluyor ya da ücretsiz oluyor. Ücretli olsa bile sertifika vermiyor. Aslında çok fazla mecra var. Kurslar, güvenilir insanlar ve kitaplar.

Murat Yeşildere: *Orada seçiciliği sağlamak için senin kullandığın bir yöntem var mı?*

İbrahim Yiğit Gökçe: Birçok şey okunmuyor diye çok uzun uzun yazılmıyor. Bir eğitim video çekiliyorsa, o da 4-5 dakikayı aşmıyor. O nedenle seçiciliği sağlamak için birden fazla kaynak kullanılabilir.

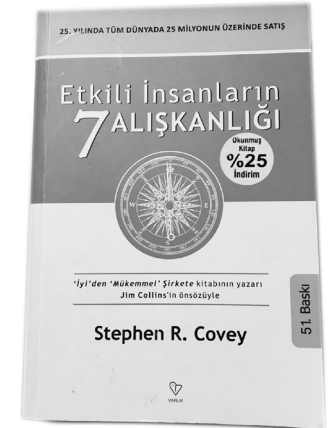
Murat Yeşildere: *İlgin sana döneceğim. Kısıtlı kaynaklardan biri zaman. Doğru bilgiyi bulmak, listelemek, merakımızı gidermek adına neleri okuyoruz konusuna ayrı bir zaman ayırmak gerekiyor. Yanlış taraflara gidersen de bir de o yanlış öğrendiklerini de unutmam lazım. Çünkü eski öğrendiklerin seni engelleyebiliyor. Senin zamanı iyi kullanmak adına yöntemlerin var mı?*

İlgın Tezel: İnternetle kısa zamanda pek çok bilgiye ulaşabiliyorsunuz. Orada da yorumlara bakarak seçmeye çalışıyorum. Zamanın insanlar için uzadığı söyleniyor ve benim kısıtlı zamanım varsa mutlaka yorumları takip ediyorum.

Murat Yeşildere: *Üretilmiş olan bütün bilgiyi chiple bir yere koymak veya ondan sonra da öğrenmemize gerek kalmayacak o chiplerin güncellenmesi gerekecek. O zaman da ne yapacağız onu tartışacağız.*

Menteş zaman yönetimiyle ilgili sana dönmek istiyorum. Hayat devam ediyor, sorumluluklarımız var diğer taraftan yeni bir şey denemek ve öğrenmek istiyoruz. Bunların hepsi aslında liderlik çatisını oluşturan faktörler. Tek bir tarafa gitmek, anlamlı bir efor değil.

Menteş Albayrak: Bence hayatı en değerli kılacak yatırım ve amaç, kendinize yaptığınız yatırımdır. Buradan çok sevdiğim Stephen R. Covey'in Etkili İnsanların Yedi Alışkanlığı isimli bir kitabı var. Bu kitabın sonlarına doğru bir bölümünde, burada dört temel insanın, kendini geliştirmesi gereken alandan bahsediyor. Dolayısıyla en kısıtlı kaynağımız ken-

dimizse, bu dört alanı değiştirecek şekilde zaman yönetimi, hangisine ne kadar vakit ayıracağımız burada devreye giriyor.

Zamanımızı bu dört alana dengeli bir şekilde dağıtmalıyız. Bunlardan birincisi fiziksel, bu bedenimizin doğru bir şekilde bakımıyla ilgili. Doğru besleneceksiniz, egzersiz yapacaksınız, sağlığınıza dikkat edeceksiniz. Varlıklarımıza iyi bakmalı ve varlıklarımızı geliştirmeliyiz ki, bunlar da bize hizmet etsin ve hayatımızı anlamlı kılabilelim. Hayatımızın manasını bulalım. Bir diğeri ruhsal boyut yani özümüz. Kendi değer sistemimizle olan bağlantımız. İnsanlar bunu çeşitli yöntemlerle yapar. Namaz kılar, dua eder, yoga yapar ama neticede herkesin ruhsal alanda da kendiyile ilgili bir şeyler yapması gerekiyor. Bir diğer alan zihinsel. Burada okumak, düşünmek, yazmak zihni geliştirmek için bu tarz faaliyetler içinde yer almalıyız. Bu daha az internet daha az TV anlamına geliyor. Ayrıca uzmanlık alanlarınızın dışında bir alanda derinleşmek. Bunlar zihinsel gelişimimizi tetikliyor. En son sosyal duygusal boyut var. Güvenlik duygusu biraz da başkalarına hizmetten başkalarına faydalı olmaktan geçiyor. Bunun da iki alanı var: Birincisi, işiniz. İşinizde faydalı olduğunuzu, değer yarattığınızı bilmelisiniz. Bir diğeri de kendinizi belli etmeden başkalarına hizmet ya da yardım etmeniz. Burada temel motivasyonumuz tanınmak değil fayda yaratmak. Dolayısıyla bu dört boyutta kendimizi geliştirebildiğimiz zaman hayatımızın daha anlamlı ve daha dolu olduğunu görüyoruz ve zaman burada devreye giriyor. Zamanı etkin bir şekilde bu dört alan içinde önceliklerimize göre dağıtacağız. Sistematik olarak bakacağız. Bu konu üzerinde egzersiz yapmakla ilgili bu durum.

Murat Yeşildere: *Çok güzel bir çerçeve koydun ortaya. Buradan da biraz önce bahsettiğimiz konuya geçmek istiyorum. Biz yeni nesil liderliği konuşurken bireye, nasıl liderlik edeceklerini, merakla yeteneklerini nasıl geliştireceklerine odaklandık bir taraftan yeni metodolojiler çıkıyor. Bu metodolojileri merak edip öğrenmek, gelecek yolcuğunuzda önemli mi yoksa liderlik konusunda merakımızı giderelim diğerlerini hızlı bir şekilde almak çok zor değil mi?*

“Yeni metodolojilerden önce dünyadaki sorunlara odaklanmak lazım”

İbrahim Yiğit Gökçe: Yeni metodolojilerden önce dünyadaki sorunlara odaklanmak lazım. Yaşanılan en büyük sorunlardan bazılarını, iklim değişikliği, sürdürülebilirlik, kaynakların efektif kullanılması, tasarlanan sistemlerin insana hizmet etmesi olarak sıralayabiliriz. Şu an konuştuğumuz konular, bu sorunlardan bunların efektif olmayışından kaynaklanıyor.

Ben kendi algımı anlatıyorum. Bir şeyi gözler önüne sermezsem, o düşünceler göz önünde olmazsa eğer her zaman karmaşaya sebep oluyor. Bu analitik şekilde sorun çözme tekniğidir. Bir şeyi parçalara böl, ilgili kişilere ver ve onları yönet. Çeviklik aynen budur, verimliliği artırır. Bunun haricinde insan odaklı tasarım. Sen sorunu çöz... Piyasada zaten bir sorun varsa ve senin ürünün sorunu çözüyorsa, bu ürünün zaten piyasada satılır. Sen sorunu çözmüyorsan ürünün piyasada karşılığı yoktur ve satamazsın. Ondan sonra döngüsel ekonomi, döngüsel tasarım. Bu dünyanın sürdürü-

lebilirliğiyle alakalı. Döngüsel ekonomi kavramını destekleme ve hızlandırmayı hedefleyen Ellen MacArthur Vakfı kurucusu Ellen MacArthur da aynı zamanda bir denizci, yelkenci ve o da yelken yaşamında aynı paralelliği vurguluyor. Biz bir yerden yere tekneyle giderken kısıtlı kaynakla yola çıkıyoruz. Erzağı, yolun yarısında bitirirsek, yolun kalanını aç gideriz. Aslında yaşadığımız dünyada tamamen öyle. Biz bu kaynakları düzgün kullanmazsak, yaşadığımız bu evi kaybedeceğiz. Bu sistemleri endüstriyel düzlemi bizim sürekli bir döngü haline sokmamız gerekiyor. Şu an Avrupa'da bu konuda çok büyük protestolar başladı.

Murat Yeşildere: *Nuran hocam bu noktada size sormak istiyorum. Yiğit, problemleri doğru tespit edersek, onları çözmek için farklı alanlarda farklı metodolojiyi kullanacağımızdan bahsetti. İlk cümleleriniz, iyi liderler ve iyi kalpli liderler ya da doğru amaca yönelik liderlikle, biz bunu sağlıyorsak, siz bu metodolojilerin bu kadar ağırlıklı olması gerektiği düşüncesinde misiniz? Yoksa başka bir seviyede mi olmalı?*

Prof. Dr. Nuran Cömert: İyi liderlik tam da bu noktada ihtiyacımız oluyor. Dünyanın kaynakları sonsuz değil. Bundan 5-10 yıl evvel çöp kutuma baktığımda bu kadar atığım yoktu. Hiç evde yemek yapmadığım zaman bile yoğurt alıyorum, su alıyorum, basit bir çay demliyorum ve bu kadar çöpü tek başıma ben mi yaptım diye kendi kendime soruyorum. Bunları ayrıştırmaya da azami özen gösteriyorum. Hızla kaynakları tüketiyoruz ve dünyanın kalanında da teknoloji konuşuyoruz. İnsan teknolojiye, teknoloji insana farklı bir bakış açısı getiriyor. Amerika'da bir sene yaşadım. Verdikleri yurttan beyaz eşya var ama koltuk vs. yok. Diğer eşyaları siz alırsınız. Ben misafir öğretim üyesiyim, kızım da öğrenci. İkinci el kanepede aldık. Aradan geçen zamanda, kızım bana, "böyle yaşamak ne kadar güzelmiş, ne kadar yalın. Dolapta 3-5 elbisemiz, iki ayakkabımız bize yetiyormuş." dedi. Halbuki İstanbul'daki evimiz bu şekilde değil. Evimize gelen boyacı, ayakkabı gardırobumu gördüğünde eşime; "yengenin ömrü bunları giymeye yetecek mi?" demiş. Amerika'daki deneyimimden sonra her ayakkabı aldığımda bunu düşünüyorum. Huylarımı da değiştirdim. Bir şeyi dolapta çok tutmuyorum. Yaşamak istediğiniz dünya böyle olmamalı, o nedenle

geri dönüşümü önemiştir. Sıfır Atık Projesi'ni yürekten destekliyorum. Bu kadar hızlı her şeyi tüketmeyelim.

Liderlik, sadakat, şevk, çalışkanlık bunlar satın alabileceğiniz şeyler değil. Çalıştığınız insanları etkileyerek, onlarla birlikte değer odaklı bir anlayışa hakim kılan bir lider olabilirsiniz, o zaman yaşadığınız dünya daha güzel bir dünya olacak. Yoksa hep birlikte silahlanmaya, sonra birbirimizi yok etmeye en sonunda da kaçınıcı dünya savaşını taşıla sopayla yapacağımız bir dünyayı kendimiz yaratmış oluruz.

Murat Yeşildere: *Söylediklerinizle bağlantılı bir takım araştırmalar gösteriyor ki, gelişmekte olan ya da az gelişmiş ülkelerin standartlarıyla dünyada 11 milyar insan yaşayabilir. Gelişmiş dünyanın standartlarıylaysa 4 milyar insan yaşayabilir.*

Son bölümü hayal kurmak konusuna ayırmak istiyorum. Hayal kurmak ama hayalci olmamak. Hayal kurmak bir yandan da gerçekçi olmak. İlgin, gelecekle ilgili ilk neyin hayalini kuruyorsun?

İlgin Tezel: Yaşlılığımı geçireceğim bir yer tespit ettim. Hayallerimden biri bu. Bu hayalimle ilgili sadece gidip, gördüm henüz bir şey yapmadım. Hayalleri gerçekleştirmek için bir şeyleri göze almak gerekiyor.

İbrahim Yiğit Gökçe: Arkadaşlarımla birlikte beyin fırtınası grubumuz var. Bir sorun saptıyor ya da bir hayal kuruyoruz. Burada bir iş modeli tasarlıyoruz, sonra bir bakıyoruz ki bu uygulanabilir değil. Ondan sonra bu bizim ufukta gitmek istediğimiz nokta oluyor. Henüz hayal diyerek, sonrasında bir katman aşağı iniyoruz. Benim, merkezinde teknoloji enstitüsünün olduğu, insanların teknolojiyi kendi yararına kullanıp, geliştirdiği ve insanların da sağlıklı, huzurlu, doğa ile iç içe yaşadığı bir ortam yaratmak hayalim var.

"Hayal kurun ama büyük hayal kurun"

Menteş Albayrak: Yaş aldıkça hayaller de değişiyor. Daha genç yaşta hayalim, iyi bir pozisyona gelmek, çoluk çocuk sahibi olmak, arabaya sahip

olmak, iyi bir gelire sahip olmak, ufak tekneye sahip olmak gibi. Hayat bana şunu öğretti. Ne hayal ediyorsan gerçekleşiyor. Ama her şey hayalle başlıyor. Bu hayallerimin hepsine öyle ya da böyle az ya da çok kavuştum. Keşke daha büyük hayal etseymişim, hayallerime limit koymuşum. Dolayısıyla hayal kurun ama büyük hayal kurun.

Hayalim, bir varlık olarak bu dünyaya geldim, benim insanlığa, çevreme bir katkı oldu. Ben bir değer kattım diyerek bu dünyadan ayrılmak. Bununla ilgili ne yapılması gerekiyor? Burada Walt Disney'in yaratıcılık stratejisinden bahsetmek istiyorum. Walt Disney şirketinde birinci departmanda hayalci var, onlar hayal kuruyorlar. Gerçekçiler departmanı bu hayali nasıl gerçeğe geçirilmesiyle ilgili planlar yapıyorlar. Daha sonra bu planları gerçekçiler, sorgulayanlar departmanına gönderiyor. Sorgulayanlar da bu planları değerlendirerek, ne gibi eksiklikler var diyerek eksikleri belirleyip tekrar gerçekçiler departmanına gönderiyor. Sonra tekrar hayalcilere gönderiliyor ve sizin hayalinizi gerçekleştirmek için bu plan uygun mudur deniliyor. Aslına bakarsanız bu üç departmandaki insanlar farklı olsa da her bir birey, bu üç özelliği de bünyesinde bulunduruyor. Walt Disney'in kendi sözlerinden örnek vermek istiyorum: "Hiç yerimde sabit duramam. Araştırmalı ve deneyimlemeliyim. İşimle hiçbir zaman tatmin olmam, sınırlamalara karşıyım." Aslına bakarsanız büyük işler için departmanlar gerekebilir ama kendi hayallerinizi gerçekleştirmek için temel bu üç özelliği bünyenizde bulandırmakta fayda var.

"Hayallerimin kaynağı umudumdur"

Prof. Dr. Nuran Cömert: Çocuğum için öğrencilerim için hayallerim var, görev yaptığım fakülte için ve bu ülke için hayallerim var. Ve hayallerimin kaynağı da umudum diyebilirim. Albert Einstein'ın güzel bir sözüdür: "Hayallerim bilgiden önce gelir." Özellikle ülkem için hayalim, son 10 yılda biraz neşemizi kaybettik diye düşünüyorum. Neşemiz yerine gelir, savaş korkusundan bölgesel tehditlerden uzak bir ortam yaratabiliriz. Çok başarılı öğrencilerim için Nobel ödülü almalarını, insanlık için iyi şeyler yapmalarını çok arzu ediyorum. Denetim kulübü başkanımız öğrencim Derin'in

IIA başkanı olmasını hayal ettim. İçimizdeki en büyük hayalperest Ali Kamil Uzun. Biz onun hayallerinin peşine takıldık, gidiyoruz. Kendim için de planlarım var. Sağlığım olduğu müddetçe gezmek istiyorum. Müze gezmeyi çok seviyorum. Keşke dünyanın bütün müzelerini gezebilsem.

Murat Yeşildere: *Ben de bu ülkede toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını istiyorum ve umut ediyorum. Ülke için dünya için bir hayaliniz var mı?*

Menteş Albayrak: Ben ülkemde, eğitim, ifade özgürlüğü ve yargı bağımsızlığı konularında daha iyi gelişmeler olmasını diliyorum. Neşemizin kaçmasının bir unsurunun bunlar olduğuna inanıyorum. Bu alanlarda kaybettiklerimiz oldu, kaybettiklerimizi fazlasıyla geri kazanmak istiyorum.

İbrahim Yiğit Gökçe: Ben tüm insanların mutlu ve huzurlu yaşamaları için ortak bir hedef doğrultusunda, dünyayla işbirliği yaparak yaşamasını istiyorum.

İlgın Tezel: Ben eşitlikçi ve adaletli bir insanım. Adalet nerde eksikse orada tamamlanmasını öncelikle temenni ediyorum. Ondan sonra gençlere daha fazla söz verilmesini istiyorum.

Murat Yeşildere: *Konuklarıma çok teşekkür ediyorum, ağızlarına sağlık. Sürçülisan ettiyse affola, hepinize çok teşekkür ediyorum.*

“BÜYÜK FÜTÜRİST MUSTAFA KEMAL ATATÜRK’ÜN 1919 VİZYONU”

“Orada Duruverseydi Zaman” ve “Kemal” adlı müzikal belgesellerin yapımcısı, sanatçı Pınar Ayhan “Büyük Fütürist Mustafa Kemal Atatürk’ün 1919 Vizyonu” başlığı ile Ulu Önder Atatürk’ün ileri görüşlülüğünü anlatan ilham verici bir sunumla, tüm katılımcılara eşsiz bir deneyim yaşattı.

Zirve’nin en heyecanla beklenen zamanı geldi. Sanatçı Pınar Ayhan, Atatürk’ün o çok az bilinen hikayelerini anlatacak. Gösteri tek kişilik, ancak Pınar Ayhan sahnede yalnız değil... Piyanosuyla Evren Kalaycıoğlu da anlattığı hikayelerin şarkılarına, türkülerine eşlik etti.

Pınar Ayhan programına, 13 Mayıs 2000 tarihinde katıldığı Eurovision Şarkı Yarışması’nda söylediği şarkının video görüntüleriyle başladı. Sonrasında yarışma anını ve heyecanını aktaran Ayhan, bir Türk kadını olarak, eşinin bestesine sözlerini yazdığı şarkıyla uluslararası bir yarışmaya katılmaktan dolayı yaşadığı haklı gururu izleyicilerle paylaştı ve sonrasında 1900’lü yılların başlarında İstanbul’da, beş-altı yaşlarında olan Afife Jale’nin hikayesine geçiş yaptı. Dedesinin Darülbeydi’nin sahnelediği oyunlara götürdüğü Afife, her eve dönüşünde izlediği oyunu, evdekilere sahneliyor. Kendisini sahnede ve oyuncu olarak düşünüyor. Darülbeydi’nin açtığı

sınavı kazanan Afife, babasının karşı gelmesine rağmen evi terk ederek, tutkusunun peşinden gidiyor. Ayhan, her şeye rağmen tutkusunun peşinden giden ve kendini sahnelerde var eden bir kadının hikayesini anlatıyor ve hikayeyi de şu cümlelerle bitiriyor: “Atatürk 29 Ekim 1923’te Cumhuriyet’i ilan etti. Cumhuriyet hayattır. Cumhuriyet tutkuları yaşayabilmektir.”

Daha sonra Mustafa Kemal Atatürk’ün 1919 vizyonuyla ilgili anekdotlara geçen Ayhan, Erzurum Kongresi sonrası en yakın arkadaşı Mazhar Müfit ile yaşadığı anıyı anlatıyor.

Gerçek hikayeler, gerçek duygular eşliğinde anlatılan hikaye, Atatürk’ün hedefe kilitlenme, odaklanma yeteneği ve irade gücünü anlatıyor ve kendisiyle ilgili şunları söylüyor: “Âcizler için imkansız, korkaklar için müthiş gözükten şeyler kahramanlar için idealdir.”

1925 yılı... Atatürk; “Fabrikalar açıyoruz, hızlı ve emin adımlarla ilerliyoruz. Ülkemizi tanıtacak bir sergi bir fuar düzenleyelim de bütün dünya ne yaptığımızı görsün” diyor. Bu istek meclise sunuluyor ve bütçe olmadığı için fikir rafa kaldırılıyor. Bir yıl sonra milletvekili Ali Cenani, sergiyi seyyar yapabiliriz diyor. Denizcilik işletmelerinden alınan gemi boyanıyor, temizleniyor ve seyyar sergi için hazır ediliyor. Vapurun adı; Karadeniz...

Ayhan gösterisinde, henüz üç yaşındaki gencecik Türkiye Cumhuriyeti'ni, 86 gün 22 saat boyunca liman liman dolaşarak, dünyaya tanıtan Karadeniz Vapuru'nun serüvenini coşkuyla anlatıyor. Bu "yüzer sergi"nin amacı Türkiye'yi Batı'ya tanıtmaktı. Neler sergilenmiyordu ki vapurda: Tütün, Kütahya çinileri, Hacı Bekir lokumu, Bursa ve Hereke kumaşları... Gemideki en ilginç sergi malzemelerinden biri ise, hiç kuşkusuz canlı Tiftik keçileriydi!

Daha önce hiç duymadığınız, olaylar, tanımadığınız insanlar... İçinden taşan ezgilerle, geçmişe, bugüne, belki de yarına serpiştirilmiş anılar. 'Olmaz Canım' dedirten pek az bildiğimiz hikayeleri Ayhan, yalansız, eksiksiz, fazlasız, olduğu gibi anlatıyor.

Karadeniz Vapuru'nda, 1934 yılında seçme ve seçilme hakkını elde ettikten sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın milletvekillerinden biri olacak Mebrure Gönenç'te bulunuyor. 1918 yılında Arnavutköy Kız Amerikan Koleji'nde öğrenci olan Gönenç, işgal kuvvetlerinin gemilerini Boğaz'dan geçişini seyrediyor. Okul arkadaşları ve öğretmenleri sevinç çılgınlıkları atarken o gözyaşı döküyor. Artık ne kadar üzüldüyse ertesi gün Amerikalı öğretmenin kendisinden özür dilediğini söylüyor. "O gemiler geldikleri yere gittiler ben de bu geminin içinde onların geldiği yere, onların ülkelerine gidiyorum, ülkemi tanıtıyorum" diyor.

Aynı dakikalarda Haydarpaşa Garı'ndan büyük komutan karşıya Sirkeci'ye geçecek. Geçmek mümkün değil. Haydarpaşa Garı'ndan bindiği 'Kartal' istibotuyla Galata'ya doğru giderken, 55 parçalık işgal donanmasının arasından geçiyor. Bu geçiş sırasında yaveri Cevad Abbas'ın ağladığını gören Mustafa Kemal, "Geldikleri gibi giderler" diyor büyük bir kararlılıkla...

Ayhan bu anektodu da dünyanın en büyük tank çıkarma gemisi olan ve İstanbul'dan Samsun'a Zirve için gelen TCG BAYRAKTAR (L-402) gemisinin güvertesinde çektiği videoyla anlatıyor.

Ayhan gösterisini Atatürk'ün emriyle, Ahmet Adnan Saygun tarafından bestelenen 'Özsoy Operası'nın hikayesiyle bitiriyor. Türkiye'ye İran Şahı Rıza Şah Pehlevi'nin geleceği kesinleşince Atatürk İran Şahı onuruna bir gece hazırlanmasını istiyor. O gecede sergilenecek operanın besteleme görevini de henüz yirmi yedi yaşında olan Ahmet Adnan Saygun'a veriliyor. Saygun harikalar yaratarak bu eserini çok kısa bir sürede bitiriyor. Üstelik Atatürk bu provalara da bizzat katılmayı ihmal etmiyor. İlk Türk operası Özsoy, bizzat Atatürk'ün ön ayak olduğu bir eser olup, İran Şahıyla beraber izlemesi de Türkiye - İran ilişkilerinde bir dönüm noktası oluyor.

O, kendi geleceğini, milletinin geleceği ile birleştirdi.

Aşkla çalıştı, mücadele etti.

"Maşuku" vatani ve milleti oldu...

"Tarih çok şey anlatır ama saklar da.." diyerek yola çıkan bu gösteride Pınar Ayhan, güçlü sesi ve anlatıcılığı ile bizi geçmişimize götürüyor. Mustafa Kemâl'in yaşam öyküsünden az bilinen kesitleri, doğru bilinen yanlışları, çok iyi bilinen ama üzerine çok fazla düşünülmemeleri, sahneye taşıyor.

Pınar Ayhan sahnede, Mustafa'yı, Mustafa Kemal'i, Gazi Mustafa Kemal'i, Mustafa Kemal Atatürk'ü biraz daha yakından tanıtıyor. Gösterisini yaptığı kentlerde izleyicilerden en çok duyduğu cümlenin "tarihi hiç bilmiyormuşuz, keşke bize böyle anlatılsaydı" olduğunu ifade eden Ayhan; "Mademki bilmiyoruz, öğrenelim o zaman, hadi başlayalım öğrenmeye, anlamaya." Diyerek gösterisi tamamlıyor.

PANEL

“Öz Geleceğe Not Düşmek”

Zirve'nin yedinci oturumu, ACC-ICF Yönetici ve Performans Koçu, Eğitmen Nuray Tamer moderatörlüğünde, “Öz Geleceğe Not Düşmek” başlığında gerçekleştirildi. Üniversitelerimizin Denetim Kulüpleri ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi öğrencileri, “Gelecek Zirvesi” kapsamında İstanbul’dan Samsun’a uzanan yolculuğu ve gün boyu gerçekleşen oturumları değerlendirdi. Ayrıca yaşadıkları bu deneyimden gelecekleri için aldıkları notları, bu son oturumda paylaştı.

Nuray Tamer: *Gelecek Zirvesi 2019 etkinliğini tamamlamış bulunmaktayız. Şimdi üniversitelerimizin Denetim Kulüpleri öğrencileriyle birlikte deniz yolculuğundan Zirve oturumlarına kadar tüm süreci değerlendireceğiz. Bugün Zirve’de çok kıymetli konuşmacılardan, hocalarımızdan oldukça önemli bilgiler aldık. Öğrenci arkadaşlarımız ile beraber bu konuşmalardan, sunumlardan ve etkinliğin tamamından “neler öğrendiler”, “nelerle ayrılıyorlar”, “neleri beğendiler”, “neleri eleştiriyorlar”, “kendileri için neleri geleceğe taşıyacaklar” üzerine konuşacağız.*

Mustafa ile başlayalım.. Öncelikle Mustafa seni tebrik ediyorum. Özellikle deniz yolculuğunda çok emek verdin. Bu konuda komutanımızdan da çok güzel takdirler aldın. 23 Nisan günü Tuzla’dan yola çıktık. Hepimiz çok etkileyen bir yolculuk yaptık ve dün sabah Samsun’a geldik.. Bu deniz yolculuğundan neler öğrendin, buradan neyle ayrılıyorsun, paylaşır mısın?

Mustafa Aydın: *Öncelikle Anadolu Üniversitesi Denetim Kulübü ve diğer Denetim Kulüpleri öğrencileri adına teşekkür ederek söze başlamak istiyorum. 100 yıl önce Kurtuluş mücadelesini başlatmak için Samsun’a ayak basan Mustafa Kemal ve silah arkadaşlarının anısına saygı için bize bu eşsiz deneyimi yaşatan TİDE ailesine ve TCG BAYRAKTAR (L-402) Gemisi komutanı ve mürettebatına ve destek veren herkese çok teşekkür ediyorum.*

Bu yolculukta çok farklı deneyimler kazandık. Bu deneyimlerimizden yola çıkarak vardığımız sonuç şu oldu. Uçsuz bucaksız bir denizde yaptığımız yolculukta, bizler kariyerimizi denize benzettik. Bizlerin kariyeri de uçsuz bucaksız. Yaptığımız bu seyrin bir hedefi vardı. Samsun’a 100 yıl öncesinin

çoşkusuyla ulaşmak ve Zirve'yi gerçekleştirmek istiyorduk. Kariyer planımızda da bir hedefe ulaşmak ve başarı elde etmek var. Bu bizlerin ortak hedefi. Arkadaşlarımızla hedeflerimiz aynıydı çünkü gemiyi komuta edenlerin seyir boyunca rotaları değişebiliyor. Rotalarını kendileri oluşturuyor. Bizler de kariyerimizin rotasını kendimiz oluşturuyor ve rotamızı kendimiz belirliyoruz. Bizim ilk elde ettiğimiz deneyim bu oldu.. Belirli bir hedefle ulaşmak arzusu.

Ayrıca gemideki iletişimin çok kuvvetli olduğunu hepimiz şahit olduk ve yaşadık. Herkes birbirine soru soruyordu, merak ediyordu ve bir şeyler öğrenmek istiyordu. Gemide ast-üst ilişkisi ortaya konulsa da astın üste gösterdiği saygı, üstün asta gösterdiği saygı, oradakilerin işini ortaya koyabilmesi için bir motive kaynağı ve birlik olabilmenin bir göstergesiydi. Bizler iş hayatımızda hedefimiz başarıyı elde etmek ve bunu elde etmek için de takım arkadaşlarına ihtiyacımız olacak.

Nuray Tamer: *Gemide ekip çalışmasının ne kadar önemli olduğunu, gerçek bir takım olmanın ne kadar fark yarattığını gördünüz.*

Mustafa Aydın: Askeri bir otoritede ast-üst ilişkisi mutlaka olacaktır ve biz bunu yolculuğa başlamadan önce tahmin ediyorduk. Bu nedenle daha bir tereddüt etmiştik aslında nasıl davranmamız konusunda endişelerimiz vardı. Yolculukta gördük ki, oradaki saygı, hoşgörü, nezaket ortamı, bizlere karşı iletişimlerinin çok iyi olması aynı zamanda bizlerin meraklarının giderilmesi konusundaki hassasiyetleri bizleri çok rahatlatmıştı ve seyrin daha güzel geçmesini sağladı. Bir diğer gözlemimse, beni çok şaşırtmıştı. Gemi Tuzla'dan hareket ettikten sonra İstanbul Boğaz'ını geçmeye başladık ve bizler heyecanla köprü üzerine çıktık. Boğaz'dan geçerken yoğun bir gemi trafiği var ve dikkatin dağıtılmaması gereken bir ortam olması gerekiyor. Hepimiz köprüdeydik, merakla geçişi izliyor ve heyecanımızı belki daha coşkulu yaşıyorduk. Buna rağmen bizlerden etkilenmediler, etkilenmedikleri gibi o çok dikkat gerektiren ortamda bile sorularımızı yanıtladılar. Bu hem sabrın göstergesi hem de işine odaklanmanın ve işinde çok iyi olmanın göstergesiydi.

Nuray Tamer: *Çok teşekkürler Mustafa'cığim. Peki, Aybüke sen bu yolculuktan nelerle ayrıldın? Sende iz bırakan neler oldu? Geleceğin için neleri taşımak istiyorsun?*

Aybüke Yılmaz: Aslına bakarsanız benim için her an çok özeldi. Bu yolculuk bizler için özel olduğu kadar gemi mürettebatı için de çok özeldi. Onlar da ilk defa böyle bir yolculuk yaptılar. Ben gemide herkesin birbirine çok yardımcı olarak, bildiklerini öğretmeye çalıştıklarını gözlemledim. Ayrıca beni etkileyen gemi personelinin aralarındaki iletişimiydi. Kendi uzmanlık alanlarının yanı sıra gemi ile ilgili şunu söylemişlerdi. "Gemi bir zincir ve herkes her şeyi biliyor." Bizim sorularımızı yanıtlarken aldıkları tavırdan, bilgilerini aktarmalarından çok etkilendim. Öte yandan gemicilerin gemi kurallarına bağlı kaldıklarını öğrendik. Bunun yanı sıra gemide ileri teknolojiler kullanılmıştı. Gemide kullanılan teknolojinin Türk mühendisler tarafından gerçekleştirildiği bilgisi paylaşıldı. Komutan bu bilgileri paylaşırken çok heyecanlandım ve bundan çok gururlandım.

Nuray Tamer: *Çok güzel şeyler söylediniz. Bütün bunları gelecekte sosyal hayatınızda veya iş hayatınızda nasıl kullanmayı düşünüyorsunuz?*

Aybüke Yılmaz: Hangi mesleği icra edeceksem mesleğimde en iyisi olmak ve elimden gelenin en iyisini yapmak, ekip arkadaşlarımla sevgi ve saygısını kazanarak, içten ve sevecen bir çalışan, ekibin bir parçası olmak isterim.

Nuray Tamer: *Müsaade ederseniz, özellikle bir şey paylaşmak istiyorum. Aslında deniz yolculuğu biz insanların hayat yolculuğu gibiydi. Çok kolay ve çok zor geçtiğimiz yerler oldu. Zaman zaman geminin ucunun kaydığına şahit olduk ama soğukkanlı olmak, nezaketi korumak, etrafındakilerle ekip içinde olmanın önemini gördük ve bütün bunların ne kadar kıymetli olduğuna şahit olduk.. Mürettebatın tutum ve davranışları her birimizi çok etkiledi. Aynı zamanda kendimizi çok değerli hissettik çünkü çok fazla nezaket vardı. Bunların gelecekte iş veya sosyal hayatlarımızda, kullandığımızda, bizleri nereye taşıyacağını bizzat gözlemlemiş olduk. Yeniden tüm mürettebata çok teşekkür ederiz.*

Mustafa Aydın: İletişimin ne kadar önemli olduğunu ve herkesi birbirine bağladığını da gözlemlemiş olduk. Gemide subaylar, astsubaylar aynı zamanda Deniz Harp Okulu öğrencileriyle iletişim halindeydik. Öğrenci arkadaşlarımızın bilgi donanımları çok çok fazlaydı ve bu bilgilerini bizlere aktarırken gerçekten bizlerin de öğrenmelerini istediklerini fark ettim. Bizim meraklı sorularımız, can kulağıyla dinlememiz onları da çok mutlu etti.

Nuray Tamer: *Bu aslında siz gençlere verdikleri önemi de gösteriyor. Arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyoruz. Şimdi bugüne dönelim ve bugünü değerlendirelim. Bugünün ilk konuşmasını Tarihçi Prof. Dr. Kaya Tuncer Çağlayan yaptı. "Mustafa Kemal Atatürk ve 19 Mayıs 1919'un Önemi" üzerine konuştu. Başkent Üniversitesi'nden Fırat'a sormak istiyorum. Fırat, sence bu konuşmada sizleri en çok etkileyen konu ne idi?*

Fırat Çelensu: Güneş Ufuktan Gelecek Umuttan Doğar mottosuyla bu Zirve'yi gerçekleştiren başta TİDE'ye, bizlere ev sahipliği yapan Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ne çok teşekkür ediyorum. Bugün burada bizleri bir araya getirdi. Sorunuza gelecek olursam, bugün bu konu çok işlendi, çok güzel bilgiler öğrendik. Benim için önemli olanlar mesela Osmanlı Devleti'nde o günkü şartlarda iki il arası seyahat etmek için vize alınmasının gerekli olduğunu öğrenmem oldu. Buradan İstanbul'a gitmek için İngiltere'den vize alındığı bilgisi beni çok şaşırttı, çok da üzüldüm. O zamanların dönemin insanlar için ne kadar zor olduğunu, kendi ülkesinde seyahat etmek için başka bir ülkeden vize alınması fikri beni dehşete düşürdü. Daha sonra Mustafa Kemal 19 Mayıs'ta Samsun'a geldiğinde, Samsun halkının gözlerindeki heyecanı ve vatanperverliği gördükten sonra bu işin olabileceğine kani oldum diyor. Halkına güvenmesi ve başaracağına inanması benim için gurur vericiydi.

Nuray Tamer: *Çok teşekkür ederim. İzmir Demokrasi Üniversitesi'nden Candan, yolculuğumuzdan bugüne Atatürk ile ilgili konuşuyoruz, Atatürk ile ilgili çok güzel anekdotlar öğrendik. Bugünkü konuşmada Atatürk'ün hangi farklı özelliğini öğrendim ve bunu ilerde yaşamıma taşıyım ve bana da şu, şu faydaları olur dersin.*

"Herkesin Atatürk'ten öğreneceği çok şey var"

Candan Akyol: Sadece benim değil sadece Türk gençlerinin değil tüm dünya gençlerinin ve insanların, millet olarak, vatandaş olarak, kişisel olarak, Atatürk'ten öğreneceği çok şey var. Anlatılan tarihsel olaylar içinde Atatürk'ün misyonunu, vizyonunu okula başladığımızdan beri bizlere anlatılıyor. Ama O'nun yakın arkadaşlarının ya da yakın çevresinin kaleme aldığı anılarının burada paylaşılması çok değerli ve bir o kadar da heyecan verici. Ben buradaki konuşmalardan bizlerin, tüm dünyanın onun liderlik özelliklerini örnek alınması gerektiğini düşünüyorum. Bir yolda ilerlerken kendine olan özgüveninin tam olması, adımların emin olması o yolda ne kadar ileri gidebileceğimizin göstergesidir. Ondan öğrenmemiz gereken zamanını neye harcadığı, o savaş ortamında bile daha fazla kitap okuma daha fazla yazma çabası, çözümsüzlüğü ve umutsuzluğu kenara bırakıp, aydınlığa bakarak, hedef koyarak iş yapma çabasını ve daha fazlasını öğrendim.

Nuray Tamer: *Çok teşekkür ederim. İlaveten şunu söylemek isterim. Kaya Hocam, konuşmasında çok önemli bir şey söyledi. Atatürk hep ekibiyle birlikteydi aynı zamanda hep halkın içindeydi. Nabızı tutmuş aslında. Padişah halkı hiç tanımamış, halkın kim olduğunu, neleri başarabileceğini bilmiyormuş. Demek ki, biz de kendi iş veya sosyal hayatımızda birlikte olduğumuz insanları iyi tanıyor olmamız çok önemli. Bu bizde farkındalık yaratacak yine önemli bir husus.*

Candan Akyol: Çalışma hayatında ekip sorumlularının yol gösteren kişi olması, dayatmacı değil bir rehber gibi davranması, herkese eşit ve kapasitesine göre görev dağılımını yapabilmesini önemsiyorum.

Nuray Tamer: *Çok teşekkür ederim. Bugün daha sonra Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Melih Erdoğan'ın, "Benliğimin Farkındayım, Geleceği Anımsıyorum" başlıklı oturumu ile devam etti. Hepimiz hayranlıkla dinledik. Benliğimin Farkındayım, Geleceğimi Anımsıyorum başlıklı konuşmasını da İstanbul Üniversitesi'nden Aybars değerlendirecek.*

Aybars, "Benliğimin Farkında Olmak ve Geleceğimi Anımsamak", sence ne demek?

Aybars Sarıoğlu: Benliğimin farkında olmak bana göre kişinin kendisinin farkında olması ve bununla ilgili çok güzel bir anım var ve onu anlatmak istiyorum. Buraya 36 saatlik bir gemi yolculuğuyla geldik. Bu yolculukta güzel anılar ve duygular biriktirdik. Güvertede tek başıma uçsuz bucaksız denizi seyrederken, aklıma 100 yıl önce aynı rotadan Mustafa Kemal'in de geçmiş olduğunu fark ettim. Tam olarak geleceği anımsamak da geçmişin de farkında olmakla aynı şey. O farkındalık anı benim için çok değerliydi. O anı yaşarken o zamana gittim. Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk yapabildiyse, başarabildiyse, biz neden yapmayalım ve başarmayalım. Şunu da eklemek istiyorum. Bu farkındalığı ve benim için bu anı kazandırdığı için bu yolculuk boyunca katkıda bulunan herkese teşekkür ediyorum. Ahmet Oktay'ın İnsanın Gurbetleri İçinde şiirinin son dizesinde; "Anımsadıkça bilecek insan, neyi unutmaması gerektiğini" diyor. İnsan geçmişini anımsadıkça geleceğini bilecek.

Nuray Tamer: *Çok teşekkürler Aybars'ciğim. Peki. Hidayet, Melih Hoca yapay zeka dedi, ruh üfleme dedi, yapay zekadaki önyargıların oluşmasından bahsetti, bütün bunları duyduğunda sen nasıl bir anlam çıkardın? Özellikle seni ne etkiledi, niçin?*

Hidayet Kilis: Sunumun geneli çok etkileyiciydi. Direkt bir noktaya atış yapmam gerekirse, ruh üfleme kısmı kesinlikle etkileyiciydi. Bir insanın bir makineye aklını, mantığını, zekasını aktarması ve bunun gelecekte sorun yaratacak mı sorusunu sorduruyor. İnsan egodan oluşan bir varlık ve ego savaşlarına yol açabilecek bir durum bu. İnsan kendi sahasına girildiği anda kendi sahasını korumak adına her zaman savaşmakta olan bir varlık. İlerde de yaratıcılık, sanat konusunda aynı şekilde yaratıcılığı makineler sağlayacaksa, belki de insana özgü bir şey kalmayacak. Bu durumda insanlar ve robotlar arasında sıkıntı yaşanabilir. Robotlar ya da makineler doğru yönetilmediğinde patlayan bombalara dönüşmesinler. Burada da Emrah Bey'den etkilenme oldu sanırım. Buradan ne anlam çıkardığıma ge-

lince, insan öz farkındalığına bir an önce ulaşmalı, burada bizlerle birlikte olan birçok arkadaşım gibi ben de aynı şekilde şu an öz farkındalık arayışı içindeyiz. Kişi olarak herkes ne kadar kendini bilmiş olsa da robotlar da kendi farkındalıklarını oluşturmuş olsa da önemli olan öz farkındalık. Bundan dolayı ufkumuzu daha fazla genişletmek için öz farkındalığımıza varmamız, Atatürk'ün izinden giderek, milletimize, vatanımıza yararlı, doğru kararlar alan ve uygulayan insanlar olmamızı istiyorum.

Nuray Tamer: *Çok teşekkürler.. Müsaade ederseniz birkaç şey söylemek ve size de naçizane öneride bulunmak istiyorum. Lütfen öz farkındalığınızın gelişimi için kendinize şu iki soruyu sorun. Benim Nuray olarak, Aybike olarak, Mustafa olarak, Yasemin olarak güçlü ve zayıf yanlarım neler? Güçlü yanlarımı gelecekteki hedeflerim için nasıl kullanabilirim? Zayıf olan yanlarımı nasıl geliştirebilirim? Benim bu hayatla ilgili değerlerim neler? Unutmayalım, değerler hayallerimizi hayaller de hedeflerimizi belirler. Biz değerlerimizi doğru tespit eder isek doğru hayaller kurar, doğru hedeflere ulaşabiliriz. Hedefe ulaşmak için de güçlü ve zayıf yanlarımızı çok iyi biliyor olmamız gerekiyor.*

Şimdi de bir sonraki konuşmacımız Fütüristler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Emrah Kaya'yı değerlendireceğiz. Emrah Bey, "Gençlik, Gelecek, Girişimcilik" başlığında çok güzel bir sunum yaptı. Bu konuşmayı değerlendirmeyi İTÜ'den Harenur ve Bandırma Üniversitesi'nden Yunus Emre ile birlikte yapacağız. Yunus Emre önce sana sormak istiyorum. Emrah Bey'in anlatımlarından sen özellikle kendinle yüzleştiğinde, kendinde ne tür benzerlikler ne tür farklılıklar gördün? Neleri yapabileceğini düşünüyor ve inanıyorsun?

"Üniversiteye başlayıp da hayalini bulamamış pek çok öğrenci var"

Yunus Emre Uçar: Emrah Bey'in sunumunda, hayatınız noktalardan oluşur, son noktayı koyduğunuz zaman resim tamamlanır dedi. Biz öğrencilik hayatı boyunca noktalar koyuyoruz bu noktaları tamamladığımız zaman aslında resmin büyüklüğünü o zaman fark ediyoruz. Eğitim hayatımız, hayallerimiz açıkçası liseden sonra geliyor. Lisede aldığımız eğitim, teoriye

dayalı kalıp halinde kalıyor ama üniversitede aldığımız eğitimler, katıldığımız toplantılar, konferanslar ya da etkinlikler bizlerin hayal gücünü geliştiriyor ve bizim varmak istediğimiz hedefe ulaşmamıza yardımcı oluyor. Ben Denizcilik Fakültesi öğrencisiyim, üçüncü sınıftayım ve ilk defa bir gemiye bindim. Bunun da tabii bir farkındalığı oldu, subaylar ve astsubaylar bizlere çok yardımcı oldular. Üniversiteye başlayıp da hayalini bulamamış pek çok öğrenci var. Bir ülke istediği noktaya ulaşması için eğitimdeki sınırların kalkması gerekiyor.

Nuray Tamer: *Yunus Emre’ciğim, bu konuşma sonrası vazgeçtiğin bir hedefi yeniden hayata geçirmeyi düşünüyorsun ve Emrah Bey’in anlattıkları seni cesaretlendirdi diye anlıyorum. Çok teşekkürler. Hale Nur, Emrah Bey’in paylaşıtları senin hayallerini nasıl etkiledi?*

Harenur Aydemir: Öncelikle bugün burada bulunmamıza vesile olan TİDE’ye çok teşekkür ediyorum. Çok güzel bir etkinlik düzenlediler. Bizlere değerli konuşmaları ve sunumlarıyla katkı sağlayan değerli konuşmacılara ve hocalarımıza da ayrıca teşekkür ediyorum.

Öncelikle çok hayal kuran biri değilim. Üniversiteye başlayıp, farklı bir ekosistemin içine girince doğal olarak kendime yeni bir plan çizmeye başladım. Emrah Bey’in konuşmasında doğruya yönelmek ve yönlendirilmekten bahsetti. Üniversiteye başlamadan önce biz gençler bunu çok fazla yapmıyorduk. Belki çeşitli sebeplerden dolayı bu kültürle tanışamıyor ve iletişime geçemiyorduk. Bunun sonucunda da kendimizi, ilgi alanlarımızı tanımadan, çevremizden duyduğumuz işlere yöneliyoruz. Bunun sonucunda başarıya ulaşmamız çok mümkün olmuyor. Bu gerçekten ilgimi çeken noktalardan biriydi. Bu konuşmalardan sonra kendi hayallerime bakış açım da değişti. Genellikle yapmam gerekenleri elimden geldiğince yapar ve sonucunda da bu kadar olur diyerek ilerlerdim. Aslında bunun ne kadar yanlış olduğunu fark ettim. İnsanlar bilmediklerinden korkarlar. Gelecekte ne olacağını bilemiyoruz ve o nedenle çekincelerimizin olması çok doğal. Ben de kendimde aslında bunu fark ettim. Nasıl tecrübeler yaşayacağımı belki bunun sonunda bocalayacağımı bilemediğimden bunda bir çekince

duyuyordum ama şunu öğrendim ki, ben bocalamalıyım ki, düşmeliyim ki, ilerleyebileyim. Dağıttığım parçaları bir araya getirip, kendimi bir adım ileriye taşıyabileyim. Bu gerçekten benim için farkındalık oldu.

Nuray Tamer: *Bugün, daha sonra “Geleceğe Ortak Olmak İçin Yarına Hazır Olmak” başlığında oturum düzenlendi. Moderatörlüğünü Egon Zehnder International Danışmanlık Danışmanı Murat Yeşildere’nin yaptığı oturumda, dört kıymetli konuşumuz sizlere liderlikle, zaman yönetimiyle, hayal kurmakla ilgili bilgiler verdiler. Nasıl hayal kurduklarından ve nasıl gerçekleştirdiklerinden bahsettiler. Merak etmenin ne kadar önemli olduğunu paylaşıtlar. Sizler için geleceğe ortak olmak için geleceğe hazır olmak ne demek?*

Ayberk Geniş: Ben öncelikle Mustafa Kemal Atatürk’ün Kurtuluş Mücadelesini başlatmak amacıyla Samsun’a çıkışının 100. yılı vesilesiyle bu güzel şehirde gerçekleştirilen Gelecek Zirvesi etkinliğini düzenleyen TİDE’ye ve sizlere çok teşekkür ediyorum. Üniversitemizde yaptığımız etkinliklerde, üniversite öğrencilerinin hem özgüven sahibi olmasını hem geleceğe farklı bakış açılarıyla bakmasını hem de liderlik hakkında bilgi sahib olmalarını amaçladık. Düzenlediğimiz bu etkinlikler bizim gelişimize çok büyük katkısı oldu. Nuran Hocamızın da bahsettiği üzere liderlerin diğer

ekip üyeleriyle koordineli çalışmasının ve onları da beslemelerinin önemli olduğunu düşünüyorum. Bana göre bu üniversite etkinliklerinin daha da artırılarak, iş hayatına üniversite öğrencilerinin daha iyi hazırlanmalarını sağlayacaktır.

Nuray Tamer: *Sen geleceğinle ilgili ne hayal ediyorsun?*

Ayberk Geniş: Gelecek hayalim, bir köy evinde yaşayıp, kendi yiyeceğimi kendim üretmek istiyorum.

Nuray Tamer: *Umarım gerçekleştirirsin. Organik bir yaşam istiyorsun yani. Yine Marmara Üniversitesi'nden Arzu ile devam edeceğim. Sen bugün anlatılan konulardan neleri alıp hayatımda kullanacağım diyorsun?*

Arzu Durmaz: Bugün burada TİDE'nin öncülüğünden gerçekleşen Zirve'de çok güzel bilgi paylaşımları gerçekleştiriliyor. Bizler Denetim Kulübü olarak çeşitli etkinlikler düzenliyoruz. Bu çalışmalar, takım çalışmasının yanı sıra liderlik özelliğimizi de özgürlüğümüzü de geliştiriyor. Özgürlüğümüz ve kendimize güvenimizle birlikte farklı neleri yapabiliriz duygumuz ve isteklerimiz oluyor. Daha bir cesaretle yaptığımız çalışmalar sonucunda edindiğimiz deneyimler, bizde daha fazla merak ve çeşitli ilgi alanlarına yönlendiriyor. Buradaki meraklarımızı gidermek için topladığımız bilgiler, bize tecrübe katıyor. Tecrübelerimiz tüm çevremizi de etkiliyor. Meraklı biri olarak doğru bilgiye ulaşmak da çok önemli çünkü çağımız teknoloji çağı. Doğru bilgi kadar yanlış bilgiye ulaşmakta çok mümkün. Bu nedenle bilgiyi bir süzgeçten geçirmenin önemli olduğunu düşünüyorum. Bu bilgilerle farklı insanların hayatına dokunacağız. Bu insanların ne derece etkileyeceğimizi bilemeyiz, bilgilerimizin doğru süzgeçten geçmesi bu yüzden çok önemli. Sözlerimi de Atatürk'ün bir sözüyle bitirmek istiyorum: "Gençliği yetiştiriniz. Onlara ilim ve irfanın müspet fikirlerini veriniz. Geleceğin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız." Teşekkür ederim.

Nuray Tamer: *Liderlikle ilgili iki şeyi paylaşmak istiyorum. Biri aslında paylaşıldı. Denildi ki, lider önce kendine liderlik edecek, yani bireysel liderlik Eğer biz kendimize liderlik yapabilirsek, diğerlerine liderlik yapabiliriz. Di-*

ğer önemli konu da, güç uygulamak değil güçlendirmek. Eğer güç uygulayarak liderlik yapıyorsanız gerçek lider değilsiniz ama çevrenizdekileri güçlendiriyorsanız onların güçlendikçe siz daha da güçleneceksiniz. Hepinize kendinizle birlikte etrafımızdakileri güçlendirmeyi diliyorum.

Peki, bugün sonraki konuşmada sanatçı Pınar Ayhan "Büyük Fütürist Mustafa Kemal Atatürk'ün 1919 Vizyonu" başlıklı gösterisi ile tüm dinleyicilere eşsiz bir deneyim yaşattı. Ulu Önder Atatürk'ün ileri görüşlülüğünü anlatan ilham verici gösterisiydi. Yeditepe Üniversitesi'nden Yasemin ve Doğukan da aramızda. Sevgili Yasemin, Pınar hanımın gösterisi sende ne gibi duygular yarattı?

"Atatürk zamanın ötesinde bir dahi"

Yasemin Özger: Öncelikle burada olmaktan ve bu programın bir parçası olduğum için TİDE Kurucu ve Onursal Başkanı Ali Kamil Uzun başta olmak üzere tüm TİDE yöneticilerine çok teşekkür ediyorum. Gösteri başında Pınar Hanım, ülkemizi Eurovision'da yani Avrupa'da Türkiye'yi temsil etmesini bir rüya gibiydi diye belirtmişti. Sonrasında abartıyor muyum diye sormuştu. Hayır, abartmıyorsunuz, anlattıklarınızda da çok haklısınız. Pınar Hanım, Afife Jale'den bahsetti, onu hüzünlü bitse de tutkusu için zorluklara karşı dimdik duruşundan, toplumun ve ailesinin karşı çıkmalarına, baskılara rağmen, kendi idealini gerçekleştirmek için hayalinin peşinden koşmasından bahsetti. Sonrasında pek çok ilkten Erzurum Kongresi ve seyyar sergiden söz etti. Bu anekdotları anlatmadan önce 1919 ruhu, oyunun temel fikriydi. Mevlana, "Sen yürü, yol kendiliğinden görünür" diyor. Atatürk bir röportajında da söylemiş. "Ben bir işe başlamadan önce o işin olumsuzluklarına bakar sonra işe koyulurum." Seyyar sergi ise o zamanın şartlarında o teknolojiyle düşünülmüş bu fikir Atatürk'ün zamanın ötesinde bir dahi olduğunu gösteriyor. Bir de laikliği benimseyen ilk Müslüman ülkeyiz. Daha geçen yıl Arabistan'daki kadınların daha yeni ehliyet alabildiklerinin ve araba kullanabildiklerinin haberi verilmişti. Halkın neden onu çok sevdiğini de anlıyoruz. Demokratik bir lider, alt-üst ilişkisini bu kadar ön plana taşımak yerine herkesle bir arkadaş bir dost gibi yaklaşıyor. Bu

kadar yenilenen, gelişen dünyada öylece kalmak olmaz demişti Pinar Hanım gösterisinin sonunda. Gösterisi çok anlamlıydı söylenmesi gereken her şeyi söyledi.

Nuray Tamer: *Çok teşekkür ederim Yasemin.. Sevgili Doğukan, Pinar Hanım Atatürk'ün pek çok fütüristik özelliklerinden bahsetti. Sen özellikle hangilerini içsel olarak daha çok hissettin ve bunları kullanabilirim, bunları geleceğime taşıyabilirim diyorsun.*

Doğukan Türk: Pinar Hanım'ı daha önce tanımiyordum ve bu benim hatam. Gemi yolculuğumuzda da bir fotoğrafımı çeker misin diye sormuştum. Tamam dedim ve yatay mı, dikey mi çekeyim dedim. O da sen nasıl istersen sen nasıl güzel olur dersin öyle çekebilirsin demişti. Bugünkü gösteriyi izledikten sonra o ilk karşılaşma ve fotoğrafını çekmem benim için önemli ve güzel bir anı oldu. Güneş Ufuktan Gelecek Umuttan Doğar mottosuyla, Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışının 100. yılında bir Zirve gerçekleştirmek çok anlamlı benim için. Ali Kamil Bey de okulumuza geldiğinde, özgeçmişinizi değil de öz geleceğinizi oluşturun demişti. O sözü şimdi çok daha iyi anlıyorum. Pinar Hanım gösterisinde Atatürk'ün çok kitap okumasından ve yazmasından bahsetmişti. Bence bu geleceğin en önemli yapıtaşlarından biri. O'nun bir sözünü buradan söylemek istiyorum: "Beni görmek demek mutlaka yüzümü görmek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu kafidir."

Nuray Tamer: *Çok teşekkürler Doğukan. Son olarak ev sahibi üniversitemiz olan Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nden Yasemin ve Oğuz yanımızda. Bizleri ağırladınız, çok teşekkür ediyoruz. Sizlerden bugünü, tüm konuşmacıları, bizleri değerlendirmenizi istiyoruz. Evet Yasemin senle başlayalım.*

Yasemin: Bu Zirve'yi gerçekleştiren, emeği geçen herkese sonsuz vefa duyuyorum. Gerçekten muhteşem bir gün yaşattınız. Açılış konuşmalarında, üstatlarımız, hocalarımız yaşadıkları yolculuktan, duygularından ve hissettiklerinden bahsettiler, devamında da Pinar Hanım'ın muhteşem gösterisini izledik. Sizi izlerken fonda Yaşar'ın "Ah o gemide ben de olsaydım..." şarkısı vardı. O gemide olmayı inanın çok istedim. Muhteşem bir

anı biriktirmişsiniz. Ne mutlu ki, böyle bir şehirdeyiz ve bizler de sizlere vesile olduk, umarım sizleri güzel bir şekilde ağırlayabilmişizdir. Ben Turizm İşletmeciliği öğrencisi olarak buradayım. Ben programla ilgili iki esas konuya değineceğim. TİDE Onursal ve Kurucu Başkanı Ali Kamil Uzun'un yaptığı açılış konuşmasında bizlere hayaller üzerine inanılmaz mottolar söyledi. Aynı zamanda okulumuzda yaptığı sunumda da gelecek hayallerini mottolarla ifade etmişti. Buradan yola çıkarak, yapılan her işte her organizasyonda bulunduğunuz her alanda bir mottonuzun olması şart. Gelecek Umuttan Güneş Ufuktan Doğar mottosu da amacına hizmet eden güzel bir motto ile yola çıkılmış. Dolayısıyla amacına hizmet eden bir motto ile yola çıkıyorsanız, şüphesiz ki bir başarısızlık söz konusu olmuyor. Kitap okuduğunuzda bu kitap çok satanlar listesine girmişse dikkat edin orada da bir motto vardır ve o motto üzerinden kitap anlatılır. Carmine Gallo'nun TED Gibi Konuş adlı kitabının mottosunda; "Fikirler, 21. yüzyılın geçer akçesidir" yazıyor. Çok anlamlı bir söz ve bu fikir kitaptailmek işlemiyor. Bu örnekte de bir başarı var ve kitap çok satanlar listesinin en üstündeydi. Milli Mücadele açısından bakıldığında, zannediyorum en esaslı motto, geldikleri gibi giderler ile 19 Mayıs 1919'da temelleri atılan zaferin sonucuydu aslında. Dolayısıyla Türk ve dünya tarihi açısından bakarsak, böyle esaslı bir mottoya tekrar şahit olur muyuz, şüphelerim var. Umuyorum oluruz. Devamında mottodan hareketle Tolga Usluer'e soru sormak istiyorum. Başarılı insanların iki ortak özelliği olduğunu düşünüyorum. Bir tanesi zaferden değil seferden sorumlu olma bilinciyle yola çıkmaları, ikincisi de ne güzel kaybettim ya diyebilmeleri. Bu fikre katılır mısınız?

Tolga Usluer: Hayatımızda hep sonuç odaklı yaklaşımlarımız oldu fakat sonradan fark ediyoruz ki, o sonuca giden süreçten zevk alırsanız, daha başarılı oluyorsunuz. Çünkü o süreçte ne kadar düşüp kalkıyorsanız, bu düşüp kalkmalardan ne kadar çok şey çıkarıyorsanız bu daha önemli. Bugün burada çok farklı bir konuya değinildi. Düşmek başarısızlık değil başarıdır. O nedenle geldiğiniz noktada hiç başarısız olmamışınızdır. Sürecin her anı size bir şey katmış, her andan zevk almışınızdır.

Yasemin: Melih Hocamın sunumu da çok dikkat çekiciydi. Okulda da sürekli teknoloji konularıyla haşır neşiriz. Girişimcilik üzerine pek çok makale okuyoruz. Yapay zeka, Endüstri 4.0 hayatımıza giriyor ve bunun olumlu tarafları kadar olumsuz tarafları da hayatımızı şekillendirecek. Okuduğum bir makalede bir makine ya da yapay zeka ne üretirseniz siz insan olarak onun ayrılmaz bir parçası olup, ona yön vermediğiniz sürece anlamlı sonuç elde edilemeyecektir. Sizin de bu fikre katılıp, katılmayacağınızı öğrenmek isterim.

Prof. Dr. Melih Erdoğan: Burada ilginç bir durum var. İnsanın ürettiği bir şey giderek insana hakim olacak bir dönüşüm geçiriyor adeta. İnsanın makinenin giderek iç içe geçmesi gibi bir durumu ortaya çıkarıyor. Bunlar hiç fantezi, bilim kurgu değil gerçekleşen şeyler. Bugün engelliler için ileri protezler yapılmaya başlandı ki, bu vücut parçalarından daha üstün insanların üretilmesi gibi düşüncelere evrilmeye başlandı. Beyne chip yerleştirmeler, genetik olarak aktarımın dönüştürülmesi ve bununla ilgili fare deneyleri var. Burada genetik aktarım söz konusu. Bugün bir insandaki bilginin de çocuğuna aktarılması, onun o bilgilerle doğarak yaşaması gibi inanılmaz gelişmeler yaşanıyor. Burada hangisi hangisini tamamlayacak sorusu kafamızı karıştıran bir konu. Biz şuna dikkat etmeliyiz, böyle bir gelişme var buna karşı pozisyon almalıyız. Buna karşı biz ne yapmalıyız diye iyi düşünmeliyiz. Bizim demek ki daha çok insan olmaya ihtiyacımız var. Bizim de bu yönde gayret göstermemiz gerekecek. Biz daha çok insan olduğumuzda, yapay zeka da daha insan mı olacak, daha çok mu insan olacak, daha etik sorular sormak gerekecek.

Yasemin: Atatürk Samsun'a gelişinden yedi yıl sonra İstanbul'a dönebilmiş. Biz de Turizm İşletmeciliği olarak, yedi yıl sonra iade-i ziyaret yapıp, sizin çıkarmanıza güzel bir karşılık yapmak istiyoruz. Şimdilik bizlerin de hayali bu.

Nuray Tamer: Çok teşekkür ediyorum. Oğuz sen neler söylemek istersin?

Oğuz: Bu güzel etkinlik için emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum. Biz yüksek lisans öğrencisiyiz ve sektörün de içindeyiz. Burada unuttuğum

bir şeyi hatırladım, tutkumuzu. Sadece işe gidip geliyoruz, para kazanıyoruz, okula da gelip gidiyoruz, makale tarıyoruz, araştırmalar yapıyoruz. Tüm bunları yaparken hedeflerimizi unutuyoruz. Bir süre sonra hayatımız monotonlaşıyor. Bu monotonluğu kaldırmak gerekiyor. Dünyada çok konuşuldu satrançta iki yapay zeka birbiriyle satranç oynuyor ve duygu şu an sadece insanlara has bir özellik. Satrançta stratejin ne kadar iyi olursa olsun duygunu katarsan kimi yerde başarılı oluyorsun kimi yerde kaybedebiliyorsun. Benim dileğim şudur ki, hızlı bir şekilde kendimizi geliştirip iyi bir stratejist olmamız. Eski çağlarda savaşların arkasında stratejistler vardı. Bunun için de hatırlamamız gerekiyor. Eskilerden ders çıkarmamız hayal kurmaktan vazgeçmememiz gerekiyor. Hayallerimize göre planlar yapacağız, bu planları deneyeceğiz ve başaracağız. Başarısız olduğumuzda da bir daha deneyeceğiz ve denemekten vazgeçmeyeceğiz. Böyle bir ulusun böyle bir ecdadın evlatları olarak ne olursa olsun her ortama adapte olacağız, çok çalışacağız, hayalimizden vazgeçmeyeceğiz, hep beraber yükseleceğiz. Bunu umut ediyorum.

Nuray Tamer: Oğuz bize bir şeyi daha hatırlattı, çok teşekkür ederim. Mazeret üretmek gibi bir hakkımız yok çünkü biz Atatürk'ün çocuklarıyız dedi. O günlerin zor koşullarında hiç mazeret üretmeden bizi bugünlere taşımış bizim de çok daha fazlasını yapmalıyız ki hakkını verelim. Tüm katılımcılara duygularını, düşüncelerini bizlerle paylaştıkları için çok teşekkür ediyorum.

GELECEK ZİRVESİ 2019 GEZİ PROGRAMIYLA DEVAM EDİYOR

Gelecek Zirvesi 2019, 27 Nisan günü gerçekleşen gezi programıyla devam etti. Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin tahsis ettiği otobüslerle başlayan gezinin ilk durağı Ulusoy Un Fabrikası oldu. Zirve'nin gerçekleşmesinde desteklerini sunan ve kuruluşunun 50. yılını kutlayan Ulusoy Un Fabrikası, öğleden önce ziyaret edildi. Fabrika gezisinden önce Ulusoy Un Fabrikalarının kuruluşunun 50. yılı vesilesiyle hazırlanan kurucu Fahrettin Ulusoy'un geçmişten bugüne yaşamını anlattığı "Hayatımdan Satırlar" kitabı ve belgeseli tanıtıldı. Ayrıca "Buğdayın Sihri, Ekonomik Önemi, Un Üretim Süreçleri" başlıklarında katılımcılara bilgi verildi. Daha sonra katılımcılar, Ulusoy Un Fabrikası'nı ziyaret ederek, buğdayın una dönüşme sürecini yakından görme fırsatı buldular. Fabrikada hazırlanan lezzetli kurabiyelerin de tadına bakan katılımcılar, ziyaret sonrası fabrika önünde toplu fotoğraf çekilmeyi de ihmal etmediler.

Tekkeköy Mağaraları Arkeoloji Vadisi ziyaret edildi

Ulusoy Un Fabrikası ziyaretinden sonra katılımcılar Tekkeköy'e ulaştılar. Burada, 1940'da yapılan arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda Hitit ve Eski Tunç Çağı dönemlerine ait buluntuların çıkarıldığı Tekkeköy'deki müze ile Tekkeköy Mağaraları Arkeoloji Vadisi ziyaret edildi.

Bölge milattan önce çok eski dönemlere dayanan yerleşim izleri taşıyor. Yapılan arkeoloji çalışmalarında eski taş çağına uzanan buluntulara ulaşıyor. Yapılan kazı ve araştırmalarda, genellikle mezar hediyesi olarak kullanılmış olan çanak çömlek, küpe, bilezik, bıçak, kama, ok ucu, toplu iğne gibi daha ileri işçiliğe sahip eserler bulunuyor. Ayrıca dönemde kullanılan silah aletleri de yine bölgede bulunan kazılarda gün yüzüne çıkıyor. Çalışmalarda bulunan paleolitik dönem ve kalkolitik dönem eserlerinin orjinaleri Samsun Arkeoloji Müzesi'nde sergileniyor.

Vadi üzerinde eski bir Rum evi restore edilerek Tekkeköy Mağaraları

Arkeoloji Vadisi Müze Evi olarak kullanılıyor. Tekkeköy Arkeoloji Müzesi içerisinde yapılan kazı çalışmalarında bulunan o döneme ait bulgular bu müzede sergileniyor. Müze, Türkiye'nin ilk imitasyon müzesi olma özelliğini taşıyor. Ayrıca Tekkeköy Arkeoloji Müzesi'nin yanında o döneme ait figürlerin yer aldığı açık hava müzesi de bulunuyor. Müzeler ziyaretçiler tarafından ücretsiz olarak ziyaret ediliyor.

Bafra Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti görülmeye değer güzellikleri barındırıyor

Müze ziyaretinden sonra katılımcılar yenilen öğle yemeğinin ardından Bafra Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti'ne doğru yola çıktılar. Samsun'un Bafra İlçesinden Karadeniz'e dökülen ve Türkiye'nin en büyük akarsuyu olan Kızılırmak, denizle buluştuğu noktada verimli Bafra Ovası'nı meydana getiren Kızılırmak Deltası'nı oluşturuyor. Bafra Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti'nin yer aldığı; Samsun-Sinop kara yolunun kuzeyinde bulunan bu bölge, 19 Mayıs, Bafra ve Alaçam ilçe sınırları içerisinde kalıyor.

Denizden güneye doğru basamaklar halinde yükselen deltanın gerisinde, Kızılırmak'ın her iki kenarında yay şeklinde uzanan Kuzey Anadolu Dağları'nın ilk sırasını oluşturan platolar yer alıyor. Oldukça büyük bir arazi olan bölgede, irili ufaklı göller, Longoz (su basar) ormanları, sazlık alanlar, yaban hayatı geliştirme sahaları, tuzcul bataklıklar, ıslak çayırlar, kumul çalı toplulukları, tarım alanları ve yerleşim alanları bulunuyor.

Kızılırmak Deltası, mikro ve makro faunanın çok yüksek bir üretim düzeyine ulaştığı yeryüzünün en verimli doğal alanlarından biri. Göç sırasında Karadeniz'i doğrudan aşan kuş türleri için hayati önem taşıyan delta, bu kuşların uçuş hazırlığı ve uçuş sonrası dinlenebildikleri, beslenebildikleri ve korunabildikleri tek alan.

Avrupa Kuş Alanları envanterindeki en önemli dört kriterden üçüne sahip olan Kızılırmak Deltası, Deniz Kartalı, Tepeli Pelikan, Kara Leylek, Leylek, Turna, Balıkçıl, Ördek, Yağmurcan ile pek çok ötücü ve su kuşunun barındırmakla birlikte birbirinden çeşitli yaban hayatına da ev sahipliği yapıyor.

Bunların en önemlisi olan Yılkı Atları... Zamanında Bafralılar tarafından bu bölgeye bırakılan yılkı atları, iki nesil sonrasında tamamen yabancı hayvan özelliği kazanıyor. Öyle ki, yaklaştığınızda ürküp kaçıyor, insanlarla etkileşimde bulunmuyorlar. Delta içerisinde toplam 450 at bulunuyor.

Bafra Kızıllırmak Deltası Kuş Cenneti'nde, ziyaretçi ve yönetim merkezlerinin yanı sıra Kuş Gözlem Kuleleri de bulunuyor. Özellikle 45 leylek yuvasının bir arada bulunduğu Leylek Ormanı'nda kara ve ak leylekleri yavrularını beslerken izleyebilirsiniz. Görüntü izleme merkezinde deltanın farklı yerlerine yerleştirilen dört adet kamera ile alınan görüntüler ziyaretçiler tarafından izlenebiliyor.

UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan Kızıllırmak Deltası Kuş Cenneti'nde, OMÜ Ornitoloji (kuş bilimi) Araştırma Merkezince ilkbahar dönemi kuş halkalama çalışması gerçekleştiriliyor. Gerçekleştirilen ziyarette OMÜ öğretim üyeleri ziyaretçilere, ağırlarına takılan iki kuşa nasıl halkalama yapıldığı ve halkalamanın neden önemli olduğu konusunda bilgi verdi.

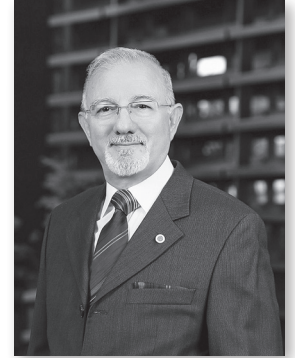
Yapılan kısa doğa gezisinden sonra katılımcılar, kaldıkları Gençlik ve Spor Bakanlığı Yaz Gençlik Kampı'na giderek, günü ve Gelecek Zirvesi 2019'u tamamladılar. Kampta geri dönüş hazırlıklarını tamamlayan gençler ve zirve katılımcıları dönüşü, Pegasus Havayolları'nın PC 2795 "HAYAL" adlı uçağı ile tamamlamak üzere havaalanına doğru hareket ettiler.

Yolculuk uçakta İstanbul'a doğru devam ederken, kaptan, Zirve katılımcılarını onurlandıracak bir konuşma yaptı ve şunları söyledi: "Türkiye İç Denetim Enstitüsü'nün "Güneş Ufuktan Gelecek Umuttan Doğar" temasıyla ve TCG BAYRAKTAR Gemisi ile başlattığı Samsun yolculuğu, Pegasus Havayolları'nın PC 2795 "HAYAL" uçağı ile İstanbul'a doğru devam ediyor. Şahsım ve ekibim adına, Cumhuriyet'e olan inancınız ve hassasiyetiniz için teşekkür ediyor, yolculuğunuzda başarılar diliyorum."

Mavi Vatan

İbrahim ÖZİŞİK

TİDE Seminer Lideri, (Em) Dz. Kur. Alb., MBA

Günümüzde sık sık duyduğunuz bu tanımı, içeriğini ve Gelecek Zirvesi 2019'a gidişte genç meslektaşlarımı çeşitli konularda eski bir bahriyeli olarak bilgilendirirken izlediğim yolu, kaynakları ile sizlere aktarmak istedim.

Dünya yüzeyinin % 71'ini kapsayan denizler ve okyanuslar, büyük kapasiteli ulaştırma olanakları, zengin besin kaynakları ve diğer doğal kaynaklar yanında alternatif enerji kaynakları da sunmaktadır. Dolayısıyla, denizler ve okyanuslar insanlık için vazgeçilmez bir hayat alanı oluşturduğu gibi ekonomik mücadele için de temel oluşturur.

Varlığımızı borçlu olduğumuz eşsiz insan Mustafa Kemal Atatürk 1 Kasım 1937'de, TBMM Beşinci Dönem Açış Konuşmasını yaparken;

“Denizcilik sadece ulaştırma işi değil, iktisadi iş olarak anlaşılacak ve tersaneler, gemiler, limanlar ve iskeleler inşa edilecek, deniz sporları kulüpleri kurulacak ve korunup geliştirilecektir. Çünkü; topraklarının üç bir yanı deniz olan bir ulusun sınırını, halkının kudret ve yeteneğinin hududu çizer.

En güzel coğrafi vaziyette ve üç tarafı denizlerle çevrili olan Türkiye; endüstrisi, ticareti ve sporu ile en ileri denizci millet yetiştirmek yeteneğindedir. Bu yetenekten yararlanmayı bilmeliyiz, Denizciliği Türk'ün büyük ülküsü olarak düşünmeli ve onu az zamanda başarmalıyız.” demiş ve bize ulaşılabilecek bir hedef göstermiştir.

Ülke olarak karasularımız içindeki haklarımızı 20 Nisan 1926'da kabul edilen Kabotaj Kanunu ile belirlemiştik. Kanun "Türkiye limanları ve sahilleri arasında yük ve yolcu taşınması ile kılavuzluk ve römorkaj hizmetleri, Türk vatandaşları ve Türk Bayrağı taşıyan gemilerce yapılır" hükmünü getirmiştir. Her yıl 1 Temmuz'da kutlanan Kabotaj Bayramı; bize denizciliğimizin geliştirilmesini ve denizlerdeki haklarımızı hatırlatmakta, milletimizin denizlerimize olan ilgisi ile denizlerimize sahip çıkma duygusunu ifade etmektedir.

Bildiğiniz gibi; Karadeniz'deki kıyılarımızın uzunluğu 1700 km, Ege Denizi'nde (adalar dışında) 2805 km ve Akdeniz'de 1577 km'dir. Marmara, iç deniz olduğu için kıyı uzunluğunu (2250 km) hesaba katmadan, toplam kıyı uzunluğumuz 6082 km'dir. Anadolu ve Trakya'da kara sınırlarımızın uzunluğu ise 2753 km'dir. Sınırlarının uzunluğu bakımından Türkiye, dünyanın sınırları en uzun olan ülkeleri arasındadır.

Denizcilik Gücü nedir, belki biliyorsunuzdur ama tanımlamak gerekirse;

Bir ülkenin milli güç unsurlarının, deniz ve denizcilikle ilgili imkan ve kabiliyetlerinin milli menfaatler kapsamında geliştirilen ve kullanılan gücü, o ülkenin Denizcilik Gücü'dür. Bu gücü ayakta tutan ve ona temel teşkil eden ise Deniz Gücü'dür. Bu gücün iki temel bileşeni;

- Bir ülkenin refahına katkı sağlamaya yardımcı olan endüstriyel ve ekonomik deniz gücü ile
- Bu gücün denizde sağlayacağı hak, çıkar, alaka ve menfaatleri koruyan askeri deniz kuvvetidir.

Deniz gücünün bu her iki unsuru birbirlerini tamamlayan faktörlerdir. Biri refahı ve gelişmeyi, diğeri bekayı yani güvenliği temsil etmektedir. Ata'mızın sözlerini bu tanımlar ile birlikte tekrar okursanız gösterdiği hedefin ne kadar doğru olduğunu göreceksiniz.

"Güneş Ufuktan Gelecek Umuttan Doğar" teması ile Samsun'da düzenlenecek olan Gelecek Zirvesi 2019'a bir askeri gemiyle, Mavi Vatan sula-

rından gidebilmemiz için Deniz Kuvvetleri Komutanlığımıza gerekli müracaatı yapmıştık. Üniversitelerimizin Denetim Kulüplerinde görev alan 100 öğrencimiz yanında öğretim üyelerimizle birlikte Ata'mızın izinden Samsun'a gitmeyi arzu ediyorduk. Acaba bunu gerçekleştirmemiz mümkün olabilecek miydi?

Heyecan içinde cevap beklerken Türk Deniz Kuvvetleri Komutanlığı 103 parça geminin katılımı ile üç farklı denizde (Karadeniz, Ege ve Akdeniz) 27 Şubat-08 Mart 2019 tarihleri arasında Mavi Vatan Tatbikatı icra edeceğini açıklamıştı. Bu çok özel bir durumdu. Gerek kapsama alanı ve gerekse tatbikatın ismi heyecan vericiydi, ilk kez olacaktı. Mavi Vatan'ın bekçileri denizlerdeki haklarımızı koruma kararlılıklarını gösterecekti. Tüm bu planlamaların yoğun uğraşısı arasında Deniz Kuvvetleri Komutanlığımız bizim isteğimize de olumlu cevap verdi.

22 Ocak 2019 günü, Oturum Yöneticiliğini (Em.) Koramiral A. Can ERENÖĞLU'nun yaptığı; (Em) Büyükelçi Osman KORUTÜRK, Ankara Üniversitesinin değerli öğretim üyelerinden Prof. Dr. Sertaç Hami BAŞEREN, değerli arkadaşım doktora öğrencisi (Em) Dz. Kur. Alb. Emin EROL ve Doç. Dr. Şakir ŞEKER'in konuşmacı olarak katıldıkları Doğu Akdeniz: Mavi Vatan'ın Geleceği konulu bir çalıştayda; Doğu Akdeniz'in Enerji Kaynakları Potansiyeli, siyasi gelişmeler ve bunların jeopolitiğe olan etkileri değerlendirildi. Gelişmeleri daha yakından izlemem gerekiyordu.

Değerli kardeşim (Em.) Dz. Albay Alp KIRIKKANAT'ın bloğunda⁽¹⁾ yazdıklarını beğeni ile takip ederim. Alp'in "Mavi Vatanın Güvencesi: Türk Donanması" başlıklı yeni yazısını okurken gözüme kütüphanemdeki bazı kitaplar takıldı. Televizyonda katıldığı programları izlediğim ve kitaplarını büyük bir zevkle okuduğum değerli arkadaşım (Em) Tümamiral Cem GÜRDENİZ'in "*Deniz vatandır. Dipleri ve içindeki kaynaklarıyla yaşayan ve gelecek kuşaklara zenginlik sunan "Mavi Vatan"dır deniz."* sözlerini içeren "Mavi Uygurluk - Türkiye Denizcileşmelidir"⁽²⁾ ile "Mavi Vatan Yazıları"⁽³⁾ kitapları.

Üç gün iki gece sürecek bu seyahat sırasında Mavi Vatan ile ilgili konularda bilgi vermek, İç Denetim Kulüpleri Öğrencilerinin ilgisini çeker miydi?

Her meslekte başarılı olmak için kişinin ufku geniş olmalı. Hele bir “İç Denetçi” için bu olmazsa olmaz bir durum. Bizler için bir şeyler öğrenmenin sonu yok. Mavi Vatan sınırları içindeki ve altındaki potansiyel kaynaklar şirketlerimiz için gelecekte yeni iş alanlarını da oluşturabileceği gibi süregiden sorunların çözümünün zamana yayılması bazı riskler de yaratabilirdi. Bu konuda aktarabileceğim bilgilerin meslektaşlarıma faydalı olabileceğini değerlendirdim.

Düşüncelerimi Akademik İlişkiler Komitesi Üyeleri ile paylaştım ve onay alınca hazırlıklara başladım. Önce; Deniz Kuvvetleri Hakkında Çok Sorulanlar – Merak Edilenler başlığı altında bir sunum hazırladım. Cem GÜRDENİZ’den ve Alp KIRIKKANAT’dan kısa bir süre önce yaptıkları sunumlarla, Emin EROL’un çalıştayda yaptığı sunumu rica ettim, sağ olsunlar güncelleştirerek gönderdiler. Bu sunumları genç meslektaşlarıma, Mavi Vatan sularında seyir halinde iken, tamamen yerli yapım ve üzerinde taşıdığı birçok sistemin milli olduğu TCG BAYRAKTAR (L-402) Amfibi Tank Çıkarma gemisinin tank güvertesinde aktarmaya çalıştım.

Mavi Vatan tanımı nereden çıkmıştı? Bu tanımın 2000’li yılların ortalarında deniz hak ve menfaatlerimizi korumakla görevli Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Karargâhında kullanıldığına şahit olmuş, ilk kez Amiral A. Can ERENOĞLU ve Amiral Cem GÜRDENİZ’den duymuştum.

Mavi Vatan kısaca; canlı ve cansız kaynakları ile çevrelendiğimiz Karadeniz, Akdeniz ve Ege Denizi’ndeki deniz yetki alanlarımızı (karasuları, kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge) kapsayan vatana verilen isimdi ⁽⁴⁾. Bu vatanın sathı, su kütlesi, dibi ve dibinin altındaki kara kütlesi bize aittir, Ana Vatan’ımızın devamıdır.

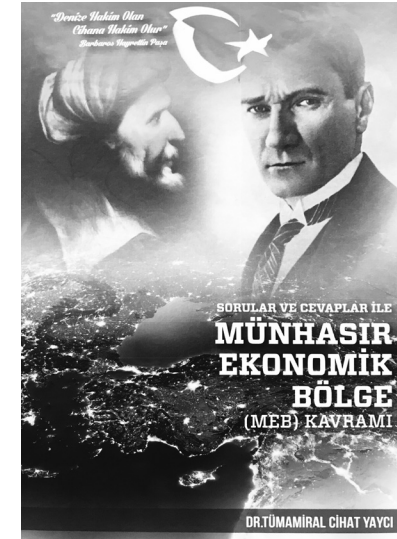
Tarihsel olarak denizlerin ve denizlerin altındaki zenginliğin fark edilmesi ve sonrasına bakarsak, sanayi devrimi ve II. Dünya Savaşı sonunda 1947 yılında ilk kez denizden petrol çıkarılmasının denizlere bakış açısını değiştirdiğini görürüz. Zira deniz dibindeki başta petrol olmak üzere değerli madenlerin varlığı ortaya çıkmıştı. Ardından, 1969’da Kuzey Denizi’nde

Norveç’in zengin petrol yatakları bulması devletler arasındaki mücadeleye kıta sahanlığı kavramını yani Mavi Vatan kavramını yerleştirdi.

1958’de Cenevre’de yapılan Birinci Deniz Hukuku Toplantısında deniz hukuku ile ilgili dört anlaşma metni kabul edilmiştir. Bunlar; Karasuları ve Bitişik Bölge Konvansiyonu, Açık Denizler Konvansiyonu, Kıta Sahanlığı Konvansiyonu, Açık Denizlerde Balıkçılık ve Canlı Kaynakların Korunmasına Dair Konvansiyon’dur.

Ülkemizde Mavi Vatan uyanışı 1973 yılında Ege Kıta Sahanlığı krizi ile başladı. Yunanistan, karasuları dışındaki açık deniz alanlarını, sahip olduğu adaların kıta sahanlığı içinde göstererek haklarımızı tecavüz edince siyasi ortam gerildi. Sonra buna Kıbrıs konusu da eklendi. (Son 40 yıldır süren bu mücadele, 2003 yılından sonra Doğu Akdeniz’e de taşındı.)

1974 yılında Karakas’da başlayan Birleşmiş Milletler Üçüncü Deniz Hukuku konferansı 1982 sonunda Montego Bay’da imzaya açılan Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi’nin kabulü ile sonuçlanmıştı⁽⁵⁾. Ülkemiz 1958 ve 1982 sözleşmelerine taraf olmamıştır.

Dünya nüfusunun önlenemez artışı yanında gerek iklim değişikliklerinin etkisi gerekse karadaki kaynakların sınırlı olması tüm ülkeleri düşündürüyordu. Denizdeki kaynaklar teknoloji ilerledikçe insanların ilgisini daha çok çeker oldu. Nasıl çekmesin ki? Bilim insanları çeşitli ortamlarda⁽⁶⁾ 2030 yılı içinde;

- Denizlerde bugün taşınan 11 milyar ton yükün 25 milyar tona çıkacağını,
- Beher birey başına düşecek olan kaynakların şu ana göre yarı yarıya azalacağını,
- Petrol ve doğal gaz bağımlılık devam ederken (yenilenebilir enerji kaynaklarındaki üretimin artmasına rağmen) talebin % 40 artacağını,
- Günümüzde her gün tüketilen 95 milyon varilin üçte biri ile doğalgazın yarısı deniz diplerinden çıkarılırken bu değerlerin % 60'lar seviyesine çıkacağını
- Küresel ısınma sonucu her yıl sıcaklığın 0,2 derece arttığını, bu artışın iklim değişikliklerine yol açarak; bazı bölgelerde ekosistemin bozulmasına, toprakların çölleşmesine ve canlıların göç etmesine neden olacağını,

öngörüyorlar. Bu veriler denizlerin üstünde, altında ve dibinde olan kaynaklara olan ilgiyi de artırmaktadır.

Dr. Ali KURUMAHMUT, Denizlerin Dünya ve Türkiye İçin Önemi, Doğu Akdeniz ve Denizcilik Sorunları⁽⁷⁾ adlı yazısında “*Dünya yüklerinin yaklaşık % 85’i, petrol ve petrol türevlerinin ise yaklaşık % 97’sinin deniz yoluyla*” taşındığını belirterek, “*deniz taşımacılığına göre demiryolu taşımacılığının 3 kat, karayolu taşımacılığının 7 kat ve hava yolu taşımacılığının ise 21 kat daha pahalı olduğunu*” vurgulamaktadır.

Değerli arkadaşım Emin EROL, Doğu Akdeniz’de Hidrokarbon Yataklar ve Bölgesel Barış⁽⁸⁾ adlı yazısında “*Doğu Akdeniz’deki hidrokarbon kaynakların kıyıdaş ülkelerin kendi enerji ihtiyacının çok ötesinde, uluslararası*

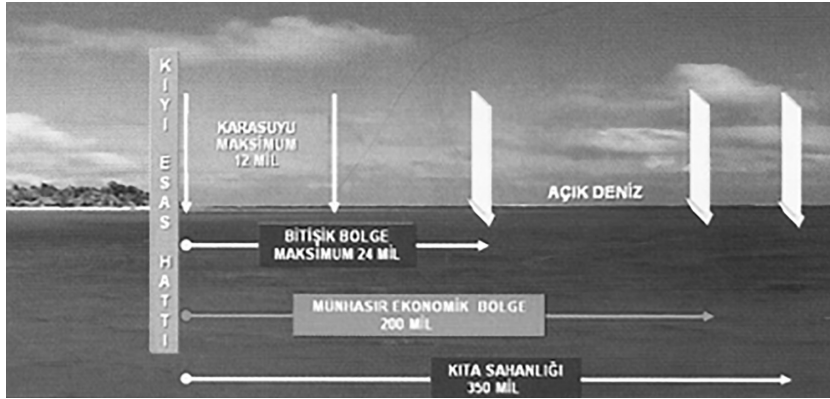
ticarete de konu olabilecek miktar ve nitelikte olduğunu göstermekte” olduğunu belirtmektedir.

Prof. Dr. Sertaç Hami BAŞEREN, Doğu Akdeniz Yetki Alanları Sınırlandırması Sorunu: Tarafların Görüşleri, Uluslararası Hukuk Kurallarına Göre Çözüm ve Sondaj Krizi⁽⁹⁾ adlı yazısında, “*Gelişen yeni teknolojiler ve artan enerji ihtiyacı, Doğu Akdeniz’de yeni hidrokarbon yataklarının araştırılmasına ve keşfine yol açmıştır. Son keşifler, gelecek 50 yılda bölgenin önemli bir gaz kaynağı olacağını göstermektedir. Birleşik Devletler Jeolojik Araştırmalar (United States Geological Survey – USGS) raporlarında bu alanda 122 trilyon ft³ gaz bulunduğunu tahmin edilmektedir*” demektedir.

Dikkatinizi çekti mi bilemiyorum ama yapılan araştırmalar dünyadaki doğal kaynakları hızla tüketmekte olduğumuzu gösteriyor. Nüfus artış hızı yavaşlatılmasına ve yeni kaynaklar yaratılmasına ihtiyaç var. Küresel Ayak İzi Ağı (Global Footprint Network) örgütü 1 Ağustos 2018’de, doğanın bir yılda sunabildiği doğal kaynakların yedi aylık bir süre içinde tüketildiğini ve doğal kaynak kullanım limitinin aşıldığını açıklamıştı. 1 Ağustos 2018, Dünya Limit Aşımı Günü olarak kayıtlara geçmişti. Yapılan hesaplamalara göre, dünyada bir yıl içinde oluşan doğal kaynaklar 2018’de önceki yıllara göre çok daha erken tüketilmişti. Uzmanlar 1970 yılında, bir yıllık doğal kaynakların Aralık ayı sonunda, 2000 yılında ise Eylül ayında tüketildiğini hatırlatmıştı.

Geçtiğimiz günlerde Küresel Ayak İzi Ağı (Global Footprint Network) 2019 verilerini açıkladı. 29 Temmuz 2019 Pazartesi bu yıl Dünya Limit Aşım Günü oldu. Yani daha Temmuz ayı bitmeden dünyadaki tüm doğal kaynakların bir yılda kendini yenileme potansiyelinin üzerinde doğal kaynak tüketilmiş. Bu verileri de dikkate almak ve ilgilenmek zorundayız.

1982’de imzalanan Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi ile Kıta Sahaneliği ve Münhasır Ekonomik Bölge (MEB) kavramlarına da açıklık getirilmiştir.

Münhasir Ekonomik Bölge Sınırları

Münhasir Ekonomik Bölge (MEB); Karasularının ölçülmeye başlandığı esas hatlardan itibaren 200 deniz mili genişlikteki deniz alanlarının deniz yatağı ve toprak altı ile üzerindeki suların canlı ve canlı olmayan kaynaklar üzerinde kıyı devletlerine bazı ekonomik hakların tanımlanmasını öngören bir kavramdır⁽⁷⁰⁾. Kıta sahanlığı kavramını da içermektedir.

Türkiye'nin Karadeniz'deki Münhasir Ekonomik Bölgesi

Zaman içinde Karadeniz'de komşu ülkelerle gerekli anlaşmalar yapılmış ve 172.000 km²'lik alan Türkiye'nin Münhasir Ekonomik Bölgesi olarak kesin-

leşmiştir. Yani Mavi Vatan'ın Karadeniz kısmında sınırlar saptanmış, balıkçılık, bilimsel araştırma yapma ve çeşitli yeraltı kaynaklarından (doğalgaz, petrol, maden) yararlanmanın kuralları belirlenmiştir. Kontrol ve denetim uygulamaları kıyıdaş ülkeler tarafından kendi MEB'de yapılmaktadır.

Ege ve Akdeniz'deki sorunların ise devam ettiğini gazete ve televizyonlardan izlemekteyiz. Ege Denizi; geçiş haklarından balıkçılığa kadar oldukça önemlidir. Akdeniz ise özellikle yeraltı kaynakları bakımından bizim için çok değerlidir. Doğalgaz, petrol, boru hatları, balıkçılık gibi konuların yanında, deniz taşımacılığının ihracat ve ithalatımızdaki önemi büyüktür. Bu nedenle her türlü ortamda haklarımızı savunmamız gereklidir.

Akdeniz'deki Mavi Vatan'ın sınırlarının belirlenmesinin bizim için önemli olduğunu vurgulamak isterim. Yapılan çalışmalarda Doğu Akdeniz'de Libya, Mısır, İsrail, Lübnan, Yunanistan ve GKRY ile karşılıklı kıyıların belirlenmesi sonucunda⁽⁷¹⁾ Mavi Vatan alanımızın 189.000 km² olması gerektiği ifade edilmektedir. Karadeniz'deki mevcut 172.000 km² alan ve Ege Denizi'ndeki alan ile yaklaşık toplam 423.000 km²'lik bir Mavi Vatan'dan söz edilmektedir (Ana Vatanımızın yüzölçümü 783,562 km²).

Türkiye Doğu Akdeniz'de MEB ilan etmeli.

Türkiye dünyadaki konumu nedeniyle zengin su ürünleri potansiyeline sahiptir. Ayrıca balıkçılık alanının büyük kısmını oluşturan farklı ekolojik özellikteki denizlere ve Marmara dahil 8.333 km'lik bir kıyı şeridine, su ürünleri üretim alanı olarak kullanılabilir doğal alanlara sahip bulunmaktadır.⁽¹²⁾

Su ürünleri üretiminin 120 milyon ton civarında olduğu dünyamızda, Türkiye, yaklaşık olarak 500 bin ton üretimiyle 30-35'nci sıralarda yer almaktadır. Toplam üretimimizin %80'i denizlerden elde edilmektedir. Türkiye'de deniz balıkçılığı açısından toplam üretimin %63'ü Karadeniz, %15'i Marmara, %17'si Ege ve %5'i Akdeniz'den karşılanmaktadır. Fakat ülkemiz dünya su ürünleri üretimi içerisinde ancak %0.04'lük paya sahiptir.

Mavi Vatan sınırlarının Ege ve Akdeniz'de halen belirlenmemiş olması toplam üretimin düşük olmasına da neden olmaktadır. Yaklaşık 189.000 km²'lik Akdeniz'deki Mavi Vatan alanımızın sınırları belirlendiğinde toplam balık üretimimizin de artacağını sanıyorum.

Basından izliyorsunuzdur. Doğu Akdeniz'de sismik araştırmalar ve sondaj çalışmaları Deniz Kuvvetleri Komutanlığımızın koruyuculuğu altında devam etmektedir. Mavi Vatan'ın gelecekte bize sunacakları önümüzdeki günlerde daha bilinir olacaktır. Ancak ne olursa olsun Mavi Vatanımıza sahip çıkmalıyız. Denizlerimize ve denizciliğe ilgimizi artırmalı, çıkarlarımızı okuyup öğrenmeliyiz. Bu konularda yatırım yapmalı ve insanlarımızı bilgilendirmeliyiz.

Gelecek Zirvesi 2019 için Samsun'a giderken genç meslektaşlarıma ve yol arkadaşlarıma yaptığım sunumların ilgilerini çektiğini umuyorum. Faydalı olabilirdiysem kendimi çok mutlu hissedeceğim. Bilgilerini ve emeklerini benimle paylaşan değerli arkadaşlarıma tüm meslektaşlarım adına teşekkür ederim.

Ata'mızın yıllar önce dediği gibi "Denizciliği Türk'ün büyük ülküsü olarak düşünmeli ve onu az zamanda başarmalıyız." Mavi Vatan'ımıza sahip çıkmalı, aydınlanmaya ara vermeden devam etmeliyiz.

Kaynaklar

- (1) <http://www.alpkirikkanat.com>
- (2) GÜRDENİZ, Cem, (Em. Tümamiral), Mavi Uygarlık – Türkiye Denizcilişmelidir, Kırmızı Kedi Yayınevi, 2015
- (3) GÜRDENİZ, Cem, (Em. Tümamiral), Mavi Vatan Yazıları, Kırmızı Kedi Yayınevi, 2016
- (4) a.g.e. s.35
- (5) YAYCI, Cihat, (Dr. Tümamiral), Sorular ve Cevaplar ile Münhasır Ekonomik Bölge (MEB) Kavramı, Deniz Basımevi, 2019, İstanbul, s.5,6,7
- (6) GÜRDENİZ, Cem, (Em. Tümamiral), 91 bin kilometrekare Deniz Alanımızın Akıbeti, Deniz Mecmuası, Haziran 2017, sayı 6, s.169
- (7) BAŞEREN, Sertaç Hami (Ed), Doğu Akdeniz'de Hukuk ve Siyaset, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayın No:608, 2013, Ankara, s.354
- (8) a.g.e. s.197
- (9) a.g.e. s.253
- (10) YAYCI, Cihat, (Dr. Tümamiral), Sorular ve Cevaplar ile Münhasır Ekonomik Bölge (MEB) Kavramı, Deniz Basımevi, 2019, İstanbul, s.10,11
- (11) a.g.e., s.66, 67, 68
- (12) <https://www.dzkk.tsk.tr/pages/denizwiki/konular.php?..>

GELECEK ZİRVESİ 2019'UN ARDINDAN

HAKKIMIZDA

TÜRKİYE İÇ DENETİM ENSTİTÜSÜ

Şirket yönetim kurullarının ve üst düzey yöneticilerinin stratejik iş ve çözüm ortağı olan iç denetçilerin meslek örgütü “Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE)”, iç denetim mesleğinin uluslararası standartlar ile uyumlu, küresel seviyede kabul gören en iyi uygulamalar paralelinde yürütülmesi için güvence oluşturmaktadır.

Türkiye İç Denetim Enstitüsü, mesleğin profesyonellerinin yetkinlikleri, finans ve reel sektör şirketlerimiz ile kamu kurum ve kuruluşlarının kurumsal yönetim kalitesi, düzenleyici otoritelerin düzenlemelerinin uygulamadaki uyum kalitesi, mesleğin akademik gelişimi için çeşitli hizmetler sunmaktadır.

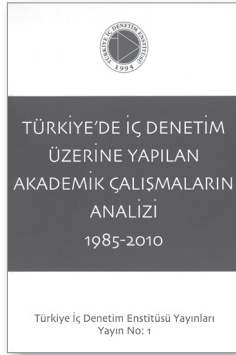
Türkiye İç Denetim Enstitüsü; her yıl düzenli olarak gerçekleştirilmekte olan iç denetim, kurumsal yönetim, iç kontrol ve risk yönetimi konularında yetkin uzmanların bilgi, deneyim ve iyi uygulama örneklerini paylaştıkları “**Uluslararası Türkiye İç Denetim Kongresi**”, yazı, makale ve söyleşileriyle mesleki gündemi belirleyen, temel mesleki bilgi ve referans kaynağı “**İç Denetim Dergisi**”, mesleki kitap yayıncılığında “**TİDE Yayınları**” ulusal ve uluslararası literatüre katkı sağlamayı amaçlayan, iç denetim mesleğiyle ilgili akademik araştırma ve makalelerin yer aldığı, “**TİDE ACADEMIA Research/Governance, Risk, Control & Audit**” adlı süreli akademik dergi ile sürekli güncelliği sağlanan ve dilimize çevrilen “**Uluslararası İç Denetim Standartları ve Mesleki Uygulama Çerçevesi**”, iç denetim profesyonellerinin küresel yetkinlik belgesi “**Uluslararası İç Denetçi Sertifikası**”, sürekli mesleki gelişim için “**Mesleki Gelişim Akademisi (TİDE Akademi)**”, mesleki akademik gelişime yönelik “**Akademik İlişkiler ve Gelişim Programı**”, ülkemizde iç denetim farkındalığının yaygınlaşmasını hedefleyen “**İç Denetim Farkındalık Ödülleri**”, iki yılda bir farklı bir üniversitenin ev sahipliğinde gerçekleştirilen “**Uluslararası Akademik Forum**” etkinlikleri, mesleğimizin geleceği gençleri geleceğe hazırlamak üzere oluşturulan “**TİDE**

GO – Gelecek Okulu”, iki yılda bir farklı şehirde farklı bir üniversitenin ev sahipliğinde düzenlenen ve çeşitli üniversitelerdeki öğrencileri bir araya getirerek, ortak bir iletişim ve paylaşım platformu oluşturmayı amaçlayan “**Gelecek Zirvesi**”, genç neslin bakış açısıyla iç denetim mesleğine dair toplumsal farkındalığın artırılmasını hedefleyen “**İç Denetim Genç Bakış Yarışması**”, profesyonel kariyer fırsatlarının değerlendirilmesi için “**Kariyer Merkezi**” olmak üzere pek çok uluslararası ve ulusal mesleki birikimlere erişim ve paylaşım imkânı sağlıyor. Türkiye İç Denetim Enstitüsü, bu hizmetleriyle, mesleğin profesyonellerine ve iş dünyamıza güncel kalmak, değişim, gelişim ve büyümenin ortağı olmak konularında fırsatlar sunuyor. Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (IIA) ve Avrupa İç Denetim Enstitüleri Konfederasyonu (ECIIA)’nın temsilcisi olan ve yönetim organları ile çalışma komitelerinde aktif görev alan Türkiye İç Denetim Enstitüsü, “Meslekte küresel gelişim ve mükemmelliğin paydaşı olmak” vizyonu ile şirketlerimizin yönetim kurulları, denetim komiteleri, İcra Kurulu Başkanları (CEO), üst düzey yöneticiler ve iç denetçiler, kamu kurum ve kuruluşlarımız, düzenleyici kurumlarımız, üniversitelerimiz ve akademisyenlerimize hizmetleri ile kalıcı değer yaratma misyonunu sürdürmektedir.

Türkiye İç Denetim Enstitüsü web sitesine QRCode ile erişebilirsiniz.

YAYINLARIMIZ

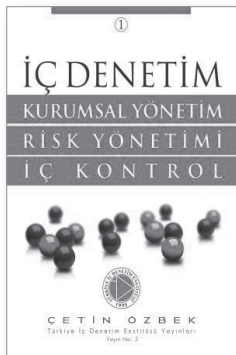
Yayın No: 1 - Türkiye'de İç Denetim Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Analizi: 1985-2010

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Akademik İlişkiler Komitesi tarafından hazırlanan çalışmada, iç denetim alanında 1985-2010 yılları arasında yapılmış olan yüksek lisans ve doktora çalışmaları ortaya koyuluyor ve analiz ediliyor.

Yayın No: 2 - Akademik Forum 2010

Kitapta, Türkiye İç Denetim Enstitüsü'nün, Marmara Üniversitesi ve Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) ile birlikte 13 Mayıs 2010 tarihinde "İç Denetim Mesleğinin Akademik Gelişiminde İş Dünyasının Beklentileri, Üniversitelerimizin İhtiyaçları" temasıyla gerçekleştirilen ilk Akademik Forum olan Akademik Forum 2010'da sunulan bilimsel tebliğler ve konuşmalar yer alıyor.

Yayın No: 3 - İç Denetim, Kurumsal Yönetim, Risk Yönetimi ve İç Kontrol

İç Denetim, Kurumsal Yönetim, Risk Yönetimi ve İç Kontrol adlı kitap, TİDE'nin geçmiş dönem başkanlarından Çetin Özbek tarafından kaleme alındı. Günümüz iç denetim mesleğini her yönüyle inceleyen, kurumsal yönetim, risk yönetimi, iç kontrol kavramlarının içeriği ile uluslararası standartlara uygun bir iç denetim faaliyetinin söz konusu kavramlar ışığında, bir kurumda nasıl uygulanabileceğini ele alan ülkemizdeki ilk kaynak çalışma niteliği taşıyan kitap, TİDE tarafından yayına hazırlandı.

Yayın No: 4 - Meslekte Mükemmelliğin Küresel Paydaşı: Türkiye İç Denetim Enstitüsü

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yönetim Kurulu Üyesi ve Başkan Yardımcısı Gürdoğan Yurtsever tarafından yazılan, Editörlüğü Türkiye İç Denetim Enstitüsü Kurucu ve Onursal Başkanı Ali Kamil Uzun tarafından yapılan kitap, Serpil Kaya tarafından yayına hazırlandı. Yüzden fazla kişinin katkıda bulunduğu, Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (IIA) Başkanı Richard Chambers, Avrupa İç Denetim Enstitüleri Konfederasyonu (ECIA) Başkanı MarieHélène LAIMAY ve Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) Başkanı Özlem Aykaç İğdelipınar'ın önsözlerinin bulunduğu kitapta, Türkiye İç Denetim Enstitüsü'nün kurumsal tarihi anlatılıyor. Kitap aynı zamanda iç denetim mesleğinin yakın tarihine ışık tutuyor.

Yayın No: 5 - Akademik Forum 2012

Kitapta, Türkiye İç Denetim Enstitüsü'nün, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi ve Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) ile birlikte 16 Mayıs 2012 tarihinde "Denetim Mesleğinin Gelişimi ve Beklentiler" temasıyla gerçekleştirdiği ikinci Akademik Forum olan Akademik Forum 2012'de sunulan bilimsel tebliğler ve konuşmalar yer alıyor.

Yayın No: 6 - Sosyal Medya - Kurumsal Yönetim ve Risk Rehberi

Çevirmenliğini Tuğrul Bozbeyin, editörlüğünü Baki Enis Balakbabalar ve Selman Ortaköy'ün yaptığı kitap, Akademik İlişkiler Komitesi ve Yayın Komitesinin katkılarıyla yayına hazırlandı. Kitap, çalıştığı kuruma değer katmak isteyen bütün profesyoneller için kurumsal sosyal medya stratejisinin hazırlanması, sosyal medya politikalarının oluşturulması, sosyal medyanın takip edilerek kuruma olan etkilerinin ölçülmesi, sosyal medya fırsat ve risklerinin belirlenerek yönetilmesi ve kurumun sosyal medya faaliyetlerinin denetlenmesi konularında rehberlik yapıyor. Ülkemizi, çalıştığımız kurumları, paydaşlarını ve bireyleri etkileyen sosyal medya fenomeni gittikçe popülaritesini artırırken TİDE olarak bu yayınlı meslektaşlarımıza fayda sağlamayı hedefledik.

Yayın No: 7 - Akademik Forum 2014

Kitapta; Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE)'nün, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) ile birlikte Galatasaray Üniversitesi ev sahipliğinde, 9 Mayıs 2014 tarihinde, “Mesleki Mükemmelliğin Akademik Geleceği; Araştırma, Eğitim, Kariyer” temasıyla gerçekleştirdiği üçüncü Akademik Forum'da sunulan bilimsel tebliğler ve konuşmalar yer alıyor.

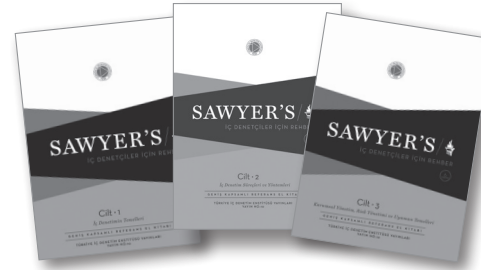
**Yayın No: 8 - Kampüsten Geleceğe:
Kariyerimi Şekillendirirken İç Denetim**

Ülkemizin ve meslek ailemizin geleceği üniversite öğrencileri için kariyer seçimlerinde yol gösterici olmak, iç denetimi kariyer seçiminde bir fırsatı olarak sunmak; iç denetimi teknik olmayan, sistematik bir şekilde tanıtmak amacıyla yayımlanan kitabın yazarlığını Ethem Yeniğün yaptı. Kitabın sonunda ayrıca “İç Denetim Hakkında Bilgi Alınabilecek Kaynaklar” kısmına da yer verilerek, iç denetimi detaylı öğrenmek isteyenler için bir kaynakça önerisi sunuldu.

**Yayın No: 9 - Gelecek Zirvesi 2015:
Gelecek için Değerlerimizi Bilmek**

TİDE Gelecek Okulu'nun bir etkinliği olarak düzenlenen Gelecek Zirvesi etkinliğinin ilki, “Gelecek İçin Değerlerimizi Bilmek” teması ile gerçekleştirildi. Zirve, 8 Mayıs 2015 tarihinde, Çanakkale Zaferi'nin 100. yılı olması vesilesiyle, Çanakkale'de düzenlendi. Zirve ile Çanakkale ruhunu, bu ruhun özünde yer alan “değer bilme” ve “dayanışma” duygularını pekiştirmek amaçlandı. Bu amaçla, farklı disiplinlerden, kendi alanında uzman birçok uzman Zirve'ye konuşmacı olarak davet edildi. Bu etkinlikte yapılan konuşma ve sunumların, daha fazla kişiye ulaştırılması ve kalıcı olması amacıyla da kitap haline getirildi.

Yayın No: 10 - Sawyer's İç Denetçiler İçin Rehber - 6. versiyon

Larry Sawyer tarafından yazılan ve ilk olarak 1973 yılında yayımlanan İç Denetçiler İçin Rehber isimli klasikleşmiş kitabın güncellenmiş 6. versiyonudur. 6. versiyon; İç Denetimin Temelleri, İç Denetim Süreçleri ve Yöntemleri ile Kurumsal Yönetim, Risk Yönetimi ve Uyumun Temelleri olmak üzere üç ciltten oluşuyor. Türkiye İç Denetim Enstitüsü eski Yönetim Kurulu Başkanı olan Çetin Özbek, kitabın çevirisini yaparken, editörlüğünü de TİDE Kurucu ve Onursal Başkanı Ali Kamil Uzun ile TİDE geçmiş dönem başkanı Gürdoğan Yurtsever yaptı.

Yayın No: 11 - COSO İç Kontrol Bütünleşik Çerçeve 2013

COSO İç Kontrol Bütünleşik Çerçeve 2013 dört kitaptan oluşuyor: Birinci kitap Yönetici Özeti, ikinci kitap Çerçeve ve Ekler, üçüncü kitap Bir İç Kontrol Sisteminin Etkililiğini Değerlendirmek İçin

Kullanılabilir Açıklayıcı Araçlar, dördüncü kitap Dış Finansal Raporlama Üzerinde İç Kontrol: Bir Yaklaşımlar ve Örnekler Özeti. Kitabın çevirisi Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nuran Cömert tarafından yapıldı.

Yayın No: 12 - Uluslararası Akademik Forum 2016

Kitapta; Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE)'nün, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) ile birlikte Boğaziçi Üniversitesi ev sahipliğinde, 6 Mayıs 2016 tarihinde, “İç Denetimde Mesleki ve Akademik İnovasyon” temasıyla gerçekleştirdiği dördüncü Akademik Forum'da yer alan konuşmalar ve sunumlar yer alıyor. Dördüncüsü gerçekleştirilen Akademik Forum ayrıca uluslararası yapılan ilk Akademik Forum olma özelliğini de taşıyor.

Yayın No: 13 - İç Denetim Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Analizi: 2010-2015

TİDE Akademik İlişkiler Komitesi (AİK) bünyesinde başlatılan ve dönemsel olarak tekrarlanan bu çalışmanın ikincisi, 2010-2015 dönemini kapsıyor. Yapılan araştırmanın kapsamında; Yüksek Öğretim Kurumu web sayfasında yer alan "Ulusal Tez Veritabanı" tez türlerini (yüksek lisans ve doktora) de dikkate alarak, yıllara göre, iç denetim, iç kontrol, kurumsal yönetim ve risk yönetimi konularındaki tez sayısı, tez temalarının sektörel bazda dağılımı ve tez çalışmasının yapıldığı üniversiteler ve danışman unvanları açısından analiz ediliyor. Çalışma, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğretim Görevlisi Prof. Dr. Lerzan Kavut ile birlikte Doç. Dr. Burcu Adiloğlu ve Gürol Baloğlu tarafından hazırlandı.

Yayın No: 14 - Gelecek Zirvesi 2017:

"Geleceği hisset, kendini fark et, harekete geç..."

TİDE Gelecek Okulu'nun etkinliği olarak düzenlenen Gelecek Zirvesi 2017, "Geleceği hisset, kendini fark et, harekete geç" teması ile 21 - 22 Nisan 2017 tarihlerinde Sakarya'da gerçekleştirildi. İki yılda bir düzenlenen etkinliğin zamanının belirlenmesinde bahar mevsimi, mekanın seçilmesinde ise Ulusal Bağımsızlık Destanımız ilham kaynağı olarak alınıyor. Sakarya Zaferi'nde ifade bulan atalarımızın canları pahasına fedakarlık göstererek imkansız başarıma ruhu, Gelecek Zirvesi 2017'nin de ana teması için ilham kaynağı oluyor. Zirvede akademisyenler, iş dünyası temsilcileri ile birlikte alanlarında uzman konuk konuşmacılar, Sakarya Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleşen Zirvede, bir araya geldi. İlgi çeken konuşmalar ve sunumlar, Gelecek Zirvesi 2017 adıyla kitaplaştırıldı.

Yayın No: 15 - Uluslararası Akademik Forum 2018

Kitapta; Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE)'nün, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) ile birlikte Eskişehir Anadolu Üniversitesi ev sahipliğinde, 11 Mayıs 2018 tarihinde, "Gerçek Zamanlı Güvence Modeli Olarak Sürekli Denetim ve Sürekli İzleme" temasıyla gerçekleştirdiği beşinci Akademik Forum'da yer alan konuşmalar, sunumlar ile birlikte değerli akademisyenlerimizin bildirimleri de yer alıyor.

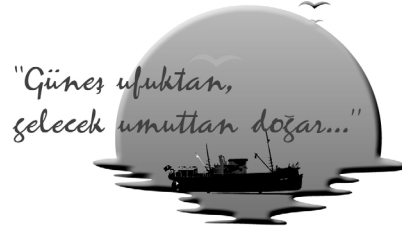
Yayın No: 16 - Türkiye'de İç Denetim Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Analizi: 2016-2017 ve 1985-2017 Değerlendirmeleri

TİDE Akademik İlişkiler Komitesi (AİK) Eğitim Bölümü Akademik Tez Envanteri Çalışma Grubu bünyesinde yürütülen Lisansüstü Tez Envanteri çalışmalarının üçüncüsü olarak hazırlanan "Türkiye'de İç Denetim Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Analizi: 2016-2017 ve 1985-2017 Değerlendirmeleri" araştırma çalışması, Türkiye Yüksek Öğretim Kurumu "Ulusal Tez Veritabanı"nda yer alan, 2016 ve 2017 yıllarında yapılmış "İç Denetim ve İlişkili Konulardaki Yüksek Lisans ve Doktora Tez Çalışmalarının" çeşitli açılardan analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada ayrıca, 2010-2017 dönemi analizi ve 1985-2017 dönemi karşılaştırmasına yer verilmiştir. TİDE AİK bünyesinde oluşturulan "Lisansüstü Akademik Çalışmalar Veri Tabanı"nı güncelleyen bu çalışma; devamlılığı ve yıllar itibarıyla mukayese edilebilirliği sağlanmak açısından, önceki yıllarda yapılan araştırmalarla uyumlu ve aynı içerikte gerçekleştirilmiştir. Çalışma, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğretim Görevlisi Prof. Dr. Lerzan Kavut ile birlikte Doç. Dr. Burcu Adiloğlu ve Araştırma Görevlisi Nevzat Güngör tarafından hazırlanmıştır.

Yayın No: 17 - Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi (UMUÇ)

TİDE Yayınlarının 17. yayını olan Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi (UMUÇ) diğer adıyla Kırmızı Kitap, güncellenen son baskısıyla Türkçeye kazandırıldı. İç denetçiler için her zaman elinin altında bulunması gereken ve iç denetçilerin işlerinin bir nevi anayasası sayılan Kırmızı Kitap, devamlı bir başvuru kaynağı olarak kullanılıyor. Aynı zamanda kitabın içinde yer alan Zorunlu Rehber'de, İç Denetimde Mesleki Uygulamalar için Ana Prensipler, Uluslararası İç Denetim Standartları, İç Denetimin Tanımı ve Etik Kurallar ile Tavsiye Edilen Rehber'de Uygulama Rehberleri ve Ek Rehberler, iç denetçilerin çalışmalarında uyulması zorunlu ilkeler halinde sunuluyor. Kitap, TİDE Standartlar ve Sertifikasyon Komitesi tarafından yayına hazırlandı.

Zirve katılımcıları ve konuşmacılarımıza;

TİDE Gelecek Okulu'nun projelerinden biri olan Gelecek Zirvesi, ülkemizin ve mesleğimizin geleceği gençlerimizin kişisel ve akademik gelişimleri; akademisyenler, üniversite öğrencileri ve iş dünyası insanların bir araya gelmesi açısından önem verdiğimiz bir etkinliğimiz. Bu önemli etkinliğimizi katılımlarınız ile desteklediğiniz, iç denetim mesleğinin geleceğine birlikte katkı sağladığınız ve değerli görüşlerinizi paylaştığınız için teşekkür ederiz.

Ali Kamil Uzun

Emrah Kaya

Doç. Dr. Erdal Yılmaz

Hıgn Tezel

İbrahim Murat Çağlar

İbrahim Yiğit Gökçe

Osman Bahri Turgut

Prof. Dr. Kaya Tuncer Çağlayan

Prof. Dr. Melih Erdoğan

Menteş Albayrak

Murat Yeşildere

Prof. Dr. Nuran Cömert

Nuray Tamer

Prof. Dr. Ömer Lalik

Pınar Ayhan

Prof Dr. Sait Bilgiç

Verra Marmelidou

Zirvemizi destekleyen kurumlarımıza;

Gelecek Zirvesi 2019'un başarıyla organize edilmesini sağlayan Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğü ve değerli öğretim üyeleri ve öğrencileri ile Türkiye İç Denetim Enstitüsü Akademik İlişkiler Komitesi üyelerine; Zirve'ye destek veren Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi, Fütüristler Derneği, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı, İç Denetim Dergisi'ne ve stratejik ortaklarımız EY, PwC ve Turkcell'e ayrıca teşekkür eder, saygılarımızı sunarız.

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yönetim Kurulu

Türkiye İç Denetim Enstitüsü Gelecek Okulu'nun bir etkinliği olarak tasarlanan Gelecek Zirvesi'ni iki yılda bir düzenleyeceğimiz zamanın belirlenmesinde; bahar mevsimi, mekanın seçilmesinde ise; Ulusal Bağımsızlık destanımız, ilham kaynağımız oluyor.

Gelecek Zirvesi'nin üçüncüsünü, Samsun'da gerçekleştirdik. Samsun Milli Mücadelenin başladığı kent... Aynı zamanda 2019 yılı ise bu ülke için özel bir yıldır. Tam 100 yıl önce 16 Mayıs 1919 günü Dolmabahçe'den yola çıkan Bandırma Vapuru, bir halkın özgürlüğü ve kurtuluşu için umut taşıyordu. Mustafa Kemal ve arkadaşları Milli Mücadeleyi başlatmak için Anadolu'ya geçmek ve Anadolu'da halkın desteğini almak istiyorlardı. Mustafa Kemal ve arkadaşlarının 19 Mayıs 1919 günü Samsun'a çıkışının 100. yılında, Zirvemizi Samsun'da Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ)'nin ev sahipliğinde, düzenledik.

Samsun yolculuğunu, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın tahsis ettiği TCG BAYRAKTAR (L-402) Milli Amfibi Tank Çıkarma Gemisi ile yaptık. Türkiye'nin farklı şehirlerindeki üniversitelerimizden 100 öğrencimizle birlikte, Milli Savunma Üniversitesi Deniz Harp Okulu öğrencileri, akademisyenler, iş ve meslek insanları olarak yolculuğa başladık. İki gece üç gün süren yolculuk, hafızalarımızda unutulmaz izler bıraktı. Aynı zamanda Enstitümüz için de önemli kilometre taşlarından biri oldu.

OMÜ'nün ev sahipliğinde ve "Güneş Ufuktan, Gelecek Umuttan Doğar" temasıyla düzenlenen Zirve'de alanında uzman konuşmacılarla birlikte akademisyenler ve meslek profesyonelleri de ufuk açıcı konuşmalarıyla yer aldılar. Gelecek öngörülerini, nasıl bir geleceğin bizleri beklediğini, yarının dünyasında nelere ihtiyaç duyulacağını ve hangi alanlarda iş geliştirmenin önemli olduğundan bahseden konuşmacılar aynı zamanda hızla değişen dünyada değişen rollerden ve liderlik becerilerinden bahsettiler.

Zirve'ye TİDE'nin üniversitelerde kurulmasına destek olduğu, Denetim Kulüplerine üye üniversite öğrencileri ile birlikte OMÜ öğrencileri ve çeşitli üniversitelerde görevli akademisyenler ve öğretim üyeleri ayrıca mesleğin profesyonelleri ve iş dünyasının seçkin isimleri katıldı.

TÜRKİYE İÇ DENETİM ENSTİTÜSÜ

